

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W TARNOWIE

ORAZ Z REALIZACJI PROGRAMU
ROZWOJU RODZINNEJ PIELICZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA
NA LATA 2018 - 2020

ZA 2020 ROK

1. WSTĘP

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2020 poz. 1876 z późn. zm.) Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, przedkłada Radzie Miejskiej w Tarnowie roczne sprawozdanie z działalności Ośrodka za 2020 r.

Ponadto, jako jednostka będąca Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej, przedkłada również informacje dotyczące realizacji zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z uwzględnieniem lokalnego *Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2018-2020*.

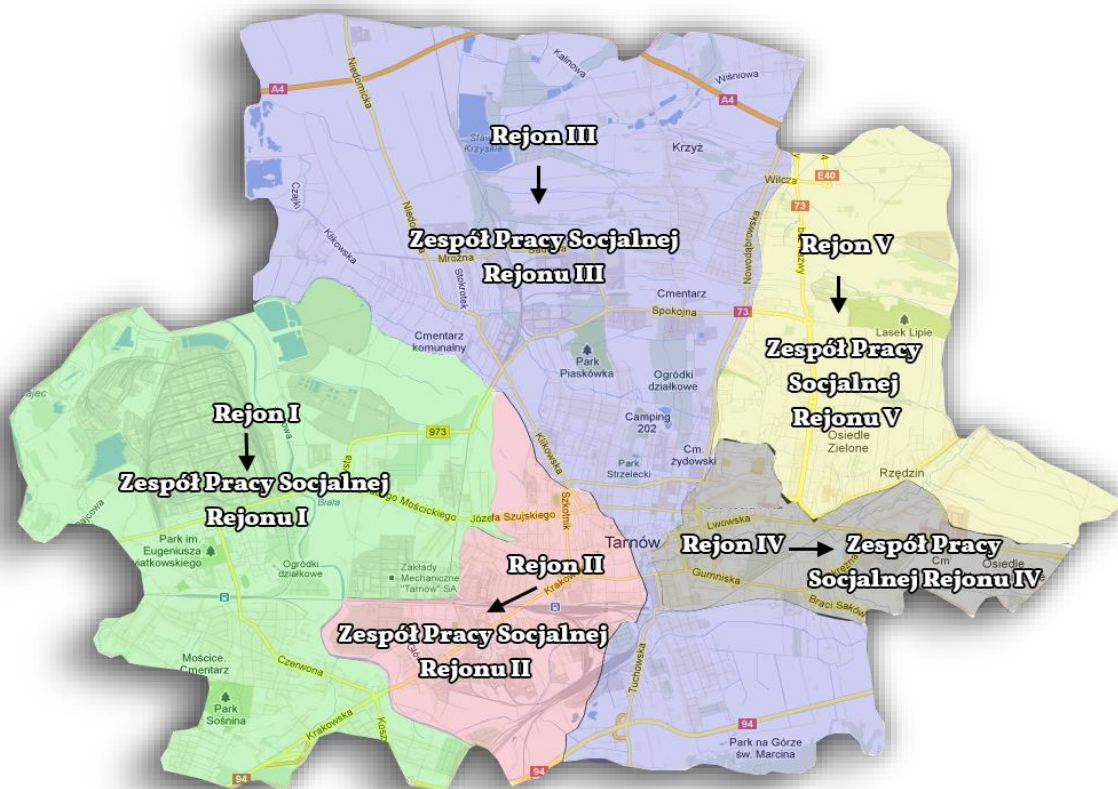
Materiał obejmuje również zadania i inicjatywy, jakie podejmowane były przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej funkcjonujące w mieście, nad którymi nadzór sprawuje MOPS.

2. INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE JEDNOSTKI

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie jest samodzielną jednostką budżetową powołaną do realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej. Wykonuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, realizuje również zadania powiatowego centrum pomocy rodzinie.

Obszar działania i lokalizacja Ośrodka na terenie miasta

Obszarem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest miasto Tarnów.

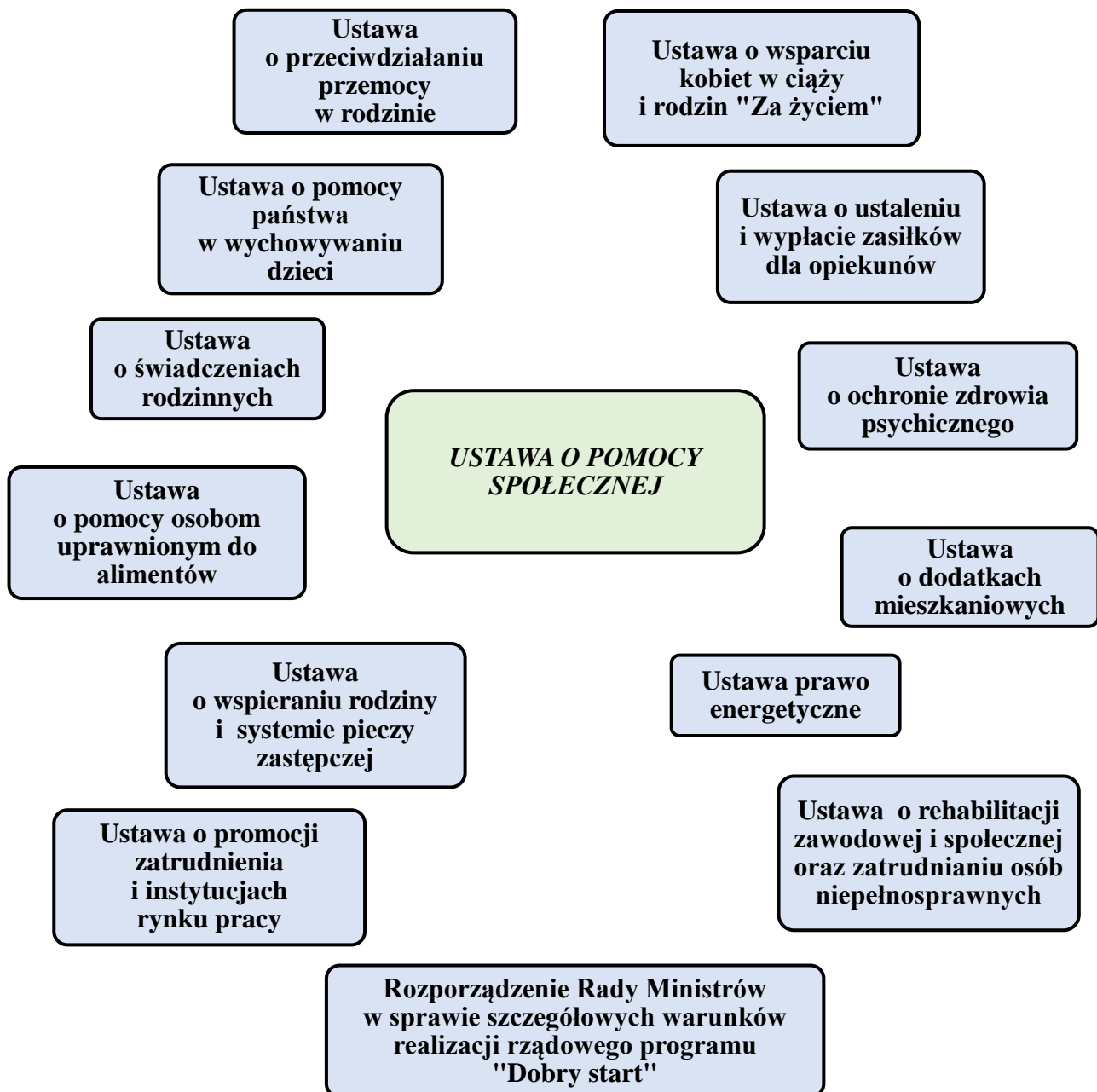

Źródło: Opracowanie własne

Zadania jednostki

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, funkcjonuje w strukturach miasta od 1990 r., udzielając mieszkańcom/klientom wsparcia (nie tylko finansowego), które umożliwia im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, włączenie społeczne, skuteczną realizację ról społecznych, a także szansę na rozwój.

Zadania realizowane przez Ośrodek wynikają m.in. z następujących ustaw i rozporządzeń:

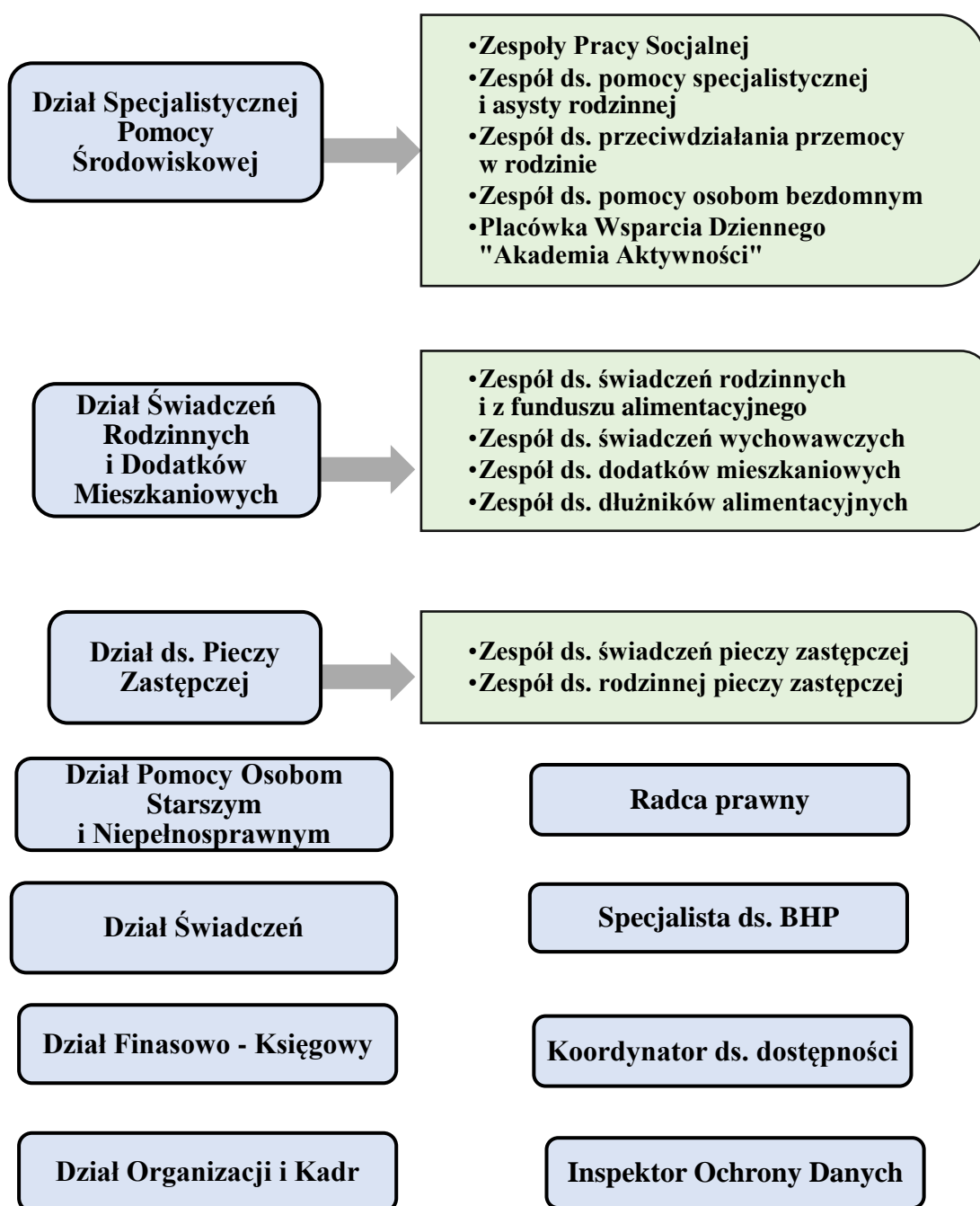

Źródło: Opracowanie własne

Struktura organizacyjna, stan zatrudnienia i wsparcie rozwoju zawodowego pracowników

Strukturę organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz podział zadań zawiera Regulamin Organizacyjny stanowiący załącznik do zarządzenia Nr 2/2017 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie z póź. zm. W skład struktury organizacyjnej Ośrodka wchodzi dział, zespoły i samodzielne stanowiska pracy. Pracę działów nadzorują kierownicy, a pracę zespołów wspierają koordynatorzy.

Poniżej zobrazowano szczegółową strukturę organizacyjną:

Źródło: Opracowanie własne

Zasoby kadrowe MOPS w omawianym okresie czasu, przedstawia poniższa tabela:

Etaty	Stan na 31.12.2020 r.
Ogółem, w tym:	159
Inspektor ochrony danych	1
Koordynator ds. dostępności	1
Konsultant	1
Specjalista - radca prawny	2
Specjalista - psycholog	1,8
Specjalista - pedagog	2
Specjalista BHP	0,25
Pracownicy na stanowiskach administracyjnych	82,95
Główny specjalista	2
Pracownicy socjalni, z tego:	55,5
Bezpośrednio realizujący pracę socjalną w środowisku	54
Łączący zadania administracyjne z pracą socjalną	1,5
Asystenci rodziny	5
Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	4
Wychowawcy	0,5

Źródło: Opracowanie własne

Pracownicy Ośrodka uczestniczyli w poniższych szkoleniach indywidualnych i grupowych:

Zakres tematyczny	Liczba uczestniczących pracowników
<i>Szkolenia indywidualne</i>	
Domy Pomocy Społecznej - aktualne problemy	1
Podatek dochodowy od osób fizycznych - podsumowanie 2019 r. i zmiany w 2020 r.	1
Narzędzia do dokumentowania pracy socjalnej	1
RODO w Ośrodku Pomocy Społecznej - aktualne problemy	1
Dodatki mieszkaniowe i energetyczne - projektowane zmiany	1
Pracownicze Plany Kapitałowe w 2020 r. - obowiązki pracodawców a uprawnienia pracowników	1
Prawo pracy w 2020 r. - od nawiązania do rozwiązania stosunku pracy - aspekty praktyczne	1
Współpraca w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych oraz aspekty prawne wraz z profilaktyką wypalenia zawodowego	1

Programy profilaktyczne - jak tworzyć i realizować wraz z aspektami prawnymi oraz profilaktyka wypalenia zawodowego	1
Praca z dzieckiem z rodziny uwiękanej w przemoc, aspekty prawne wraz z profilaktyką wypalenia zawodowego	1
Prawo pracy - zamknięcie roku 2020 i rozpoczęcie roku 2021 - nowe przepisy wytyczne i interpretacje urzędowe	1
Zamknięcie ksiąg rachunkowych za 2020 r. w budżecie jednostki samorządu terytorialnego i samorządowych jednostkach organizacyjnych oraz sporządzanie sprawozdań finansowych	1
Przepisy związane z COVID-19 dotyczące pomocy społecznej	1
Praktyczne zastosowanie kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach z zakresu pomocy społecznej	1
Podatek dochodowy od osób fizycznych w 2020 r./2021 r. - nowe formularze podatkowe	1
Monitoring SRPS - jak przygotować raport monitoringowy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych?	1
Budżet - jak opracować budżet w SRPS	1
Diagnoza - Jakie dane wykorzystać do opracowania diagnozy strategicznej?	1
Strategia krok po kroku	1
<i>Szkolenia grupowe</i>	
Procedura postępowania wobec dłużników alimentacyjnych - aktualne problemy	2
Małopolska wdraża konwencję ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami	2
Okresowa ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej - podejście interdyscyplinarne	2
Pracownicze Plany Kapitałowe PPK	4

Źródło: Opracowanie własne

W 2020 r. ze względu na rozprzestrzenianie się pandemii koronawirusa i związanymi z tym ograniczeniami utrudnione było podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez pracowników Ośrodka w wymaganym zakresie. Pomimo tych przeszkód pracownicy uczestniczyli w szkoleniach, stacjonarnie oraz poprzez platformy elearningowe. W 2020 r. na staż zawodowy w Ośrodku zostało przyjętych trzech stażystów, w tym dwóch którzy mieli zagwarantowany jednomiesięczny okres zatrudnienia. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, dawał także możliwość zdobycia doświadczenia zawodowego osobom odbywającym praktyki studenckie.

Działania Koordynatora ds. dostępności na rzecz wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do świadczonych usług

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, ma na celu poprawę dostępności administracji publicznej, w tym jednostek samorządu terytorialnego dla osób ze szczególnymi potrzebami. Zgodnie z przepisami osobami ze szczególnymi potrzebami są nie tylko osoby z niepełnosprawnościami. Szczególne potrzeby mogą mieć osoby starsze, osoby przychodzące do Ośrodka wraz z dziećmi, kobiety w ciąży czy na przykład osoby z czasowo ograniczoną mobilnością czy percepcją.

Zapewnienie dostępności dotyczy trzech zakresów:

- dostępność architektoniczna: polegająca na zapewnieniu wolnych od barier przestrzeni komunikacyjnych - dotyczy to zarówno ciągów komunikacyjnych poziomych (korytarze wolne od przeszkód, odpowiednio szerokie drzwi) jak i pionowych (zamontowane windy, platformy, podnośniki); zapewniająca dostęp do budynków osobie z psem asystującym; oferująca informację na temat rozkładu pomieszczeń w budynkach co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy; zapewniająca możliwość ewakuacji osób niepełnosprawnych,
- dostępność cyfrowa: polegająca na dostosowaniu strony internetowej poprzez zastosowanie odpowiednich narzędzi kontaktowych, dostępność zamieszczanych informacji, udostępnienie dokumentów urzędowych i wzorów umów, umieszczenie informacji dotyczących postępowania w sytuacji kryzysowej,
- dostępność informacyjno-komunikacyjna: polegająca na zapewnieniu klientom obsługi z wykorzystaniem poczty elektronicznej, SMS, MMS, strony internetowej lub przez zapewnienie dostępu online do usług tłumacza polskiego języka migowego, instalacji urządzeń lub systemów do obsługi osób słabosłyszących, umieszczeniu na stronie internetowej Ośrodka informacji o jego działalności w postaci tekstu odczytywalnego maszynowo, w tekście łatwym do czytania (ETR, ang. Easy To Read) oraz nagrania w polskim języku migowym. Dodatkowo w przypadku gdy osoba ze szczególnymi potrzebami wymaga innej formy komunikacji z Ośrodkiem może złożyć wniosek, w którym określi dogodną dla niej formę kontaktu.

W dniu 21 września 2020 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowie, został wyznaczony koordynator do spraw dostępności. Jego zakres działań obejmuje:

- 1) wsparcie osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Ośrodek,
- 2) przygotowanie i koordynacja wdrożenia planu na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 3) monitorowanie działalności Ośrodka w zakresie zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 4) przedstawiania Dyrektorowi Ośrodka bieżących informacji o podejmowanych działaniach z zakresu realizacji zadań.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Dokonano oceny stanu istniejącego zgodnie z rozlokowaniem zadań w różnych budynkach Ośrodka. Każda z lokalizacji została oceniona pod względem dostępności architektonicznej z elementami dostępności informacyjno-komunikacyjnej (udogodnienia dla osób słabosłyszących). Została zaprojektowana i wdrożona nowa strona internetowa zgodna ze Standardem WCAG 2.1 (ang. Web Content Accessibility Guidelines), który jest obowiązującym na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. W ramach zapewnienia dostępności informacyjno-komunikacyjnej opracowano i zamieszczono na stronie internetowej informacje o działalności Ośrodka w formie tekstu odczytywalnego maszynowo oraz w formie tekstu łatwego do czytania (ETR). Na stronie internetowej jak i w Biuletynie Informacji Publicznej umieszczona została deklaracja dostępności. Został sporządzony Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami uwzględniający ocenę bieżącej sytuacji oraz podjęte wcześniej działania dostosowujące. Do dnia 31 marca 2021 r. zostanie sporządzony pierwszy raport o stanie zapewnienia dostępności Ośrodka zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Raport ten będzie również opublikowany na stronie internetowej Ośrodka.

Zagadnienia informatyzacji w Ośrodku

W 2020 r. w Ośrodku, kontynuowano wymianę przestarzałego sprzętu komputerowego. W związku z tym zostało zakupionych 12 nowych zestawów komputerowych, które zastąpiły komputery pracujące pod niewspieranymi wersjami systemów operacyjnych. Na bieżąco wykonywano drobne naprawy sprzętowe. Odnowiono licencje systemów dziedzinowych (ŚR, FA, ŚW) oraz zakupiono 165 licencji na oprogramowanie antywirusowe, licencję na oprogramowanie do obsługi pieczy zastępczej i wsparcia rodziny oraz licencję na obsługę oprogramowania dla zespołu interdyscyplinarnego. Jak co roku zostało przedłużone wsparcie techniczne dla urządzenia typu UTM odpowiedzialnego za zabezpieczenie sieci wewnętrznej Ośrodka przed dostępem z zewnątrz. Ośrodek w dalszym ciągu korzystał z Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej (SEPI) do pobierania informacji o osobach bezrobotnych koordynowanej przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie. W związku z wprowadzeniem w kraju stanu epidemii i ograniczenia funkcjonowania Ośrodka zostały zakupione zestawy do wideokonferencji - kamerki internetowe, mikrofony i głośniki oraz laptopy przeznaczone do pracy zdalnej. W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych została zmieniona strona internetowa Ośrodka. Poprzednia nie spełniała wymagań dostępności cyfrowej. Nowa strona jest nowoczesna i przejrzysta oraz oferuje szereg udogodnień jak zwiększenie kontrastu, zwiększenie wielkości czcionki, możliwość podświetlenia linków, możliwość skorzystania z lektora odczytującego zawartość strony. Dodatkowo zarówno dla strony internetowej jak i Biuletynu Informacji Publicznej, została stworzona i opublikowana deklaracja dostępności zawierająca podstawowe informacje o dostępności cyfrowej danych stron.

3. BENEFICJENCI OBJĘCI WSPARCIEM PRZEZ OŚRODEK NA PODSTAWIE REALIZOWANYCH USTAW

Spośród ogółu mieszkańców miasta Tarnowa beneficjentami wsparcia realizowanego przez Ośrodek było w minionym roku:

Beneficjenci MOPS	
Liczba mieszkańców miasta	105.413
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS	ok. 16.785

Źródło: Opracowanie własne

W 2020 r. MOPS przyznawał świadczenia pieniężne i niepieniężne w ramach zadań własnych i zadań zleconych. I tak:

Przyznane świadczenia	Liczba świadczeń pieniężnych i niepieniężnych	Liczba osób, które otrzymały świadczenia pieniężne	Liczba osób, które otrzymały świadczenia niepieniężne
Ogółem	264.482	1.753	1.659
<u>w tym w ramach:</u>			
Zadań zleconych	4.464	-	9
Zadań własnych	260.018	1.753	1.659

Źródło: Opracowanie własne

Liczba osób/rodzin którym przyznano świadczenia na podstawie:	
Ustawa o pomocy społecznej	2.674
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	147
Ustawa o świadczeniach rodzinnych	13.686
Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci	15.369
Uchwała i rozporządzenie w sprawie programu rządowego „Dobry start”	10.643
Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	669
Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	881
Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych	1.679
Ustawa prawo energetyczne	859
Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	1.416
Ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	51
Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	15
Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego	12

Źródło: Opracowanie własne

4. ZASADY OBOWIĄZUJĄCE PRZY UDZIELANIU ŚWIADCZEŃ Z SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek - zgodnie z ustawą o pomocy społecznej - realizował pomoc mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie były one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspierał osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiał im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Podejmował działania zmierzające do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Kryteria dochodowe warunkujące korzystanie ze świadczeń systemu pomocy społecznej

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługiwało osobom i rodzinom, których dochody nie przekraczały określonych kryteriów dochodowych (w przypadku osoby w rodzinie 528 zł, osoby samotnie gospodarującej 701 zł), przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej okoliczności. Kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata. Ostatnia weryfikacja miała miejsce w październiku 2018 r.

Powody uprawniające do korzystania z pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej

Świadczeniobiorcy MOPS ubiegali się o pomoc z następujących przyczyn:

Powody ubiegania się o świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Ubóstwo	1.008	2.364
Bezdomność	166	174
Bezrobocie	738	1.931
Niepełnosprawność	1.110	1.849
Długotrwała lub ciężka choroba	1.772	3.038
Przemoc w rodzinie	27	94
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności - ogółem	274	1.246
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności - w tym wielodzietność	147	816
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych - ogółem	86	316
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym w rodzinach niepełnych	45	136
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia	10	67

gospodarstwa domowego, w tym w rodzinach wielodzietnych		
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	39	67
Alkoholizm	233	389
Narkomania	8	16
Zdarzenie losowe	1	2
Sytuacja kryzysowa	8	19

Źródło: Opracowanie własne

Wywiady środowiskowe, decyzje administracyjne

Pracownik socjalny ustalając ze stroną, podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego rodzaj i zakres pomocy, niejednokrotnie wnioskuje o przyznanie na jednym kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego o 2 - 3 formy pomocy. Wśród wywiadów przeprowadzanych na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej, czy innych instytucji wymienić można: wywiady środowiskowe dotyczące ubiegania się o ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki stałe, zasiłki celowe, zasiłki na pokrycie kosztów pobytu w Schronisku dla Osób Bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”, o umieszczenie w domach pomocy społecznej, o specjalny zasiłek opiekuńczy, o zasiłek dla opiekunów, w związku z weryfikacją świadczeń z Programu Rodzina 500+ oraz wywiady „alimentacyjne” z osobami zamieszkałymi w Tarnowie, których bliscy ubiegają się o świadczenia z pomocy społecznej, a mieszkają poza Tarnowem. W 2020 r przeprowadzono:

Rodzaj	Liczba
Rodzinne wywiady środowiskowe	9.843
Wywiady „alimentacyjne”, u krewnych osób ubiegających się o świadczenia z systemu pomocy społecznej	211
Wywiady środowiskowe dla potrzeb świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych	360
Wywiady przeprowadzone na potrzeby innych instytucji w tym: ośrodków pomocy społecznej	427
Rodzinne wywiady środowiskowe - podstawie art. 15o ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych - ustalające sytuację osób/rodzin, które zostały poddane kwarantannie w związku z podejrzeniem zakażenia lub choroby zakaźnej	3.418

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto sporządzono 60 notatek służbowych w sytuacjach, kiedy nie można było przeprowadzić wywiadów z osobami wskazanymi w pismach z innych Ośrodków Pomocy Społecznej oraz wydano 12.192 decyzje administracyjne.

5. ANALIZA WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ I UTRZYMANIE OŚRODKA

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą z budżetu Gminy Miasta Tarnowa, dotacji celowych z budżetu państwa oraz ze środków Unii Europejskiej.

Środki finansowe na realizację zadań w 2020 r. obejmowały:

Środki finansowe na realizację zadań MOPS	Wydatkowana kwota ogółem	%
Zadania realizowane w ramach budżetu MOPS (z kosztami utrzymania Ośrodka) w tym:	160.355.586,12 zł	100%
Budżet GMT	18.472.504,59 zł	11,52%
Zadania zlecone - środki dotacji	134.389.260,37 zł	83,81%
Zadania własne dofinansowane środkami dotacji	7.493.821,16 zł	4,67%

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowe zestawienie wydatkowanych środków przedstawiało się następująco:

Nazwa	Kwota ogółem wydatkowana	Środki własne miasta	Środki dotacji na zadania własne i zlecone
Utrzymanie Ośrodka	8.049.577,25 zł	7.017.789,86 zł	1.031.787,39 zł
Świadczenia z pomocy społecznej	10.835.921,59 zł	4.397.900,90 zł	6.438.020,69 zł
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, zasiłki dla opiekuna, świadczenia rodzicielskie, ustawa „Za życiem”, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne - wraz z kosztami obsługi zadania	33.089.824,39 zł	30.226,14 zł	33.059.598,25 zł
Świadczenia wychowawcze 500+ wraz z kosztami obsługi zadania	97.004.171,59 zł	0,00 zł	97.004.171,59 zł
Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz dodatek wychowawczy (500+) dla rodzin zastępczych	2.770.501,01 zł	2.006.387,62 zł	764.113,39 zł
Dobry start 300+ (Gmina) wraz z kosztami obsługi	3.255.500zł	0,00 zł	3.255.500 zł
Dobry start 300+ (rodziny zastępcze) wraz z kosztami obsługi	39.990zł	0,00 zł	39.990 zł

Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	5.054.598,04 zł	4.968.070,75 zł	86.527,29 zł
Projekt dofinansowany w wysokości 80% ze środków dotacji celowej z budżetu państwa w ramach Programu „Wspieraj Seniora”	114.774,50 zł	23.031,27 zł	91.743,23 zł
Projekt „Kooperacje3D model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin” finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 na realizację zadania pn. ”Kooperacje przeciw COVID”	59.920,86 zł	0,00 zł	59.920,86 zł
Projekt dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Priorytet 9, Działanie 9.2 Usługi społeczne i zdrowotne w regionie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Typ projektu C wsparcie dla tworzenia i/lub działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - „Nowa Kamienica - Aktywna Dzielnica w ramach, którego działała Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Akademia aktywności”	63.132,45 zł	11.423,61 zł	51.708,84 zł
Placówka Wsparcia dziennego „Akademia Aktywności”	17.674,44 zł	17.674,44 zł	0,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

W kwotach ujętych powyżej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, w związku ze zwalczaniem pandemii COVID-19 w 2020 r. wydał łącznie **118.557,15 zł**, z tego: ze środków własnych 54.190,19 zł na środki ochrony osobistej, specjalną pomoc dla ludności i wrażliwych grup, koszty dodatkowych opłat pocztowych oraz rozmów telefonicznych; ze środków dotacji

64.366,96 zł w tym „Kooperacje 3D” **59.920,86** zł na sprzęt ochrony osobistej i urządzenia sanitarne pomocne w zwalczaniu epidemii.

6. ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE I NIEPIENIĘŻNE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

Decyzje administracyjne o przyznaniu świadczenia wystawiane były na konkretnego wnioskodawcę. Wnioski o pomoc kierowane były przez różnych członków tej samej rodziny, dlatego też w niektórych zestawieniach tabelarycznych dotyczących przyznanych świadczeń, pojawiają się dane dotyczące zarówno liczby rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie jak i liczby osób, którym przyznano decyzją świadczenie - osoby te należą do tej samej rodziny.

Przyznane świadczenia obejmowały:

Zasilek stały

Przyzwanie i wypłata zasiłku stałego jest zadaniem własnym gminy dofinansowanym z budżetu państwa. Był wypłacany osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasilek stały	
Liczba świadczeń	6.291
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	616
w tym: osoby samotnie gospodarujące	525
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	608
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 3.256.010 zł
Średnia wysokość zasiłku	517,56 zł

Źródło: Opracowanie własne

Zasilek okresowy

Przyznawanie i wypłata zasiłku okresowego jest zadaniem własnym gminy, współfinansowanym z budżetu państwa. Przyznawany był głównie świadczeniobiorcom u których występował problem bezrobocia, długotrwałej choroby, niepełnosprawności oraz w sytuacji oczekiwania na decyzję o orzeczeniu stopnia niepełnosprawności. Wydatkowana kwota na realizację świadczenia, oprócz dotacji z budżetu państwa, obejmowała również środki własne.

Zasilek okresowy	
Liczba świadczeń	5.766
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	912
w tym: osoby samotnie gospodarujące	448
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	900
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 1.618.900 zł Środki własne

	72.663 zł
Średnia wysokość zasiłku	293,37 zł

Źródło: Opracowanie własne

Zasiłek celowy

Przyznawano na zaspokojenie podstawowych potrzeb - między innymi na leczenie, zakup leków, żywności, opału, odzieży, zakup niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu.

Zasiłek celowy	
Liczba świadczeń	1.268
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	584
w tym: osoby samotnie gospodarujące	335
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	576
Łączna kwota wydatkowana na świadczenie	126.901 zł

Źródło: Opracowanie własne

Specjalny zasiłek celowy

Przyznawano osobom lub rodzinom o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, w szczególnie uzasadnionych przypadkach (np. ponoszenie wysokich kosztów leków i leczenia).

Specjalny zasiłek celowy	
Liczba świadczeń	273
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	196
w tym: osoby samotnie gospodarujące	137
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	196
Kwota wydatkowana na świadczenie	35.941 zł
Średnia wysokość zasiłku	273 zł

Źródło: Opracowanie własne

Zasiłek celowy dla osób i rodzin, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego

W 2020 r. ta forma pomocy została przyznana dla jednej rodziny - z powodu pożaru.

Zasiłek celowy i na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	
Liczba świadczeń	1
Kwota wydatkowana na świadczenie	4.000 zł

Źródło: Opracowanie własne

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023”, zapewnia pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Program przewiduje wsparcie w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W 2020 r. w ramach programu realizowano:

Zasilek celowy na zakup posiłku lub żywności

Przyznawany był w formie świadczeń pieniężnych na dofinansowanie zakupu posiłku lub żywności.

Zasilek celowy na zakup posiłku lub żywności	
Liczba świadczeń	4.421
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1.440
w tym: osoby samotnie gospodarujące	668
Liczba rodzin którym przyznano decyzją świadczenie	1.414
Źródła finansowania/wydatkowana na świadczenie kwota	Dotacja z budżetu państwa 1.089.727 zł Środki własne 272.946 zł
Średnia wysokość zasiłku	308,23 zł

Źródło: Opracowanie własne

Dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach

Pomocą w formie posiłków objęte były dzieci i uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowych.

Dożywianie dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach	
Liczba dzieci, którym przyznano decyzją świadczenie	535
Liczba punktów organizujących dożywianie w tym:	
Liczba przedszkoli publicznych	24
Liczba przedszkoli niepublicznych	2
Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy	1
Liczba szkół podstawowych publicznych	16
Liczba szkół podstawowych niepublicznych	2
Punkty poza Tarnowem*	6
Świadczenie pieniężne – zasilek celowy na zakup obiadów w tym:	
Dla dzieci uczęszczających do przedszkoli niepublicznych	198
Dla uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadpodstawowej	358
Koszt realizacji pomocy w formie dożywiania dla dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach	
Ogółem	92.449 zł

w tym: Dotacja z budżetu państwa	75.932 zł
Środki własne GMT	19.894 zł

Źródło: Opracowanie własne

*Szkoła Podstawowa im. Komisji Edukacji Narodowej w Zbylitowskiej Górze, Niepubliczne Przedszkole „Pod Kasztanami” w Zbylitowskiej Górze, Zespół Szkół i Placówek pn. „Centrum dla Niewidomych i Słabowidzących” w Krakowie, Szkoła Podstawowa im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnowcu, Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Łysej Górze, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Zawichoście.

Pomoc dla osób dorosłych w formie gorącego posiłku

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy między innymi zapewnienie posiłku osobom, które własnym staraniem w związku z przesłankami obiektywnymi (bezdolność, brak kuchni, prądu, gazu, choroba, brak środków finansowych itp.), czy też subiektywnymi (nieumiejętność przygotowania posiłku) - nie mogą go sobie zapewnić. Świadczenie usługi żywienia polegało na przygotowaniu i wydawaniu jednego gorącego posiłku dziennie lub suchego prowiantu osobom, które (doraźnie lub okresowo), własnym staraniem nie mogły go sobie zapewnić.

Realizatorem pomocy był Caritas Diecezji Tarnowskiej.

Gorący posiłek dla osób dorosłych	
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	47
Liczba wydanych posiłków	4.168
Koszt realizacji pomocy w gorącego posiłku dla osób dorosłych	
Ogółem w tym:	20.837 zł
Środki własne GMT	4.837 zł

Źródło: Opracowanie własne

Pomoc pieniężna dla pełnoletnich wychowanków instytucji, o których mowa w art. 88 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Zgodnie z zapisem powyższego aktu prawnego, warunkiem uzyskania pomocy było zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego wspólnie z opiekunem usamodzielnia, zatwierdzonego przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodziny. Oprócz pomocy pieniężnej usamodzielniani wychowankowie, korzystali również z poradnictwa i wsparcia pracownika socjalnego. Wsparcie miało na celu ich integrację ze środowiskiem oraz osiągnięcie samodzielności życiowej. Ponadto mogli liczyć na pomoc psychologa i prawnika. Wzorem uprzednich lat, osoby te mogły skorzystać z niżej wymienionych form pomocy.

Nazwa świadczenia	Liczba osób	Wydatkowana kwota
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków instytucji	4	16.601,22 zł

o których mowa w art. 88 ust. 1 i ust. 6 ustawy o pomocy społecznej		
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych w mieszkaniu chronionym treningowym*	2	41.007,33 zł

Źródło: Opracowanie własne

*Mieszkanie chronione treningowe, jest formą pomocy społecznej, przygotowującą osoby usamodzielniane - przy wsparciu specjalistów - do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkanie chronione treningowe zapewnia usługi bytowe oraz naukę, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną. Mieszkanie prowadzone było przez wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną PSONI - Koło w Tarnowie. Zlokalizowane było przy ul. Pszennej 5/9. Decyzje o skierowaniu do mieszkania chronionego, wydawane są po dokonaniu uzgodnień, pomiędzy pracownikiem socjalnym jednostki prowadzącej mieszkanie chronione, a osobą ubiegającą się o skierowanie, obejmujących m. in. cel i okres pobytu, rodzaj i zakres świadczonych usług oraz zasad ich świadczenia.

Pomoc w naturze w formie opału z przywozem do domu

Pomoc przyznawano w większości osobom niepełnosprawnym i starszym oraz rodzinom wielodzietnym.

Opał z przywozem	
Liczba osób/rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	519
Liczba rozdysponowanych ton węgla	622
Wydatkowana kwota	470.511,90 zł

Źródło: Opracowanie własne

Świadczenie w formie bonów towarowych

W przypadku stwierdzenia przez pracownika socjalnego marnotrawienia przyznawanych świadczeń, ich celowego niszczenia lub korzystania w sposób niezgodny z przeznaczeniem, MOPS realizował również świadczenia w formie bonów towarowych. Dotyczyło to także osób, które nie współpracowały z pracownikiem socjalnym. Bony towarowe można było zrealizować w sieci sklepów TESCO na terenie miasta Tarnowa.

Świadczenie w formie bonów towarowych	
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	22
Liczba wydanych bonów	1.940
Kwota wydatkowana na świadczenie	19.400 zł

Źródło: Opracowanie własne

Opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne

Składki na ubezpieczenie zdrowotne, określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych, opłacano za osoby, które nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne	
Łączna liczba osób, którym opłacano składki w tym:	553
Kontrakty socjalne	33
Osoby pobierające zasiłki stałe	527
Łączna kwota wydatkowana na finansowanie składek	272.569 zł

Źródło: Opracowanie własne

Udzielanie schronienia

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w ośrodku wsparcia - schronisku dla osób bezdomnych. Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Przyznanie pobytu w ośrodku wsparcia wymaga podpisania kontraktu socjalnego. Pobyt w nim jest odpłatny.

Udzielenie schronienia	
Łączna liczba osób którym udzielono schronienia w Schronisku dla osób bezdomnych „Dom dla Bezdomnych Mężczyzn Caritas Diecezji Tarnowskiej”	123
Łączna kwota wydatkowana na pokrycie kosztów	607.868 zł

Źródło: Opracowanie własne

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu odbywało się w sposób ustalony przez Gminę Miasta Tarnowa - w drodze uchwały Nr LIX/725/2014 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 6 listopada 2014 r. w sprawie sposobu sprawienia pogrzebu osobom zmarłym na terenie Gminy Miasta Tarnowa. W 2020 r. sprawiono pogrzeb 24 osobom nie posiadającym rodziny, która mogłaby się zająć organizacją pochówku. Po raz piąty zorganizowano również pochówek dzieci martwo urodzonych.

Sprawienie pogrzebu	
Liczba osób, którym sprawiono pogrzeb	24
Kwota wydatkowana na ten cel	61.349 zł
Kwota wydatkowana na pochówek dzieci martwo urodzonych	2.436,36 zł

Źródło: Opracowanie własne

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagała pomocy innych osób, a była jej pozbawiona, przysługiwała pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze mogły być przyznane również osobie, która wymagała pomocy innych osób, a rodzina lub wspólnie nie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogli takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmowały pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Usługi opiekuńcze stanowiły ważny element wsparcia udzielanego mieszkańcom naszego miasta. Dzięki tej pomocy wiele osób mimo podeszłego wieku, osamotnienia, chorób i wynikających z nich dysfunkcji, mogło nadal mieszkać w swoim domu, miejscu uznanym za spokojne i bezpieczne. W 2020 r. usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania klientów pomocy społecznej, realizował: *Polski Komitet Pomocy Społecznej, ul. Wiejska 18/20, 00 - 490 Warszawa*.

Realizacja pomocy w minionym roku przedstawiała się następująco:

Forma pomocy	Liczba korzystających	Liczba godzin świadczonej pomocy	Wydatkowana kwota
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	488	148.328	3.352.235 zł

Źródło: Opracowanie własne

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagała pomocy innych osób, a była jej pozbawiona, przysługiwała również pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Osobom z zaburzeniami psychicznymi mogły być przyznane specjalistyczne usługi opiekuńcze, dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowało *Stowarzyszenie Opiekuńcze „Nadzieja”, ul. Kolorowa 6, 20 - 802 Lublin*. Realizacja pomocy przedstawiała się następująco:

Forma pomocy	Liczba korzystających	Liczba godzin świadczonej pomocy	Wydatkowana kwota
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania	9	4.463,5	155.687 zł

Źródło: Opracowanie własne

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z niepełnosprawnościami

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, realizował również specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z niepełnosprawnościami. Usługi realizowane były przez: *Ośrodek Rehabilitacji i Odnowy Biologicznej Paweł Pochroń, Nowodworze 2a, 33-112 Tarnowie* - w zakresie usług fizjoterapii oraz *Galicyjskie Centrum Edukacji Sp. z o. o - LIDER, Galicyjska Fundacja „Wsparcie, Integracja, Rozwój” - PARTNER 1, Ośrodek Szkolenia Kursowego i Ustawicznego - PARTNER 2, ul. Bronowicka 73, 30 - 091 Kraków* - w zakresie usługi neurologopedii, na podstawie umów zawartych w trybie określonym w ustawie Prawo zamówień publicznych.

Z tej formy pomocy skorzystało:

Forma pomocy	Liczba osób korzystających	Liczba godzin świadczonej pomocy	Wydatkowana kwota
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	2	52	4.828 zł

Źródło: Opracowanie własne

Wydawanie skierowań do domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy i ustalanie odpłatności za pobyt w tych domach

W 2020 r. wydawano skierowania do domów pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie miasta Tarnowa, jak i na terenie innych powiatów. I tak:

Skierowania do domów pomocy społecznej	Liczba
<i>Domy pomocy społecznej na terenie miasta Tarnowa</i>	
Łączna liczba osób skierowanych w 2020 r.	53
<u>w tym:</u>	
do DPS ul. Szpitalna 53	32
do DPS ul. Czarna Droga 48	18
do DPS ul. Robotnicza	3
<i>Domy pomocy społecznej na terenie innych powiatów</i>	
Łączna liczba osób skierowanych w 2020 r.	13
<u>w tym:</u>	
osoby, które złożyły wniosek o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej poza Tarnowem i zobowiązały się do ponoszenia pełnego kosztu pobytu	1
osoby skierowane do DPS poza Tarnowem z uwagi na postanowienie Sądu lub konieczność umieszczenia w DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	11
osoba skierowana do DPS, ze względu na sytuację rodzinną na wniosek zainteresowanego	1

<i>Środowiskowe domy pomocy społecznej</i>	
Łączna liczba osób skierowanych w 2020 r.	28
w tym:	
do ŚDS im. Św. Kingi Al. Matki Bożej Fatimskiej 6, prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Prowincja Krakowska - typ B	4
do ŚDS „Zielona Przystań”, ul. Piotra Skargi 29 a - typ A	6
do ŚDS „Zielona Przystań”, ul. Piotra Skargi 29 a - typ C	18

Źródło: Opracowanie własne

Ustalanie odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów

Prowadzenie i utrzymanie domu pomocy społecznej, to zadanie własne gminy dofinansowane dotacją - poza planem finansowym MOPS. Dotacja przyznawana jest, na dofinansowanie kosztów pobytu osób skierowanych do Domu Pomocy Społecznej przed 1 stycznia 2004 r. Gmina Miasta Tarnowa ponosiła również - zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej - koszty odpłatności, za pobyt mieszkańców Tarnowa w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów.

Odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów	
Łączna liczba mieszkańców Tarnowa za których ponoszono odpłatność w tym:	112
za umieszczonych w domach pomocy społecznej dla osób psychicznie chorych	82

Źródło: Opracowanie własne

Łączna kwota przekazana tytułem odpłatności za pobyt mieszkańców Tarnowa w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów wyniosła **3.072.128 zł**. W 2020 r. w przypadku **6** osób, przebywających w domach pomocy społecznej poza Tarnowem Gmina Miasta Tarnowa, nie ponosiła opłat za ich pobyt (koszty utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w pełnej wysokości pokrywał sam mieszkaniec i rodzina).

Mieszkania chronione wspierane

Mieszkanie chronione wspierane dla osób niepełnosprawnych intelektualnie jest alternatywą dla instytucjonalnych form pomocy. Prawo do pobytu w mieszkaniu chronionym mają osoby, które ze względu na niepełnosprawność intelektualną potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu. Osoby przebywające w mieszkaniu chronionym przygotowują się pod opieką specjalistów (opiekun, terapeuta, psycholog oraz pracownik socjalny), do prowadzenia samodzielnego życia. Pobyt w mieszkaniu chronionym ma charakter odpłatny. Mieszkanie chronione przeznaczone dla **5** niepełnosprawnych intelektualnie kobiet, zlokalizowane przy *ul. Mościckiego 78/6*, prowadzi wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - *Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną PSONI - Koło w Tarnowie*. Koszt zadania finansowany przez Gminę Miasta Tarnowa w minionym roku wyniósł **75.000 zł**.

Kolejne mieszkanie chronione dla 3 mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie, zlokalizowane przy *ul. Mościckiego 76/3*, prowadzi również wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert - *Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną PSONI - Koło w Tarnowie*. Koszt zadania poniesiony przez Gminę Miasta Tarnowa w 2020 r. wyniósł **73.000 zł**.

Praca socjalna

Jednym z obowiązkowych zadań gminy wynikających z ustawy o pomocy społecznej, jest prowadzenie pracy socjalnej - działalności zawodowej, mającej na celu niesienie pomocy osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna, jest głównym narzędziem pozamaterialnego wsparcia klientów pomocy społecznej. Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej prowadzone były przede wszystkim w następujących obszarach:

- zapewnienie/uzyskanie niezbędnych środków materialnych,
- zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych,
- przeciwdziałanie problemowi bezrobocia,
- poprawa stanu zdrowia,
- zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym,
- wykorzystanie uprawnień osób niepełnosprawnych,
- zapewnienie właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży,
- poprawa funkcjonowania: rodziny, osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków, osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością,
- poprawa funkcjonowania rodzin biologicznych w celu powrotu dzieci z pieczy zastępczej,
- monitorowania rodzin po zamknięciu procedury „Niebieskie Karty”,
- motywowania do prowadzenia zdrowego stylu życia wolnego od nałogów oraz podjęcia działań zmierzających do wyjścia z nałogu,
- współpracy z Policją, oświatą, jednostkami służb medycznych, kuratorami, sądami, TOIKiWOP
- uzyskanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego (świadczenia rodzicielskie, zasiłki rodzinne itp.)

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny jest pisemną umową pomiędzy osobą zgłaszającą się z prośbą o udzielenie pomocy społecznej a pracownikiem socjalnym. Określa sposób współdziałania w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej lub w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Strony umowy wspólnie dokonują oceny sytuacji życiowej wnioskodawcy, poprzez ustalenie: przyczyn trudnej sytuacji życiowej, posiadanych ograniczeń powodujących utrudnienie w rozwiązaniu trudnej sytuacji, możliwości osoby pozwalające na pokonanie tejże sytuacji. Określany jest cel główny, który chcemy osiągnąć poprzez zawarcie kontraktu socjalnego oraz cele szczegółowe. Zarówno świadczeniobiorca pomocy społecznej, jak i pracownik socjalny dokonują zobowiązania wykonania określonych działań w wyznaczonym terminie. Realizacja

kontraktu socjalnego jest poddawana systematycznej ocenie. Jeżeli wystąpią trudności w jego realizacji lub zaistnieją nowe okoliczności, dokonuje się zmian w kontrakcie socjalnym poprzez określenie nowych działań w wyznaczonych terminach. Zakończeniem kontraktu socjalnego jest ocena realizacji działań ustalonych w kontrakcie socjalnym. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej odmowa zawarcia przez wnioskodawcę kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień może stanowić podstawę do ograniczenia świadczeń z pomocy społecznej. Realizacja ustaleń zawartych w kontraktach socjalnych przyczynia się do odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku i prawidłowego pełnienia ról społecznych. W 2020 r. zawarto **196** kontraktów, w ramach działań realizowanych przez pracowników socjalnych Działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej.

Poradnictwo specjalistyczne i interwencja kryzysowa

Wśród pozostałych form wsparcia pozamaterialnego, wymienić należy poradnictwo specjalistyczne i interwencję kryzysową. W ramach realizowanego poradnictwa specjalistycznego czy interwencji kryzysowej na uwagę zasługują:

- wsparcie rodzin niepełnych i wielodzietnych, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez szeroko dostępną informację, poradnictwo specjalistyczne w sytuacji zdarzeń losowych,
- doradztwo,
- terapia i poradnictwo świadczone przez pracowników socjalnych, psychologa, pedagoga, prawnika - zarówno na terenie Ośrodka telefonicznie jak i w środowisku zamieszkania potrzebujących tej formy pomocy rodzin,
- przeciwdziałanie bezrobociu wśród wnioskodawców MOPS, poprzez szeroko pojęte działania informacyjno - doradcze, upowszechnianie ofert pracy, informowanie o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach,
- pomoc rodzinom zagrożonym różnymi rodzajami patologii społecznej i przestępczości,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia psychologicznego dla osób doznających przemocy w rodzinie i rodzin w kryzysie,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- stałe informowanie o prawach i uprawnieniach oraz organizacjach świadczących pomoc dla rodzin, w tym dla rodzin zagrożonych patologią społeczną,
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa i wsparcia pedagogicznego dla rodziców w celu rozpoznawania indywidualnych problemów i potrzeb ich dzieci oraz dostarczanie wiedzy rodzicom na temat procesu wychowawczego dzieci,
- informowanie o Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej,
- informowanie o możliwości skorzystania z pomocy Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem w Tarnowie,
- zapewnienie pomocy i wsparcia klientom Ośrodka w szczególności w ramach grup wsparcia,
- organizowanie i prowadzenie szkoleń wewnętrznych dla osób korzystających ze wsparcia Ośrodka,

- opracowywanie scenariuszy i prowadzenie warsztatów wewnętrznych dla osób i rodzin korzystających ze wsparcia MOPS.

Pozostałe pozamaterialne formy wsparcia, w tym w ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym

Ważnym elementem codziennej pracy pracowników socjalnych, jest współpraca z szeroko rozumianym środowiskiem lokalnym (m.in. osoby prywatne, placówki oświaty, organizacje pozarządowe), na rzecz osób pozostających w bardzo trudnych sytuacjach socjalno-bytowych.

W 2020 r. w ramach tej współpracy pracownicy socjalni pośredniczyli w przekazaniu: odzieży, obuwia, odzieży dziecięcej, obuwia dziecięcego, zabawek, artykułów papierniczych i przyborów szkolnych, mebli, artykułów żywnościowych, środków czystości, środków higienicznych i do pielęgnacji najmłodszych. Łącznie w 2020 r. dzięki ludzkiej życzliwości i wrażliwości dodatkową pomoc otrzymało 24 rodziny. W 2020 r. pracownicy socjalni sporządzili 39 pozytywnych opinii klientom MOPS, zmotywowanym do udziału w zajęciach Centrów Integracji Społecznej. W 2020 r. 39 osób, realizowało podpisane Indywidualne Programy Zatrudnienia Socjalnego. Osobom tym, MOPS opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne (jeśli nie posiadały innego tytułu do ubezpieczenia). Wśród organizowanych i współorganizowanych z innymi podmiotami w tym organizacjami pozarządowymi imprez, uroczystości oraz akcji wymienić należy:

- 15 grudnia 2020 r. odbyła się VIII edycja Oplątka Maltańskiego współorganizowana z Fundacją Polskich Kawalerów Maltańskich w Krakowie. Tradycyjne spotkanie oplątkowe przy wspólnym wigilijnym stole, nie odbyło się ze względu na sytuację epidemiczną w kraju. Paczki z pozyskanymi przez pracowników MOPS od darczyńców artykułami zostały wydane **50** osobom - klientom Ośrodka. Każda osoba otrzymała po 3 paczki - łącznie zostało wydanych **150** paczek;
- Corocznie organizowana „Akcja zima” - w okresie jesienno - zimowym, w czasie niskich temperatur i mrozów pracownicy socjalni monitorowali miejsca na terenie miasta Tarnowa, w których mogą przebywać osoby bezdomne, kontrolowano m.in. domki działkowe, altany oraz pustostany;
- IX edycja Kampanii „Biała Wstążka” - Jest to największa na świecie kampania przeciw przemocy i aktualnie prowadzona jest ponad 60 krajach. Ma na celu walkę z przemocą wobec kobiet oraz wspieranie działań na rzecz jej przeciwdziałania. Jest też protestem przeciwko dyskryminacji wynikających z uwarunkowań historycznych, środowiskowych i społecznych. Więcej informacji o Kampanii organizowanej w 2020 r. w Tarnowie w części dotyczącej działań realizowanych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Program „Wspieraj Seniora” - pomoc w ramach programu, polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanym przez seniora zakresem obejmującym artykuły podstawowej potrzeby, w tym: artykuły spożywcze i środki higieny osobistej. W 2020 r. -**33** osoby zostały objęte wsparciem w ramach programu. Łącznie zrealizowano 160 usług.

- W sytuacji zgłoszenia przez osobę przebywającą w kwarantannie, potrzeby wsparcia, pracownicy Ośrodka weryfikowali czy dana osoba wymaga pomocy żywnościowej. Po pozytywnej weryfikacji zgłoszenia osobie/rodzinie, przygotowywano paczkę żywnościową z artykułów pozyskanych od Stowarzyszenia Odra - Niemen, Oddział w Tarnowie i przekazywano ją potrzebującym. Ponadto Polski Komitet Pomocy Społecznej realizował Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD, na podstawie wystawianych przez pracowników MOPS skierowań.
- Udział w akcji „Razem dla seniorów” i „Tarnów pomaga” w zakresie organizowania pomocy seniorom;
- Pracownicy socjalni na bieżąco udzielali informacji o możliwości wypożyczenia przedmiotów ortopedycznych i pomocniczych osobom tego potrzebującym w ramach wypożyczalni działającej przy Subregionalnym Centrum Wsparcia Opiekunów Nieformalnych Osób Niesamodzielnych.

Wśród pozostałych najczęściej realizowanych rodzajów wsparcia pozamaterialnego było:

- Wsparcie emocjonalne - z uwagi na zaistniałą sytuację, udzielane w ostatnich miesiącach głównie w ramach rozmów telefonicznych, polegające na budowaniu poczucia bezpieczeństwa, uspokajaniu, okazywaniu troski, wzbudzaniu nadziei, stwarzaniu poczucia przynależności i opieki.
- Wsparcie informacyjne - polegające na przekazywaniu wszechstronnych informacji o rodzajach i formach dostępnej w mieście pomocy, zasadach jej udzielania w okresie ograniczonej dostępności do instytucji pomocowych, czy braku możliwości osobistego kontaktu z pracownikami. Wsparcie polegało również na przekazywaniu informacji sprzyjających lepszemu zrozumieniu zaistniałej sytuacji oraz przestrzeganiu zaleceń Państwowej Inspekcji Sanitarnej i stosowania się do wytycznych służb sanitarnych w zakresie higieny i kwarantanny.
- Wsparcie instrumentalne - przyjmujące często formę instruktażową, dotyczącą tego jak i gdzie można złożyć wniosek o pomoc wraz z wymaganymi dokumentami itp.
- Wsparcie materialne - polegające na wnioskowaniu, przyznawaniu i wypłacie przewidzianych przepisami prawa świadczeń np.: zasiłków stałych, okresowych, celowych, świadczeń rodzinnych i wychowawczych, z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, zryczałtowanych dodatków energetycznych, świadczeń dla rodzin zastępczych i wychowanków tych rodzin itd. Obejmowało również organizowanie usług opiekuńczych dla osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dostarczanie osobom potrzebującym, głównie samotnym, niepełnosprawnym i przebywającym na kwarantannie leków, żywności.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o pomocy społecznej

Analizując dane osób ubiegających się w 2020 r. o świadczenia pieniężne i w naturze z pomocy społecznej można zauważyć, dwa przeciwstawne zjawiska. Z jednej strony dużo osób powróciło do systemu pomocy społecznej. Były też osoby które nigdy dotąd nie korzystały z pomocy społecznej, a złożyły wnioski o świadczenia przewidziane w ustawie o pomocy

społecznej. Z drugiej jednak strony obserwowany był utrzymujący się nieznaczny spadek łącznej kwoty i liczby przyznanych świadczeń, np. na zasiłek stały. Sytuacja ta związana była w głównej mierze ze spadkiem ilości osób uprawnionych do tej formy wsparcia (spadek liczby mieszkańców miasta) oraz z funkcjonowaniem od 1 marca 2019 r. rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Świadczenie to ma zapewnić niezbędne środki utrzymania osobom, które zrezygnowały z zatrudnienia, aby wychowywać dzieci lub z tego powodu w ogóle go nie podjęły. Ponadto pracownicy socjalni motywowali Zasiłkobiorców do ubiegania się o świadczenia emerytalne, w przypadku osób, które posiadały uprawnienia do tych świadczeń, pomagali w kompletowaniu niezbędnych dokumentów. W odniesieniu do zasiłków okresowych, zasiłków celowych, zasiłków celowych w ramach Wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023, dało się wyraźnie zauważyć, że zarówno liczba przyznanych świadczeń oraz wydatkowana na te świadczenia w 2020 r. kwota w porównaniu do poprzednich lat, uległa znacznemu zwiększeniu. Miało to związek z pogorszeniem sytuacji na rynku pracy w związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju, która w znacznym stopniu ograniczyła aktywizację zawodową (podjęcie zatrudnienia, płatnych staży zawodowych). Część osób nie miała przedłużonych umów o pracę, a osoby podejmujące prace dorywcze wykazywały niższe dochody z tego tytułu. Należy zwrócić również uwagę na fakt, że średnia wysokość świadczenia w formie zasiłku okresowego uległa zwiększeniu w 2020 r. w porównaniu do lat poprzednich. Miało to związek z tym, że osoby ubiegające się o świadczenia z pomocy społecznej utraciły dochody z tytułu zatrudnienia w oparciu umowę o pracę lub z pracy dorywczej w związku ze stanem epidemiologicznym, powróciły do kraju z emigracji zarobkowej, co bezpośrednio przełożyło się na kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Z kolei zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej, w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, nastąpiło zamknięcie szkół. Dlatego realizacja świadczenia w dotychczasowej formie tj. w formie obiadów szkolnych we wskazanym okresie była niemożliwa. W związku z tym opiekunom dzieci przyznawane były zasiłki celowe na dofinansowanie zakupu posiłku lub żywności na okres czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty. Również łączna wartość świadczeń w formie bonów towarowych, realizowanych w 2020 r. uległa zmniejszeniu, jak i również liczba adresatów tych świadczeń. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną pracownicy socjalni, biorąc pod uwagę sytuację świadczenioborców (odległość od placówek w których realizowane są bony towarowe, obawę o pogorszenie stanu zdrowia beneficjentów), nie wnioskowali o tę formę pomocy zgodnie z planem określonym na początku 2020 r. Świadczenioborcy także woleli korzystać z placówek handlowych blisko miejsca zamieszkania, bez konieczności korzystania z transportu zbiorowego. W 2020 r. rozdysponowano również mniejszą ilość opału z przywozem do domu w porównaniu do danych z lat poprzednich. Związane to było z wdrożonymi na terenie miasta Tarnowa, projektami mającymi na celu likwidację nie ekologicznych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych. Można przypuszczać, że taki trend utrzyma się w następnych latach. Z kolei analizując dane z poprzednich lat można zauważyć, że w dalszym ciągu utrzymuje się wzrost liczby sprawionych pogrzebów. Jest to związane w głównej mierze ze starzeniem się społeczeństwa, zerwaniem więzi rodzinnych.

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną zaobserwowano także różnorodne trudności w realizacji działań na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w tym:

- utrudniony dostęp do ośrodków wsparcia (zamknięcie placówki lub praca rotacyjna),
- utrudniony kontakt z klientem - zachowanie dystansu społecznego, obawa przed narażeniem osób starszych na zakażenie, trudności w sporządzaniu wywiadu środowiskowego,
- utrudnione wykonywanie obowiązków przez opiekunki ze względu na wprowadzone godziny senioralne w sklepach spożywczych, aptekach, drogeriach,
- wydłużony czas na przyjęcie do DPS z powodu potrzeby izolacji nowo przyjętej osoby oraz konieczność wykonania testu wymazu na obecność COVID-19,
- utrudnienia w kompletowaniu dokumentów niezbędnych do udzielania pomocy z powodu trudności z dostępem np. do ośrodka zdrowia (w przypadku zaświadczeń lekarskich niezbędnych do pomocy w formie usług opiekuńczych lub skierowania do DPS).

W 2020 r. nastąpił również spadek liczby zrealizowanych godzin usług opiekuńczych. Podyktowane to było stanem epidemii COVID-19.

Osoby zależne zostały objęte wsparciem przez członków rodziny wykonywujących pracę zawodową zdalnie. Część seniorów skorzystała z Programu „Wspieraj Seniora - Solidarnościowy Korpus Wsparcia Seniorów”, który pozwalał na dostarczanie osobom w podeszłym wieku zakupów, ciepłego posiłku, leków. Końcem 2020 r ponownie wzrosło zainteresowanie usługami opiekuńczymi. Ponadto w 2020 r przez większą część roku decyzją wojewody ośrodki wsparcia typu ŚDS, pozostały zamknięte lub zajęcia odbywały się w nich w sposób rotacyjny. Zwłaszcza opiekunowie dorosłych osób niepełnosprawnych - uczestników ŚDS typ B, zwracali często uwagę na potrzebę otwarcia placówki. Całodobowe sprawowanie opieki bez możliwości przerwy źle wpływało na kondycję rodziców - opiekunów, a u osób niepełnosprawnych zauważono regres wynikający z braku systematyczności, ograniczonych kontaktów, braku treningów prowadzonych przez specjalistów. Możliwość bowiem kierowania do funkcjonujących w mieście ŚDS to bardzo atrakcyjna forma pomocy dla osób, które wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Oferowane w nich zajęcia łączą funkcję opiekuńczą z funkcją terapeutyczną co pozwala na utrzymanie sprawności fizycznej na optymalnym poziomie przy jednoczesnym dbaniu o rozwój sprawności umysłowej. Dają poczucie bezpieczeństwa i zaspakajają potrzebę przynależności do określonej grupy społecznej, umożliwiają uczestnictwo w życiu społecznym, dają spokój wewnętrzny bliskim, którzy nie mogą zapewnić adekwatnej pomocy w czasie swojej aktywności zawodowej. Na szczególną uwagę w czasie trwania pandemii, zasługiwała realizowana przez pracowników Ośrodka „interwencyjna praca socjalna”, polegająca głównie na rozeznawaniu sytuacji, koordynowaniu udzielonej pomocy, monitorowaniu ryzyka osób i rodzin korzystających z pomocy i objętych kwarantanną. Rozeznawanie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób samotnych i udzielanie im stosownej pomocy. W związku z sytuacją epidemiologiczną ograniczono do koniecznego minimum świadczenie usług opiekuńczych w środowisku. Ośrodek dokładał wszelkich starań celem zapewnienia ciągłości realizowania usług tak, by żaden z klientów nie pozostawał bez wsparcia.

7. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ, W TYM ŚWIADCZENIA I DZIAŁANIA NA RZECZ TARNOWSKICH RODZIN ZASTĘPCZYCH I WYCHOWUJĄCYCH SIĘ W NICH DZIECI ORAZ DZIECI KIEROWANYCH DO INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

Działania z zakresu wspierania rodziny, kierowane były zarówno do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, jak i do rodzin zastępczych i wychowujących się w nich dzieci. Działaniami tymi objęte były również dzieci kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewniano wsparcie, które polegało w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny ze środowiskiem;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;

Wspieranie rodziny było prowadzone w formie pracy z rodziną i jej poszczególnymi członkami. W celu osiągnięcia poprawy sytuacji rodziny bardzo ważne było, aby wspieranie rodziny odbywała się za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem posiadanych zasobów własnych oraz możliwości wsparcia ze środowiska zewnętrznego. W związku z zapobieganiem rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2, w okresie wiosennym i jesienno-zimowym działania asystentów rodziny i pracowników socjalnych były prowadzone głównie za pośrednictwem rozmów telefonicznych. Dodatkowo Ośrodek podejmował działania w celu pozyskania rodzin wspierających.

Wsparcie asystenta rodziny

Asystenci rodziny w swojej pracy skupiali się szczególnie na poprawie funkcjonowania rodziny i jej członków w trzech podstawowych aspektach życia: prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, podnoszeniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego oraz prawidłowym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Asystenci obejmowali wsparciem rodziny wieloprotymowe, rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, rodziny z problemem niepełnosprawności, w szczególności wychowujące dziecko niepełnosprawne. Dla rodzin z terenu miasta Tarnowa przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz w ramach realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” MOPS w 2020 r. zatrudnił 6 asystentów rodziny (stan na 31.12.2020 r. - 5). Ośrodek pozyskał środki finansowe z Funduszu Pracy na dofinansowanie kosztów wypłaty dodatku do wynagrodzenia dla 5 asystentów rodziny aktywnie działających na rzecz rodzin w okresie pandemii COVID-19 w 2020 r. w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2020”

ogłoszonego przez MRPiPS. W 2020 r. asystenci rodziny współpracowali z **76** rodzinami (w tym z **71** rodzinami na wniosek pracownika socjalnego, a z **5** na wniosek rodziny z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”), w których wychowywało się łącznie **194** dzieci. Do pracy z asystentem rodziny Sąd zobowiązał **18** rodzin. Sześciu zatrudnionych asystentów monitorowało ponadto w 2020 r. sytuację: **8** rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę w 2019 r. i **14** rodzin, z którymi asystent planowane było zakończenie współpracy w 2020 r.

Praca z rodziną była prowadzona także w formie:

- konsultacji o charakterze edukacyjnym, np. w zakresie prawidłowego wychowywania i opieki nad dzieckiem czy gospodarowania budżetem;
- poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, pedagogicznego);
- terapii psychologicznej;
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych (przyznawanych w oparciu o zapisy ustawy o pomocy społecznej);
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- edukacji z zakresu przestrzegania zaleceń Państwowej Inspekcji Sanitarnej i stosowania się do wytycznych służb sanitarnych w zakresie kwarantanny i zasad higieny.

MOPS dla rodzin współpracujących z asystentem rodziny, w szczególności rodziców dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz rodziców przeżywających trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, realizował projekt socjalny „*Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*”. Asystentura w okresie od połowy marca do końca maja 2020 r. odbywała się głównie w formie rozmów telefonicznych. Od czerwca 2020 r. asystenci rodziny współpracowali także w miejscu zamieszkania rodzin lub poprzez kontakt osobisty w budynku Ośrodka, w wyznaczonych i odpowiednio do tego przygotowanych pod względem sanitarnym pomieszczeniach. Dzięki podjęciu współpracy przez rodziny z asystentem rodziny nastąpiła częściowa poprawa funkcjonowania rodzin lub utrzymanie na tym samym poziomie, głównie w zakresach kompetencji rodzicielskich, umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego czy umiejętności społecznego funkcjonowania.

Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności” w Tarnowie działająca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie w 2017 r. otrzymał dotację na realizację projektu: „*Nowa kamienica - aktywna dzielnica*”. Dotację otrzymano w wyniku naboru wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Poddziałania 9.2.1. Usługi społeczne i zdrowotne w regionie Typ projektu: C. wsparcie dla tworzenia i/lub działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Projekt przewidziany był do realizacji w okresie od 1.07.2018 r. - 31.08.2020 r. Celem projektu była poprawa jakości funkcjonowania dzieci w miejscu zamieszkania, zwiększenie zakresu ich wsparcia poprzez wprowadzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz integracja społeczna. Projekt skierowany był do dzieci i młodzieży do 18 roku życia oraz ich rodzin, zamieszkujących teren przy ul. Spytki w Tarnowie oraz terenów przyległych. Projekt swoim działaniem obejmował dzieci

i młodzież oraz ich rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym w związku z zamieszkiwaniem obszaru zdegradowanego. Realizacja Projektu odbywała się poprzez prowadzenie *Placówki Wsparcia Dziennego „Akademia Aktywności”* w Tarnowie działającej w strukturach MOPS. Placówka ma charakter opiekuńczo - podwórkowy, przeznaczona jest dla **15** dzieci. Na zajęcia w 2020 r. uczęszczało łącznie **11** dzieci. W ramach działalności Placówki dzieci korzystały z pomocy w formie zajęć wychowawczo - edukacyjnych, mających na celu zminimalizowanie deficytów szkolnych oraz nabycie umiejętności prawidłowego funkcjonowania w środowisku. Równocześnie prowadzone były dla dzieci zajęcia dodatkowe, m.in. plastyczno-muzyczne i animacyjne. Ponadto uczestnicy mieli możliwość uczestniczenia w imprezach okolicznościowych i integracyjnych (takich jak zabawa karnawałowa, wyjścia do kina itp.). Uczestnicy Projektu objęci zostali również wsparciem psychologa, w ramach indywidualnych spotkań z rodzicami oraz grupowych zajęć z uczestnikami PWD.

W ramach działalności Placówki „Akademia Aktywności”, dzieci objęte były również pomocą w nauce a także miały możliwość skorzystania z zajęć w plenerze. Z uwagi na wystąpienie pandemii w 2020 r. działalność Placówki została zawieszona (zgodnie z poleceniem Wojewody Małopolskiego) w okresie od 12 marca 2020 r. do 7 czerwca 2020 r. oraz od 26 października 2020 r. do odwołania. Zajęcia w tym czasie nie odbywały się, a kontakt z uczestnikami utrzymywany był poprzez: portal społecznościowy Facebook - profil Placówki, internetowy komunikator, rozmowy telefoniczne oraz pocztę email. W 2020 r. koszt utrzymania i funkcjonowania Placówki wyniósł **63.132,45 zł**, w tym: **11.423,61 zł** to środki własne, **51.708,84 zł** to kwota dotacji z budżetu państwa i dotacji z UE.

Projekt „*Nowa kamienica - aktywna dzielnica*”, został zakończony z dniem 31.08.2020 r.

Podsumowując stwierdzić należy, że zadania realizowane w ramach Projektu pozwalały na wzmocnienie poczucia własnej wartości wśród uczestników, dawały poczucie przynależności do grupy, motywowały do podejmowania działań na rzecz poprawy sytuacji szkolnej uczestników a także wzmacniały pozycję rodzica jako autorytetu. Ważnym aspektem funkcjonowania Placówki „Akademia Aktywności” było wspólne dążenie do prawidłowego rozwoju społecznego, emocjonalnego oraz intelektualnego dzieci a także wsparcie rodzin, które na co dzień borykały się z wieloma trudnościami powodującymi dysfunkcje w rodzinie. Od 1 września 2020 r. placówka kontynuuje swoją działalność, a koszty związane z jej funkcjonowaniem w całości pokrywane są ze środków własnych Gminy. W okresie od września do grudnia 2020 r. koszt ten wyniósł **17.674,44 zł**.

Placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej

Część zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wykonuje *Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa*, do którego zadań należy między innymi sprawowanie nadzoru nad placówkami opiekuńczo - wychowawczymi funkcjonującymi na terenie miasta Tarnowa oraz organizowanie wspierania rodziny, poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie specjalistycznej. W 2020 r. w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi, a także w ramach realizacji zadań *Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2020 rok*, Gmina Miasta Tarnowa wspierała finansowo 3 placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej (łącznie 230 miejsc), prowadzone przez:

- Stowarzyszenie Siemacha - Placówka pn. „SIEMACHA Spot Gemini Park”, ul. 16 Pułku Piechoty 12 w Tarnowie - dotacja w wysokości **537.600 zł** dla **140** dzieci,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej - Placówka pn. „Placówka Wsparcia Dziennego” w formie specjalistycznej, ul. Gumniska 25 w Tarnowie - dotacja w wysokości **172.800 zł** dla **45** dzieci,
- Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA - Placówka pn. „Placówka Specjalistyczna Wsparcia Dziennego KANA”, ul. Mościckiego 12 w Tarnowie - dotacja w wysokości **172.800 zł** dla **45** dzieci.

Wszystkie wyżej wymienione placówki działały zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. W związku z wprowadzeniem stanu epidemii i zarządzeniem Prezydenta Miasta Tarnowa Nr 109/2020 z dnia 12 marca 2020 r. placówki zawiesiły działalność stacjonarną i wprowadziły zajęcia online. Zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego zajęcia w placówkach od 1 czerwca prowadzone były z zachowaniem reżimu sanitarnego. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem epidemii, placówki wsparcia dziennego, o których mowa w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 31 października, mogły realizować swoje zadania z wykorzystaniem metod i technik porozumiewania się na odległość. Placówki działały od poniedziałku do piątku przez co najmniej 4 godzinny dziennie w dni robocze (w tym również w wakacje i ferie). Oferta placówek skierowana była przede wszystkim do dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi wynikającymi z zaniedbań środowiskowych, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z zaburzeniami komunikacji językowej, z zaburzeniami zachowania. W placówce dokonywano okresowej oceny sytuacji każdego dziecka oraz zapewniano dzieciom zgodnie z potrzebami m.in. pomoc w nauce, organizację wolnego czasu, rozwój zainteresowań, zajęcia sportowe, zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne oraz profilaktyczne. Jednocześnie prowadzono pracę z rodziną dziecka. Dzieci w trakcie pobytu w placówce otrzymywały również posiłek. W 2020 r. łącznie z działalności placówek skorzystało **136** dzieci.

Rodzinna piecza zastępcza

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki przez rodziców biologicznych, opiekę i wychowanie zapewniano dzieciom w jednej z rodzinnych bądź instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

Typ rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin (narastająco)	Liczba przebywających wychowanków (narastająco)
Rodzina zastępcza spokrewniona	46	55
Rodzina zastępcza niezawodowa	31	40
Rodzina zastępcza zawodowa ogółem	5	19

w tym:	1	4
Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna		
Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	4
Rodzinny Dom Dziecka	1	6
Ogółem - narastająco	83*	120**

Źródło: Opracowanie własne

*Ogólna Liczba zawiera rodzinę, która w okresie sprawozdawczym pełniła jednocześnie funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, jak i spokrewnionej. Ponadto, jedna z rodzin zastępczych niezawodowych została przekształcona w rodzinę zastępczą zawodową, a jedna z rodzin zawodowych została przekształcona w rodzinny dom dziecka. Wobec tego rodziny wyżej wskazane ujęte są w obydwu formach pieczy, jaką pełnili w 2020 r.

**Ogólna liczba zawiera 9 dzieci, które występują w dwóch rodzinnych formach rodzinnej pieczy, co wynika z faktu przekształcenia rodziny, w której przebywały w inną formę rodzinnej pieczy zastępczej lub z przeniesienia dziecka w okresie sprawozdawczym do innego rodzaju rodzinnej pieczy zastępczej.

Typ rodzinnej pieczy zastępczej Stan na 31.12.2020 r.	Liczba rodzin	Liczba przebywających dzieci	Liczba przebywających pełnoletnich wychowanków
Rodzina zastępcza spokrewniona	42	37	11
Rodzina zastępcza niezawodowa	25	29	3
Rodzina zastępcza zawodowa	4	11	0
ogółem:			
w tym:	1	3	0
Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna			
Rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	2	0
Rodzinny Dom Dziecka	1	6	0
Ogółem	72*	83	14

Źródło: Opracowanie własne

*Ogólna liczba zawiera rodzinę, która w okresie sprawozdawczym pełniła jednocześnie funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, jak i spokrewnionej.

Rodzinom zawodowym, którym zgodnie z ustawą przysługuje możliwość skorzystania z czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem, zapewniono wsparcie rodzin pomocowych, które na czas ich urlopu przejęły opieką nad małoletnimi. W minionym roku w 4 rodzinach pomocowych przebywało 5 dzieci.

Z kolei liczba dzieci pochodzących z terenu miasta Tarnowa, umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów i dzieci pochodzących z innych powiatów przebywających w rodzinach zastępczych na terenie miasta Tarnowa, przedstawiała się następująco:

- dzieci pochodzące z terenu Gminy Miasta Tarnowa umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów - 54 dzieci w 34 rodzinach zastępczych (narastająco);
- dzieci pochodzące z innych powiatów umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Gminy Miasta Tarnowa - 15 dzieci w 15 rodzinach (narastająco).

Przyczyny umieszczania dzieci w pieczy zastępczej

Główną przyczyną umieszczania dzieci w pieczy zastępczej w Tarnowie jest bezradność opiekuńczo - wychowawcza rodziców biologicznych. Warto jednak zaznaczyć, iż jest ona często sprzężona z innymi problemami, takimi jak alkoholizm czy choroba i stanowi często ich wtórny skutek.

Szczegółowo przedstawia to poniższa tabela.

Przyczyna	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej Stan na 31.12.2020 r.	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej Stan na 31.12.2020 r.	Łącznie
Bezradność opiekuńczo wychowawcza	46	17	63
Uzależnienie	14	26	40
Długotrwała choroba co najmniej jednego z rodziców	4	0	4
Pobyt za granicą z powodu pracy zarobkowej	3	0	3
Sieroctwo	5	0	5
Pólsieroctwo	13	0	13
Przemoc w rodzinie	1	2	3
Inne niż wyżej wymienione	11	0	11

Źródło: Opracowanie własne

Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej wraz z powodami odstąpienie od ustalenia odpłatności

W stosunku do rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, wydano w roku sprawozdawczym łącznie **33** decyzje administracyjne w sprawie odpłatności za pobyt małoletnich w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo - wychowawczych. W wyniku przeprowadzonych postępowań administracyjnych, wydano 3 decyzje ustalające odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, 1 decyzję zmieniającą wydaną wcześniej decyzję o ustaleniu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej oraz 1 decyzję o rozłożeniu na raty powstałych zaległości z tytułu opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Jeden przypadek rozpatrywany jest przez WSA w Krakowie. Pozostałe decyzje zwalniały rodziców biologicznych z odpłatności za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej.

Wśród przyczyn będących podstawą do odstąpienia od ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w okresie sprawozdawczym wymienić należy:

Przyczyna odstąpienia od ustalenia odpłatności	Liczba przypadków*
Ściągnięcie opłaty zagraża egzystencji zobowiązanego	1
Występują szczególnie uzasadnione okoliczności, w tym w szczególności niepełnosprawność zobowiązanego, długotrwała choroba zobowiązanego lub członka jego rodziny, samotne wychowywanie przez zobowiązanego dziecka, pobyt zobowiązanego w domu pomocy społecznej lub innej placówce pomocy społecznej, pobyt innego członka rodziny zobowiązanego w domu pomocy społecznej lub pieczy zastępczej i ponoszenie przez zobowiązanego odpłatność z tego tytułu, poniesienie przez zobowiązanego straty materialnej spowodowanej klęską żywiołową lub innym zdarzeniem losowym, bezdomność zobowiązanego,	4
Zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji opłaty	21
Przemawiają za tym uzasadnione względy społeczne	3

Źródło: Opracowanie własne

*W przypadku niektórych decyzji odstępujących od ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej wystąpiła więcej niż jedna przyczyna odstąpienia.

Szczegółowe zestawienie świadczeń finansowych dla rodzin zastępczych, wychowanków tych rodzin oraz wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej

Świadczenia	Liczba rodzin	Liczba dzieci/osób	Kwota świadczeń
Pomoc pieniężna na pokrycie kosztów utrzymania dzieci pochodzących z miasta Tarnowa umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie miasta	63	89	806.043,05 zł

Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	6	8	18.057,51 zł
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	11	13	12.279,00 zł
Świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	1	3	450,00 zł
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	3	11	3.300,00 zł
Środki finansowe dla rodziny zastępczej zawodowej na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	5	19	40.010,94 zł
Świadczenie dla rodziny zastępczej zawodowej na pokrycie kosztów niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	5	19	14.828,42 zł
Środki finansowe dla prowadzącego rodzinny dom dziecka na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	1	6	2.287,13 zł
Wynagrodzenie dla rodzin zastępczych zawodowych oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka wraz z pochodnymi, wynagrodzenie dla rodzin pomocowych	10	30	209.593,71 zł
Wynagrodzenie wraz z pochodnymi dla osoby do pomocy zatrudnionej w rodzinie zastępczej zawodowej oraz w rodzinnym domu dziecka	3	14	20.303,59 zł
Realizacja porozumień w sprawie umieszczenia dzieci z innych powiatów w rodzinach zastępczych umieszczonych na terenie Gminy Miasta Tarnowa	15	15	147.520,12 zł
Realizacja porozumień w sprawie umieszczenia dzieci z Gminy Miasta Tarnowa w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów wraz z wynagrodzeniami dla rodzin zastępczych zawodowych (poza budżetem MOPS)	34	54	787.545,20 zł
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	10	39.698,00 zł
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	25	108.915,37 zł

Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub finansowej (wyprawka) dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych	-	7	15.770,00 zł
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych	-	17	75.590,12 zł
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	-	6	38.165,00 zł
Pomoc pieniężna na zagospodarowanie w formie rzeczowej lub finansowej (wyprawka) dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	-	5	11.039,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowując w okresie sprawozdawczym jedna rodzina zastępcza zawodowa została przekształcona w RDD, druga rodzina została przekształcona z rodziny niezawodowej w zawodową. **Siedmioro** dzieci z uwagi na przekształcenie rodziny, w której przebywały w inną formę rodzinnej pieczy, w okresie sprawozdawczym przebywały w dwóch różnych formach rodzinnej pieczy zastępczej. **Dwoje** dzieci w związku z przeniesieniem w okresie sprawozdawczym do innego rodzaju rodzinnej pieczy zastępczej, przebywały w dwóch formach rodzinnej pieczy zastępczej. W związku z urlopami przysługującymi rodzinom zawodowym **pięcioro** dzieci przebywało w **czterech** rodzinach pomocowych. **Jedna** rodzina zastępcza w Tarnowie łączy funkcję rodziny spokrewnionej i niezawodowej dla **dwójki** umieszczonych w niej dzieci.

Dodatek wychowawczy dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka

Zgodnie z art. 80 ust. 1a ustawy o wspieraniu rodziny systemie pieczy zastępczej - rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia przysługuje dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zwany dalej „dodatkiem wychowawczym”. Wysokość tego dodatku wynosi 500 zł miesięcznie. Stosownie do brzmienia art. 87 ust. 1a i 1b ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej - prawo do dodatku wychowawczego ustala się na okres 12 miesięcy. Powyższy dodatek udziela się na wniosek odpowiednio rodziny zastępczej, rodziny pomocowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka. W przypadku braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka mającej wpływ na prawo do dodatku wychowawczego ustala się je na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu. Rodzinom pomocowym, w których przebywały dzieci z rodzin zastępczych zawodowych na czas ich urlopu, również przysługiwał dodatek wychowawczy. Realizacja świadczenia w rodzinnej pieczy zastępczej przedstawiała się następująco:

Rodzaj rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba uprawnionych dzieci	Wydatkowana kwota na świadczenie
Rodzina zastępcza spokrewniona	34	42	200.708,01 zł
Rodzina zastępcza niezawodowa	26	35	174.001,71 zł
Rodzina zastępcza zawodowa	5	16	74.418,83 zł
Rodzinny Dom Dziecka	1	6	9.000,00 zł
Rodzina pomocowa	4	5	2.419,35 zł
Wydatki łącznie:			460.547,90 zł

Źródło: Opracowanie własne

Dodatek wychowawczy na dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo - wychowawczych

Dodatek wychowawczy przysługuje również na dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego, typu interwencyjnego, typu specjalistyczno-terapeutycznego, regionalnych placówkach opiekuńczo specjalistycznych oraz interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych. Dodatek ten powinien być przeznaczony na rozwój zainteresowań wychowanków placówek oraz zwiększenie ich szans edukacyjnych i rozwojowych. W Tarnowie dodatek przyznany jest na wniosek Dyrektora Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych. Realizacja świadczenia dla dzieci przebywających w Placówkach Opiekuńczo - Wychowawczych w Tarnowie w 2020 r. przedstawia się następująco:

Nazwa	Liczba korzystających dzieci	Wydatki poniesione na realizację świadczenia
Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze	31	86.300,76 zł
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Słoneczny Dom”	9	46.435,48 zł
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza im. Janusza Korczaka	15	75.186,03 zł
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Przyjazny Dom	20	79.587,09 zł
Wydatki łącznie	75	287.509,36 zł*

Źródło: Opracowanie własne

* Wykazana kwota to poniesione wydatki na realizację świadczenia wraz ze zwrotami, bez kosztów obsługi. Należy zaznaczyć, że pięcioro dzieci w okresie sprawozdawczym w związku ze zmianami postanowień Sądu przebywało początkowo w placówce opiekuńczo –

wychowawczej typu interwencyjnego, a następnie zostały one przeniesione do placówki typu socjalizacyjnego. W związku z powyższym zostały ujęte w zestawieniu dwukrotnie.

Wsparcie pozamaterialne rodzin zastępczych

Realizowane w minionym roku wsparcie pozamaterialne obejmowało:

- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej,
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno - pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą,
- przeprowadzanie badań pedagogicznych oraz analiz, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego.

Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19

Gmina Miasta Tarnowa przy współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Tarnowie realizowała projekt pn. „*Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID - 19*” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 w ramach Działania 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, PI 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównym celem projektu było między innymi zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 w obszarze pieczy zastępczej poprzez wzmocnienie rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka w zakresie bezpiecznej realizacji zadań tych podmiotów w okresie epidemii COVID-19. W ramach projektu Gmina Miasta Tarnowa zakupiła dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej **73** laptopy oraz **53** drukarki. Dodatkowo dzieci i rodzice zastępczy objęci zostali wsparciem poprzez zakup i wyposażenie ich w maseczki chirurgiczne - **2.070 szt.**, rękawiczki jednorazowe **10.350 szt.** oraz środki dezynfekcyjne **360 l.**

Praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej

Głównym założeniem ustawodawcy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej jest tymczasowy charakter pieczy zastępczej, dlatego ustawa niezwykle duży nacisk kładzie na pracę z rodziną biologiczną. Rezultatem tej pracy ma być szybki powrót dziecka do rodziców i opuszczenie systemu pieczy zastępczej. Praca z rodzinami biologicznymi stanowi ważny element codziennej pracy pracowników socjalnych.

Praca ta obejmuje:

- wspólne ustalanie planu pomocy, często w oparciu o kontrakt socjalny,
- kierowanie do uczestnictwa w warsztatach zwiększających kompetencje rodzicielskie,

- motywowanie do utrzymywania kontaktów z dzieckiem i budowania pozytywnych relacji,
- wnioskowanie o asystenta rodziny,
- uczestnictwo w zespołach okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.

Realizując działania na rzecz rodzin pracownicy socjalni współpracowali z placówkami oświatowymi, służby zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi, Sądem, placówkami opiekuńczo - wychowawczymi. W 2020 r. pracownicy socjalni współpracowali ze 105 rodzinami biologicznymi i sporządzili **196** informacji do ww. instytucji o prowadzonej pracy socjalnej z rodziną.

Zadania realizowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Zadania realizowane przez Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej obejmowały między innymi:

- prowadzenie naboru kandydatów oraz kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, wydawanie opinii i zaświadczeń oraz dokonywanie oceny predyspozycji kandydatów;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej każdego typu, a także organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- współpraca z instytucjami i ze środowiskiem lokalnym, organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy;
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz małoletnich umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz dokonywanie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów;
- zapewnianie rodzinom zastępczym poradnictwa dotyczącego przeciwdziałania zjawisku wypalenia zawodowego;
- przedstawianie radzie miejskiej corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza nie może sprawować opieki (z powodów zdrowotnych lub losowych).

Zespół ds. rodzinnej pieczy zastępczej realizował powyżej wskazane zadania m. in. przy pomocy 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (stan na dzień 31 grudnia 2020 r.). Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej wspierani są przez pedagoga, 2 psychologów oraz prawnika.

Wspieranie rodzin zastępczych

Rodziny borykające się z problemami (tj. mające problemy wychowawcze z dziećmi, czy też problemy związane z prawidłowym wypełnianiem funkcji rodziny zastępczej), mogły liczyć na pomoc specjalistów zatrudnionych w Dziale ds. Pieczy Zastępczej. Praca z rodzinami, prowadzona była w sposób różnorodny i dostosowany do indywidualnych potrzeb. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należało w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka, dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, wykonując swoje zadania współpracowali z lokalnymi placówkami oświatowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami medycznymi, kuratorami sądowymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Uczestniczyli w zespołach okresowej oceny sytuacji dziecka i rodziny, organizowanych w ramach bieżącej pracy Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Dzięki zatrudnieniu odpowiedniej liczby koordynatorów, każda rodzina zastępcza funkcjonująca na terenie miasta Tarnowa mogła być objęta jego wsparciem, jak i pomocą. Każda rodzina zastępcza, mogła liczyć na pomoc finansową w związku z pełnieniem przez nią funkcji rodziny zastępczej. Zgodnie z oczekiwaniami zawodowych rodzin zastępczych, zapewniono im pomoc rodzin pomocowych, zabezpieczając małoletnich w okresie czasowego niesprawowania opieki związanego z ich wypoczynkiem. Osoby usamodzielniające się z pieczy zastępczej zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej, często nie mogą liczyć na wsparcie ze strony swoich rodziców biologicznych. Dlatego ważnym zadaniem ORPZ było wspieranie osób młodych opuszczających rodziny zastępcze jak i placówki opiekuńczo-wychowawcze w zakresie procesu usamodzielnienia poprzez pomoc w uzyskaniu wykształcenia i podnoszenia kwalifikacji, w tym pomoc pieniężną, pomoc na usamodzielnienie oraz pomoc na zagospodarowanie. Ponadto pełnoletni wychowankowie rodzinnej pieczy, pozostający nadal

w rodzinie mogli liczyć na pomoc i wsparcie ze strony koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Działania te w zależności od potrzeb osoby usamodzielnianej, polegały między innymi na aktywizowaniu jej do uczestnictwa w życiu społecznym, czy też podejmowaniu działań na rzecz pozytywnych i konstruktywnych zmian w swoim życiu.

W 2020 r. w reżimie sanitarnym zorganizowano i przeprowadzono szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze, w których wzięło udział **9** osób. Natomiast **1** osoba została doszkolona do pełnienia funkcji Rodzinnego Domu Dziecka. Ponadto jedna z rodzin niezawodowych przekwalifikowała się w rodzinę zawodową, a rodzina zawodowa przekwalifikowała się na Rodzinny Dom Dziecka.

Sytuacja dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych jest na bieżąco monitorowana. Praca ukierunkowana jest na powrót dziecka do rodzica biologicznego, natomiast, kiedy nie ma takiej możliwości na uregulowanie jego sytuacji prawnej i zgłoszenie do ośrodka adopcyjnego celem rozpoczęcia procedury poszukiwania rodziców adopcyjnych. W 2020 r. z rodzin zastępczych do rodzin biologicznych powróciło **4** dzieci, natomiast do rodzin adopcyjnych trafiło **2** małoletnich. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zorganizowali grupę wolontariuszy celem pomocy w nauce dzieciom i młodzieży z rodzin zastępczych. Jednakże z uwagi na sytuację epidemiologiczną w roku szkolnym 2019/2020 pomocą wolontariuszy, wychowankowie byli objęci do marca 2020 r. W sumie z pomocy **7** wolontariuszy skorzystało **10** małoletnich. Praca koordynatora to rodzaj szczególnego kontaktu z rodziną, zarówno na terenie siedziby tut. Ośrodka, ale także w środowisku zamieszkania rodziny. Spotkania koordynatora z rodzinami to przede wszystkim wsparcie, ale także psychoedukacja między innymi w kwestiach wychowawczych, emocji, ról rodzinnych, także udzielanie informacji dotyczących wiedzy z zakresu prawa i instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Najważniejszym zadaniem pracowników Działu ds. Pieczy Zastępczej jest m.in. dbanie o dobro i interesy dziecka. Koordynatorzy oprócz indywidualnych spotkań z rodzinami, tworzyli projekty socjalne zajęć w czasie wolnym dla dzieci i młodzieży.

Z uwagi na trudną sytuację, jaka panowała w Polsce, a tym samym wyprawdzanymi obostrzeniami funkcjonujące rodziny zastępcze nie miały możliwości uczestnictwa w tradycyjnych comiesięcznych szkoleniach. Pozostawały jednak w stałym kontakcie telefonicznym i mogły liczyć na pomoc i wsparcie, a w sytuacjach, które tego wymagały mogły również liczyć na osobisty kontakt, przy zachowaniu środków ostrożności.

Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego

Rok 2020 z uwagi na sytuację epidemiologiczną spowodował, iż wiele zaplanowanych inicjatyw nie mogło się odbyć. Pomimo tak trudnej sytuacji, Organizator rodzinnej pieczy zastępczej nie zrezygnował z działań mających na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego. Pod hasłem „Szukam rodziny - chcę być szczęśliwy” pracownicy Działu aktywnie poszukiwali nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i zachęcali do zapoznania się z tematyką rodzicielstwa zastępczego. W ramach podjętych aktywności udało się zrealizować następujące działania:

- na profilu społecznościowym zostało utworzone konto Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Tarnowie. Dzięki tej formie aktywności udało się dotrzeć do większego grona odbiorców i szerzej propagować rodzicielstwo zastępcze w środowisku lokalnym. Na profilu umieszczone zostały informacje dotyczące rodzicielstwa zastępczego, jak również plakaty

- i film promujący rodzicielstwo zastępcze. Zarówno plakaty, jak i film zostały udostępnione przez tarnowskie media oraz osoby prywatne na ich profilach społecznościowych,
- na ręce Księdza Biskupa Andrzeja Jeża zostało przekazane pismo z prośbą o możliwość odczytania informacji o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze z terenu miasta Tarnowa,
 - w lokalnych mediach ukazały się artykuły nt. pieczy zastępczej w Temi Galicyjski Tygodnik Informacyjny, na stronie internetowej tarnow.pl, tarnow.net.pl, głos24.pl,
 - telewizja www.Tarnowska.tv wyemitowała audycje dotyczącą rodzicielstwa zastępczego,
 - na antenie radia RDN Małopolska, Radia Kraków oraz Radia Eska ukazały się informacje, iż Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie poszukuje kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wraz z informacjami dotyczącymi pieczy zastępczej,
 - w związku z poszukiwaniem na początku 2020 r. rodziny zastępczej dla czwórki rodzeństwa, temat rodzin zastępczych i ich deficytu został poruszony w ogólnopolskich mediach.

Na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie zamieszczone są informacje na temat rodzicielstwa zastępczego oraz wykaz niezbędnych dokumentów, jakie należy złożyć, aby zostać rodziną zastępczą. Ponadto, na stronie Ośrodka umieszczane są również na bieżąco informacje oraz zdjęcia z realizowanych działań na rzecz rodziców zastępczych oraz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa. Warto również w tym miejscu zaznaczyć, iż tutaj Ośrodek posiada Autorski program szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej pn. „Serce na zastępstwo”, który w dniu 28 czerwca 2018 r. decyzją Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, po raz drugi został zatwierdzony na następny pięcioletni okres.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, zapewnia pełną i wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa. W ramach Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Tarnowie w minionym roku funkcjonowały placówki typu:

Socjalizacyjnego:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom” w Tarnowie - dla **10** dzieci,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Janusza Korczaka w Tarnowie - dla **14** dzieci,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” w Tarnowie - dla **14** dzieci.

Interwencyjnego:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Pogotowie Opiekuńcze” w Tarnowie przeznaczona dla **14** dzieci.

Do głównych zadań jakie ustawa nakłada na placówki opiekuńczo-wychowawcze należą:

- zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania,
- zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, religijnych i społecznych dziecka,
- umożliwienie kontaktu dziecka z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej,
- podejmowanie działań mających na celu powrót dziecka do rodziny,

- zapewnienie dziecku dostępu do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych oraz korzystania z przysługujących mu świadczeń zdrowotnych,
- ścisła współpraca z instytucjami wspierającymi działania placówek opiekuńczo-wychowawczych szczególnie w zakresie przygotowania dziecka do samodzielnego życia.

Do zadań placówek należy również świadczenie poradnictwa pedagogicznego, psychologicznego dzieciom i ich rodzinom mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Na terenie tarnowskich placówek, prowadzone są zajęcia wychowawcze (indywidualne i grupowe). Placówki socjalizacyjne funkcjonują w oparciu o tzw. „system rodzinkowy”, mający na celu właściwe przygotowanie dzieci do usamodzielnienia w przyszłości. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2020 r. wydał skierowania do placówek opiekuńczo-wychowawczych znajdujących się na terenie miasta Tarnowa, dla 44 dzieci pochodzących z Tarnowa oraz dzieci spoza Tarnowa pracownicy placówek regularnie współpracowali z przychodniami lekarskimi, sądami, poradniami specjalistycznymi, ze szkołami oraz z Miejskim i Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Młodzieżowymi Ośrodkami Socjoterapii. Wychowankom organizowane były zajęcia rekreacyjne, relaksacyjne, filmowe, plastyczne, integracyjne ze społecznością lokalną oraz prowadzony był szeroki wachlarz zajęć sportowych, zgodnych z zainteresowaniami indywidualnymi wychowanków. Efekty pracy kółek zainteresowań to:

- usprawnianie dotychczasowych umiejętności fizycznych,
- rozbudzenie potrzeb kulturalnych wychowanków,
- rozbudzenie dociekliwości intelektualnej, samodzielności i sprawności umysłowej,
- estetyczny i ładnie urządzonej ogródek, zadbane pomieszczenia domowe, segregacja odpadów,
- przygotowywanie okolicznościowych pamiątek oraz dbałość o wystrój estetyczny placówek przez cały rok w nawiązaniu do pór roku oraz świąt,
- udział w konkursach plastycznych, ekologicznych, literackich poznanie zasad posługiwania się komputerem oraz poznanie nowych zagrożeń wynikających z niewłaściwego korzystania z Internetu,
- zainteresowanie młodzieży sztuką kulinarną jako umiejętności pożytecznej, wykorzystywanej w życiu codziennym oraz jako hobby,
- właściwe ukierunkowanie ciekawości i aktywności młodzieży, zapoznanie z różnymi metodami i technikami przy wykonywaniu podstawowych prac remontowych.

W pracy z rodziną dziecka szczególny nacisk kładziony był na:

- wzmacnianie, udzielanie pomocy rodzinom będącym w kryzysie, rozwijanie systemu wsparcia,
- zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka, poprzez stałą współpracę jednostek pomocy społecznej, ochrony zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych,
- monitorowanie zmian w sytuacji prawnej i rodzinnej dzieci umieszczonych w placówce poprzez stały kontakt z instytucjami zajmującymi się problematyką dziecka i rodziny,
- konsolidowanie sił w sprawach dotyczących rozwoju zdrowotnego i psychicznego dziecka,

- pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi dysfunkcjami społecznymi, poprzez kontakt telefoniczny oraz osobisty w placówce, jak również podczas wywiadów środowiskowych,
- mediacje pedagogiczne,
- pedagogizację rodzin.

Dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa

Według stanu na 31 grudnia 2020 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Tarnowa przebywało łącznie **83** wychowanków (narastająco), pochodzących z różnych powiatów i miast na prawach powiatu, w wieku od 5 do 20 lat, w tym **74** wychowanków pochodzących z terenu miasta Tarnowa, co stanowi 89% ogólnej liczby wychowanków.

Przyczyny opuszczania placówek opiekuńczo – wychowawczych

Przyczyny opuszczania placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2020 r. wraz z liczbą dzieci:

- powrót do rodziny -**16** dzieci,
- umieszczenie w rodzinie zastępczej - **8** dzieci,
- zmiana placówki (umieszczenie w placówce socjalizacyjnej, interwencyjnej, ale również MOS, MOW, SOSW) - **14** dzieci,
- usamodzielnienie - **3** dzieci.

Jak z powyższego wynika, najczęstszymi powodami opuszczania instytucjonalnej pieczy przez wychowanków są powroty do rodziny biologicznej, co ma często miejsce z placówki interwencyjnej, w której dzieci są m.in. umieszczane z powodu nie realizowania obowiązku szkolnego. Następnym powodem opuszczania tarnowskich placówek są zmiany na inny typ placówek.

8. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA NA LATA 2018-2020

Program stanowi realizację zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przedstawia zarówno obraz budowanego lokalnego systemu pieczy zastępczej, jak i plan działań związanych z rozwojem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa w latach 2018-2020. Celem głównym Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 było wspieranie rozwoju pieczy zastępczej w Tarnowie ze szczególnym nastawieniem na tworzenie form rodzinnych. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie tych rodzin zastępczych, które już funkcjonują. Realizacja programu przyczyniła się do wzmocnienia obecnego systemu opieki na terenie miasta Tarnowa. Zapisy programu dotyczą również działających placówek opiekuńczo - wychowawczych, w których pożądanym jest utrzymanie standardu i poziomu usług z uwzględnieniem liczby miejsc i wieku wychowanków. Ponadto, istnieje konieczność by w zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną uwzględnić działania mające na celu przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia po opuszczeniu placówki opiekuńczo - wychowawczej czy rodziny zastępczej. Mając na uwadze powyższe opracowano cele szczegółowe:

- Promowanie i wspieranie rozwoju różnych rodzinnych form pieczy zastępczej funkcjonujących w Mieście Tarnowie.
- Zapewnienie dzieciom instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach działających na terenie Miasta Tarnowa placówek opiekuńczo-wychowawczych.
- Wsparcie pieczy zastępczej oraz placówek, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawie o pomocy społecznej.
- Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.

Realizacja celów programu ma wpływ na dalsze budowanie systemu pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa, który nie tylko ma za zadanie zapewnić tarnowskim dzieciom opiekę i wychowanie w rodzinnych formach pieczy zastępczej, ale również pozwoliła wypracować i wdrożyć standardy sprawowania pieczy zastępczej, przyczyniając się do jej profesjonalizacji. Program wpisuje się w politykę prorodzinną państwa, jest zgodny z jej założeniami oraz podkreśla i zakłada tymczasowość pieczy zastępczej. Odbiorcami Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020 są:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, zawodowe,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem,
- instytucje i organizacje działające na rzecz wspierania dzieci przebywających w pieczy,
- mieszkańcy miasta Tarnowa.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej stanowił dokument otwarty i był realizowany w okresie trzech lat. Ponadto, program ten był integralną częścią programów gminnych pn. „Program wspierania rodziny dla Miasta Tarnowa na lata 2016-2018” oraz „Program wspierania rodziny dla Miasta Tarnowa na lata 2019-2021”, kładących nacisk na pracę z rodziną oraz na wzmocnienie jej w taki sposób, aby dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, mogły jak najszybciej wrócić do rodziców biologicznych mogących zapewnić im odpowiednie i bezpieczne warunki wzrastania. Finansowanie programu odbywało się przy udziale środków finansowych Gminy Miasta Tarnowa, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Koordynatorem Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2018-2020, był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w mieście, podlegał zarówno monitoringowi jak i ewaluacji. Monitoring zakładał systematyczną analizę stopnia realizacji poszczególnych celów i zadań programu, a także efektów wdrażanych zadań. Monitoring opierał się na analizie wskaźnikowej. Ewaluacja dotyczyła oceny skuteczności, efektywności i trafności poszczególnych celów zawartych w programie. Wyniki ewaluacji stanowiły podstawę do sformułowania celów i zadań na potrzeby planowania programu na kolejne lata.

Zestawienie tabelaryczne z realizacji w 2020 r. Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2018-2020

<i>CEL SZCZEGÓŁOWY 1:</i>				
<i>Promowanie i wspieranie rozwoju różnych rodzinnych form pieczy zastępczej w mieście Tarnowie.</i>				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2020
1.	Objęcie kompleksowym specjalistycznym wsparciem funkcjonujące rodzinne formy pieczy zastępczej.	1.Tworzenie struktur wspierających rodziny zastępcze (zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej).	liczba zatrudnionych koordynatorów	4- stan na 31 grudnia 2020, 5-narastająco
		2.Organizowanie specjalistycznych szkoleń i warsztatów mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zastępczych.	liczba zorganizowanych szkoleń i warsztatów oraz liczba osób biorących w nich udział	Z uwagi na sytuację epidemiologiczną 1szkolenie - 4 osoby
		3.Udzielenie wsparcia dzieciom i osobom sprawującym pieczę zastępczą poprzez prowadzenie grup wsparcia oraz pomoc i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, prawne).	liczba grup wsparcia	Z uwagi na sytuację epidemiologiczną 1grupa wsparcia - 4 osoby
			liczba udzielonych porad i konsultacji	515 - ogólna liczba porad i konsultacji w tym 481 dla rodzin zastępczych i wychowanków
4.Zapewnienie zawodowym rodzinom zastępczym możliwości skorzystania	liczba rodzin pomocowych oraz liczba dzieci którym zapewniono w nich opiekę	4 - rodziny pomocowe dla 5 dzieci		

		z czasowego nie sprawowania opieki nad dzieckiem.		
		5.wypłata rodzinom zastępczym przysługujących świadczeń.	liczba wypłaconych świadczeń	2.272
2.	Pozyskanie i nabór kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe.	1.Promocja idei rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskania kandydatów na rodziny niezawodowe i zawodowe, poprzez prowadzenie kampanii społecznych i współpracę z instytucjami.	liczba podjętych inicjatyw	1
		2.Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej.	liczba osób objętych kwalifikacją	36 (dot. kandydatów na rodziny spokrewnione, niezawodowe oraz Rodzinny Dom Dziecka)
		3.Kwalifikowanie i opiniowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	20 (dot. kandydatów na rodziny spokrewnione, niezawodowe oraz Rodzinny Dom Dziecka)
			liczba wydanych opinii	17 w tym 15 pozytywnych

		4.Organizacja szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	liczba osób przeszkolonych	9 osób na rodziny niezawodowe, oraz 1 osoba doszkolona na Rodzinny Dom Dziecka
CEL SZCZEGÓŁOWY 2 :				
Zapewnienie dzieciom instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach działających na terenie miasta Tarnowa placówek opiekuńczo-wychowawczych				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2020
1.	Utrzymanie poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej	1.Tworzenie optymalnych warunków wychowawczych i opiekuńczych umożliwiających prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny dzieci i młodzieży przebywających w placówkach.	liczba dzieci przebywających w placówkach	83
		2.Przygotowanie wychowanków do samodzielności oraz do procesu usamodzielnienia i ich wsparcie.	liczba osób objętych wsparciem w tworzeniu indywidualnego programu usamodzielnienia	5
		3.Prowadzenie pracy z rodzicami biologicznymi dzieci przebywającymi w placówce w celu minimalizowania czasu pobytu dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	liczba powrotów dzieci do rodzin biologicznych	16
liczba udzielonych porad rodzicom biologicznym dzieci	42			

		4.Stałe monitorowanie i podejmowanie inicjatyw w celu utrzymania standardów przez placówki.	liczba planów pomocy dziecku	71
CEL SZCZEGÓŁOWY 3:				
<i>Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz placówek o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawie o pomocy społecznej.</i>				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2020
1.	Wsparcie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.	1.Wsparcie w opracowaniu programów usamodzielnienia.	liczba udzielonych porad dotyczących przygotowania indywidualnych programów usamodzielnienia	w sprawie IPU 15, w kwestii zmian do IPU - 18
		2.Udzielanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki oraz pomocy na zagospodarowanie.	liczba wydanych decyzji	43
		3.Świadczenie pracy socjalnej i wsparcia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	liczba osób usamodzielnianych objętych pracą socjalną	14
		4.Wsparcie w zapewnieniu odpowiednich warunków mieszkaniowych dla osób opuszczających pieczę.	liczba wniosków o mieszkanie chronione, mieszkanie z zasobów gminy	3
		5.Pomoc i motywowanie do aktywnego poszukiwania pracy, pomoc w zakresie przygotowania wychowanków do wejścia na rynek pracy	liczba udzielonych porad	1
		6.Objęcie wychowanków pieczy zastępczej pomocą specjalistów: psycholog, prawnik.	liczba udzielonych porad	1

CEL SZCZEGÓŁOWY 4 :				
<i>Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.</i>				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2020
1.	1. Współpraca koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej z służbą kuratorską, sądem rodzinnym, pracownikiem socjalnym i asystentem rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.	1.Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej	liczba sporządzonych opinii	169
	2. Współpraca koordynatora placówki i wychowawcy z pedagogiem, psychologiem, asystentem rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	2.Dokonywanie oceny sytuacji małoletnich dzieci przebywających w placówce opiekuńczo- wychowawczej	liczba sporządzonych opinii	80

Źródło: Opracowanie własne

Analizując podejmowane działania związane z realizacją w 2020 r. „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Tarnowie na lata 2018-2020”, można stwierdzić, iż na terenie Miasta Tarnowa dobrze funkcjonuje system wsparcia finansowego jak i poradnictwa dla rodzin zastępczych. Z każdym rokiem następuje coraz większa profesjonalizacja systemu pieczy zastępczej a działania w zakresie promocji rodzicielstwa zastępczego obejmują zasięgiem coraz większą liczbę osób.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Działania wspierające tarnowskie rodziny i rodziny zastępcze realizowane w minionym roku, szczególnie w obliczu pandemii, niewiele różniły się od tych podejmowanych wcześniej i były adekwatne do rozeznaczonych potrzeb i diagnozowanych problemów jednostkowych i społecznych wśród mieszkańców miasta. Oferowany przez Ośrodek system działań wspierających tarnowskie rodziny i rodziny zastępcze, korzystające z pomocy społecznej, był niezbędnym elementem, który wpływał pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa i samopoczucie osób i rodzin. Sprzyjał przezwyciężaniu trudności oraz budowaniu umiejętności radzenia sobie w zaistniałej sytuacji spowodowanej pandemią. Rodziny zastępcze chętnie zwracały się ze swoimi problemami, szukając skutecznych i dobrych rozwiązań występujących trudności. W osiągnięciu jak najlepszych rezultatów, rodziny mogły liczyć na pomoc psychologów, pedagoga, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz prawnika.

9. ŚWIADCZENIA DLA RODZIN Z DZIEĆMI NA PODSTAWIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Ośrodek realizował następujące świadczenia rodzinne:

Zasilek rodzinny

Zasilek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Zasilek rodzinny przysługuje rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie uczącej się do ukończenia przez dziecko:

- 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo
- 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

<i>Zasilek rodzinny</i>	
Liczba złożonych wniosków ogółem	2.374
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	46.263
Wydatkowane środki ogółem	6.037.803 zł
w tym:	
na wypłatę świadczenia	5.241.336 zł
tytułem kosztów obsługi	796.467 zł

Źródło: Opracowanie własne

Dodatki do zasiłku rodzinnego

Dodatki do zasiłku rodzinnego obejmują:

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka

Dodatek przysługuje matce, ojcu lub opiekunowi prawnemu dziecka a także opiekunowi faktycznemu dziecka, do ukończenia 1 roku życia dziecka, jednorazowo w wysokości **1000 zł**.

Z tytułu urodzenia dziecka	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	212
Wydatkowane środki ogółem	171.529 zł

Źródło: Opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego

Urlop wychowawczy przysługuje osobie uprawnionej nie dłużej jednak niż przez okres:

- 24 miesiące kalendarzowych,
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,
- 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym.

Dodatek przysługuje w wysokości **400 zł** miesięcznie.

Z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	1.034
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	389.202 zł

Źródło: Opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka

Przysługuje osobie samotnej wychowującej dziecko, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców nie żyje,
- ojciec dziecka jest nieznan,
- powództwo u ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.

Wysokość dodatku wynosi **193 zł** na każde dziecko (**273 zł** na dziecko niepełnosprawne), ale nie więcej niż **386 zł** na wszystkie dzieci (**546 zł** na dzieci niepełnosprawne),

Z tytułu samotnego wychowywania dziecka	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	2.951
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	564.425 zł

Źródło: Opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej

Dodatek przysługuje na trzecie i kolejne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego w wysokości **95 zł** miesięcznie.

Z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	7.830
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	718.730 zł

Źródło: Opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego

Dodatek przysługuje na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Wysokość dodatku:

- **90 zł** na dziecko do 5 lat,
- **110 zł** na dziecko od 5 - 24 lat,

Z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	3.490
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	362.657 zł

Źródło: Opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Dodatek w wysokości **100 zł** wypłacany jest raz w roku, na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem nowego roku szkolnego.

Z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	4.417
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	242.263 zł

Źródło: Opracowanie własne

Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania

Dodatek wypłacany jest przez 10 miesięcy od września do czerwca w wysokości:

- **113 zł** na zamieszkanie w miejscowości gdzie znajduje się szkoła ponadpodstawowa, artystyczna oraz podstawowa (tylko w wypadku dziecka niepełnosprawnego)
- **69 zł** na dojazdy do szkoły ponadpodstawowej w tym także artystycznej

Z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	100
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	9.280 zł

Źródło: Opracowanie własne

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka

Jednorazowa zapomoga przysługuje z tytułu urodzenia się żywego dziecka, jednorazowo w wysokości **1.000 zł** na jedno dziecko. Jednorazowa zapomoga „becikowe” przysługuje, jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

Pozostawanie pod opieką medyczną potwierdza się zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	
Liczba złożonych wniosków	568
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	509
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	509.000 zł

Źródło: Opracowanie własne

Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie nie jest uzależnione od kryterium dochodowego rodziny i jest wypłacane w wysokości **1000 zł** miesięcznie.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje przez okres:

- 52 tygodni - w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie, przysposobienia jednego dziecka lub objęcia opieką jednego dziecka;
- 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia dwojga dzieci lub objęcia opieką dwojga dzieci;
- 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia trojga dzieci lub objęcia opieką trojga dzieci;
- 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia czworga dzieci lub objęcia opieką czworga dzieci;
- 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie, przysposobienia pięciorga i więcej dzieci lub objęcia opieką pięciorga i więcej dzieci.

Świadczenie rodzicielskie	
Liczba złożonych wniosków ogółem	218
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	2.272
Wydatkowane środki ogółem	2.062.236 zł
w tym: na wypłatę świadczenia	2.055.486 zł
tytułem kosztów obsługi	6.750 zł

Źródło: Opracowanie własne

10. ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE NA PODSTAWIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Świadczeniami rodzinnymi są również świadczenia opiekuńcze takie jak:

Zasilek pielęgnacyjny

Zasilek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasilek pielęgnacyjny otrzymują :

- dzieci niepełnosprawne,

- osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku życia z ustalonym znacznym stopniem niepełnosprawności,
- osoby powyżej 75 roku życia,
- osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku życia - z ustalonym umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Zasilek pielęgnacyjny	
Liczba złożonych wniosków	547
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	31.978
Wydatkowane na wypłatę świadczenia	6.855.335 zł

Źródło: Opracowanie własne

Specjalny zasilek opiekuńczy

Specjalny zasilek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli: nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasilek opiekuńczy	
Liczba złożonych wniosków	113
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	785
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	482.441 zł

Źródło: Opracowanie własne

Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- matce albo ojcu,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz

konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Świadczenie pielęgnacyjne	
Liczba złożonych wniosków	132
Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń	4.769
Wydatkowane środki na wypłatę świadczenia	8.681.054 zł

Źródło: Opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych

Obowiązujące od 18 kwietnia 2020 r. zmiany w tarczy antykryzysowej, spowodowały większy dostęp do świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, ponieważ obniżenie wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej traktowane były jako utrata dochodu.

Od 1 stycznia 2020 r. nastąpiła podwyżka świadczenia do kwoty 1.830 zł. W związku z powyższym nastąpił wzrost wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych z kwoty 6.876.505 zł w 2019 r. do kwoty 8.681.054 zł w 2020 r. co spowodowało wzrost wypłacanych ww. świadczeń o ok. 26%.

W związku z coroczną waloryzacją od 1 stycznia 2021 r. świadczenie pielęgnacyjne wynosi 1.971 zł.

11. ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH USTAWY O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWYWANIU DZIECI

Ustawa określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.

Świadczenie wychowawcze 500 +

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspakajaniem jego potrzeb życiowych. Uprawnionym wnioskodawcą jest jeden z rodziców, opiekun faktyczny dziecka (osoba, która opiekuje się dzieckiem i wystąpiła do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka) pod warunkiem, że dziecko wspólnie zamieszkuje i pozostaje na ich utrzymaniu. Świadczenie otrzyma również opiekun prawny oraz dyrektor domu pomocy społecznej. W przypadku dziecka umieszczonego w domu pomocy społecznej świadczenie wychowawcze przysługuje dyrektorowi domu pomocy społecznej chyba, że inne osoby, o których mowa w ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, uczestniczą w opiece nad dzieckiem i spełniają warunki uprawniające do otrzymania świadczenia wychowawczego.

Świadczenie wychowawcze 500+	
Liczba złożonych wniosków ogółem	1.401
Liczba uprawnionych dzieci	15.369
Liczba przyznanych świadczeń	194.086

Wydatkowane środki dotacji celowej z budżetu państwa ogółem	97.004.172 zł
w tym: na wypłatę świadczenia wychowawczego	96.180.033 zł
tytułem kosztów obsługi świadczenia wychowawczego	824.139 zł

Źródło: Opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

W ubiegłym roku rodzice nie musieli składać ponownie wniosków o świadczenie wychowawcze, ze względu na wydłużony okres świadczeniowy obowiązujący do 31 maja 2021 r. W 2020 r. uległy zmianie terminy składania wniosków. Aby uzyskać prawo do świadczenia wychowawczego od 1 czerwca 2021 r., wnioski można złożyć od 1 lutego 2021 r., wyłącznie drogą elektroniczną, natomiast od 1 kwietnia 2021 r., także drogą tradycyjną (papierową). W związku z brakiem kryterium dochodowego liczba wypłaconych świadczeń jak również kwota wypłaconych świadczeń wychowawczych 500+ zwiększyły się o ponad 30% w stosunku do tych samych danych z 2019 r.

12. DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH UCHWAŁY W SPRAWIE USTANOWIENIA RZĄDOWEGO PROGRAMU „DOBRY START” ORAZ ROZPORZĄDZEŃ WYKONAWCZYCH

Przepisy określają warunki realizacji wsparcia dla wszystkich rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego.

Świadczenie „Dobry start”

Świadczenie Dobry start (300+) jest realizacją rządowego programu „Dobry start”. Jego celem jest wsparcie rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Wsparcie to polega na przyznawaniu raz w roku w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, świadczenia w wysokości **300 zł** na każde dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne otrzymują świadczenie do ukończenia przez nie 24 roku życia.

Świadczenie „Dobry start” realizowane przez Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych	
Liczba złożonych wniosków ogółem	7.879
Liczba dzieci objętych wsparciem	10.514
Wydatkowane środki ogółem	3.255.500 zł
w tym: na wypłatę świadczenia	3.150.000 zł
tytułem kosztów obsługi świadczenia	105.500 zł

Źródło: Opracowanie własne

Świadczenie „Dobry start”, Ośrodek realizował również na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, zarówno w jej formach rodzinnych jak i instytucjonalnych, a także dla osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej oraz osób usamodzielnianych. Wysokość świadczenia „Dobry Start” wypłacana była jednorazowo. W 2020 r. wpłynęło **129** wniosków

o ustalenie prawa do świadczenia „Dobry Start”. Wszystkie z nich zostały rozpatrzone pozytywnie. Na realizację programu przeznaczono łącznie **38.700,00 zł** (bez kosztów obsługi). Realizacja świadczenia na rzecz dzieci/osób umieszczonych w rodzinnej/instytucjonalnej pieczy zastępczej przedstawiała się następująco:

Świadczenie „Dobry start” realizowane przez Dział do spraw Pieczy Zastępczej			
	Liczba złożonych wniosków	Liczba dzieci/osób objętych wsparciem	Wydatkowane środki ogółem
Rodzina zastępcza spokrewniona	36	36	10.800 zł
Rodzina zastępcza niezawodowa	28	28	8.400zł
Rodzina zastępcza zawodowa	6	6	1.800zł
Dyrektor Placówki	50	50	15.000 zł
Osoba usamodzielniana, ucząca się	9	9	2.700 zł

Źródło: Opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach uchwały i rozporządzenia w sprawie programu rządowego „Dobry start”

W 2020 r. zasady dotyczące przyznawania świadczenia „Dobry Start” nie zmieniły się. Tak jak dotychczas przysługiwało ono jednorazowo w wysokości 300 zł na uczące się dziecko. Świadczenie nie przysługiwało na dziecko odbywające roczne przygotowanie przedszkolne (czyli uczęszczające do tzw. zerówki). Wzorem lat ubiegłych, również Dział Do Spraw Pieczy Zastępczej realizował Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej p.n. Świadczenie „Dobry start”. Wsparciem zostali objęci wychowankowie rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo - wychowawczych z terenu miasta Tarnowa, a także usamodzielniani wychowankowie, spełniający warunki do uzyskania świadczenia.

13. ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

Ustawa określa: zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów, tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów oraz działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje:

- osobie do ukończenia 18 roku życia lub gdy się uczy w szkole lub w szkole wyższej do 25 roku życia - powyżej 25 roku życia bezterminowo, gdy posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli postępowanie egzekucyjne prowadzone wobec dłużnika w ciągu ostatnich dwóch miesięcy poprzedzających złożenie wniosku okazało się bezskuteczne.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów jednakże nie wyższej niż **500 zł** pod warunkiem, że dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty **800 zł**. (od 1 października 2020 r. - **900 zł**). Od 1 października 2020 r. obowiązuje nowy przepis pozwalający na przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego przy przekroczeniu progu dochodowego. W przypadku gdy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego, przysługującego danej osobie uprawnionej jest niższa niż **100 zł**, świadczenie to nie przysługuje.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	
Liczba złożonych wniosków ogółem	585
Liczba świadczeń na osoby uprawnione w wieku do 18 roku życia	6.655
Liczba świadczeń na osoby uprawnione w wieku powyżej 18 do 25 roku życia, uczące się w szkole lub szkole wyższej	1.319
Liczba świadczeń na osoby uprawnione w wieku powyżej 25 roku życia, posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, które otrzymały świadczenie	44
Wydatkowane środki ogółem	3.459.404 zł
w tym: na wypłatę świadczenia	3.355.574 zł
tytułem kosztów obsługi funduszu alimentacyjnego	103.830 zł
Średnie wypłacone świadczenie	419 zł

Źródło: Opracowanie własne

Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

W celu usprawnienia procesu dochodzenia od dłużników alimentacyjnych, należności powstałych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego, zlikwidowana została egzekucja administracyjna oraz przekazana w całości pod egzekucję sądową. Zmiany w Kodeksie karnym w zakresie przestępstwa nie alimentacji nałożyły na organy właściwe wierzyciela, obowiązek zawiadamiania prokuratury lub policji o możliwości popełnienia przestępstwa przez osobę, której dług alimentacyjny stanowi równowartość co najmniej trzech należnych świadczeń okresowych. Biorąc pod uwagę powyższe w związku z przyznaniem prawa do świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności alimentów, tj. funduszu alimentacyjnego w **463** przypadkach wystąpiono z zawiadomieniami o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 209 ustawy Kodeks karny. MOPS, jako realizator ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów podjął zintensyfikowane działania w celu wyegzekwowania należności od **727** dłużników

alimentacyjnych. Podejmowane działania oraz zmiana przepisów powodują systematyczny wzrost ściągłości wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W 2020 r. na konto Gminy Miasta Tarnowa, dokonano wpłat od dłużników alimentacyjnych w wysokości **1.432.552 zł**. W minionym roku na podstawie art. 27 ust. 3 i 3a ww. ustawy wystąpiono do komorników sądowych z wnioskami:

Wnioski kierowane do komornika sądowego	
Wniosek o przyłączenie do postępowania egzekucyjnego	442
Wniosek o rozszerzenie egzekucji	28
Wniosek o ograniczenie egzekucji	39
Wniosek o egzekucję z nieruchomości	3

Źródło: Opracowanie własne

W stosunku do zamieszkałych na terenie Gminy Miasta Tarnowa dłużników alimentacyjnych prowadzono niżej wymienione działania:

Działania prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych	Liczba
wystąpiono do organu właściwego dłużnika z wnioskami o podjęcie działań wobec dłużników alimentacyjnych	189
wysłano wezwania na wywiad alimentacyjny	538
przeprowadzono wywiady alimentacyjne	116
odebrano oświadczenia majątkowe - w niektórych przypadkach wywiad, pomimo podejmowanych prób nie powiódł się, gdyż dłużnicy nie przebywali pod wskazanym adresem, przebywali za granicą lub w Zakładzie Karnym	116
wysłano do dłużników alimentacyjnych informacje: o przyznaniu osobie uprawnionej do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami ww. należności oraz informację o wysokości zobowiązań wobec Skarbu Państwa	511
przekazano komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	125
wystąpiono do komorników sądowych z wnioskami o ustalenie miejsca zamieszkania dłużników alimentacyjnych	76
w przypadku dłużników odbywających karę pozbawienia wolności skierowano do Zakładu Karnego zapytania czy dłużnik alimentacyjny jest zatrudniony odpłatnie, ewentualnie jaka jest możliwość zatrudnienia	48
w celu ustalenia miejsca pobytu wystąpiono: do Centralnej Ewidencji Ludności	162
oraz do Krajowego Rejestru Karnego	253
zobowiązano dłużników alimentacyjnych do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne albo poszukujący pracy	23

zwrócono się do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	30
przekazano innym gminom informację o podjętych działaniach wobec dłużników alimentacyjnych	80
prowadzono postępowania administracyjne w sprawie udzielenia ulgi w spłacie zadłużenia z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego na rzecz osób uprawnionych	17
przekazano szczegółowe informacje dot. dłużników alimentacyjnych na wnioski o udostępnienie danych ze zbioru danych osobowych skierowane przez Komisariaty Policji wraz z wymaganą dokumentacją	44
wydano decyzję o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	9
wystąpiono do prokuratury o ściganie za przestępstwo nie alimentacji	11
wystosowano wnioski o zatrzymanie prawa jazdy	8

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie przepisów określonych w rozdziale 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, podejmowane były działania wobec dłużników alimentacyjnych służące pozyskiwaniu informacji, które mają wpływ na skuteczność egzekucji oraz zmierzające do ściągnięcia należności wobec Skarbu Państwa z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczki alimentacyjnej.

Podejmowane w 2020 r. działania spowodowały, iż na konto Gminy Miasta Tarnowa dokonano wpłat od dłużników alimentacyjnych na kwotę: **1.432.552,37 zł**, z tego na dochody budżetu państwa kwotę **1.120.556,07 zł**, w tym: kapitał **450.213,00 zł**, odsetki **670.334,27 zł**, koszty upomnienia **8,80 zł**.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wprowadzono tzw. mechanizm „złótkę za złotówkę” zakładający, że przekroczenie progu dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, tj. kwoty 900 zł miesięcznie na osobę w rodzinie nie skutkowało automatycznie utratą prawa do tych świadczeń. Świadczenie przysługiwało wówczas w wysokości pomniejszonej o kwotę przekroczenia kryterium.

Wprowadzenie od 1 listopada 2020 r. zmian do ustawy jak również zwiększenie kryterium dochodowego nie wpłynęło na zwiększenie wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Na realizację zadania zleconego z administracji rządowej wraz z kosztami jego obsługi w 2020 r. wydatkowano kwotę: **3.459.404 zł**, natomiast w roku 2019 wydatkowano kwotę: **3.663.803 zł**. W porównaniu do 2019 r. kwota wypłaconych świadczeń w 2020 r. spadła o ok. 5,9%

14. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa określa: zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizuje zadania określone w „Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2016-2020”. Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Tarnowa. Realizowane w minionym roku w ramach Programu działania obejmowały cztery obszary:

1. Podniesienie świadomości indywidualnej i społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
3. Intensyfikacja działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jakości i dostępności świadczonych usług, w tym zakresie poprzez podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr.

Ponadto Zespół, ma za zadanie diagnozować problem przemocy w rodzinach oraz koordynować działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- nadzoruje realizację „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2016-2020”,
- prowadzi spotkania informacyjno - edukacyjne z mieszkańcami miasta,
- konsultuje indywidualne przypadki zgłaszane przez grupy robocze - pomaga w diagnozie, budowaniu planu pomocy,
- inicjuje interwencje w środowisku dotkniętym przemocą domową,
- rozpowszechnia informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

W 2020 r. odbyło się **2** spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. Zgodnie z art. 9 a pkt. 7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące”. Zapis ustawowy nie został dopełniony z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju i obostrzenia z tym związane.

Do Przewodniczącej Zespołu wpłynęło łącznie **195** Niebieskich Kart, w tym:

- „Niebieskie Karty” założone przez pracowników socjalnych - **25**,
- „Niebieskie Karty” założone przez inne instytucje - **170**.

W 2020 r. procedurą „Niebieskie Karty” objętych było **284** rodzin.

W ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” odbyło się **732** spotkań grup roboczych, których rolą było podejmowanie skutecznych działań zmierzających do rozwiązania problemu przemocy w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny	
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	284
Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego ogółem	881
w tym: kobiety	314
mężczyźni	337
dzieci	230
Grupy robocze	
Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu	284
Liczba osób objętych pomocą Zespołu ogółem	881
w tym: kobiety	314
mężczyźni	337
dzieci	230
Poradnictwo i wsparcie psychologiczne	
Liczba osób objętych poradnictwem i wsparciem psychologicznym	344

Źródło: Opracowanie własne

Kampania „Biała Wstążka”

W 2020 r. już po raz dziewiąty, zorganizowana została w mieście Kampania społeczna pn. „Biała Wstążka”. Hasłem przewodnim akcji były słowa: „Przemoc w rodzinie - Kto może Ci pomóc”. W minionym roku ze względu na sytuację epidemiologiczną w kraju, Kampania miała inny charakter aniżeli w poprzednich latach. Wszelkie działania podejmowane w trakcie Kampanii odbywały się przy użyciu zdalnych środków komunikacji. W trakcie Kampanii mieszkańcy Tarnowa zostali zapoznani z instytucjami, które zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie powołane zostały do pracy na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc. Na stronie internetowej MOPS pojawiały się treści związane z kompetencjami instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przy współpracy z Niezależnym Serwisem Informacyjnym KADR, powstał cykl wywiadów z przedstawicielami instytucji powołanych do działań w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na temat ich uprawnień i kompetencji. Pracownicy Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie, przygotowali materiały informacyjne dot. zjawiska przemocy w rodzinie w formie cyklu krótkich filmików, które zamieszczane były na stronach internetowych TOIKiWOP. Na stronach internetowej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Tarnowie, ukazywały się artykuły przygotowane przez psychologów poradni. Motywy przewodnie tekstów skupione były wokół tematyki dziecka krzywdzonego, mitów dotyczących przemocy w rodzinie, rodzicielskich postaw przemocowych, rozwiązywania konfliktów metodą „bez porażek” itp. Podczas Kampanii mieszkańcy miasta mieli również możliwość skorzystania z bezpłatnych konsultacji z psychologiem, prawnikiem oraz pedagogiem.

W trakcie trwania Kampanii dyżur pełniła także „Osoba pierwszego kontaktu” z Centrum Wsparcia Pokrzywdzonych Przystępstwem przy Fundacji im. Hetmana Jana Tarnowskiego.

W dniu 27.11.2020 r. zorganizowane zostało szkolenie dla specjalistów zajmujących się procedurą „Niebieskie Karty” pod nazwą „*Jak diagnozować przemoc i udzielać wsparcia w rodzinach z problemem alkoholowym? Zmiany w przepisach związanych z oddziaływaniem wobec osób stosujących przemoc w rodzinie*”. Szkolenie miało charakter interdyscyplinarny, wzięło w nim udział **11** osób z różnych grup zawodowych pracujących w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tj. przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, pracownicy MOPS w Tarnowie, funkcjonariusze Policji, przedstawiciele oświaty. Warto podkreślić, iż w działania, w ramach Kampanii bardzo zaangażowały się tarnowskie szkoły. Instytucje te organizowały dla dzieci zdalnie pogadanki z psychologiem lub pedagogiem, audycje radiowe, konkursy plastyczne, redagowano również gazetki tematyczne. Na stronach internetowych placówek oświatowych pojawiały się informacje dot. zjawiska przemocy w rodzinie. W te działania zaangażowanych było łącznie 3 szkoły podstawowe oraz 5 szkół ponadpodstawowych. Organizatorami i współorganizatorami ubiegłorocznej Kampanii byli: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa. Partnerzy Kampanii: Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego, Policja, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Tarnowie, Prokuratura Rejonowa w Tarnowie, Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno - Terapeutyczna, Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie, Tarnowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Na terenie miasta Tarnowa, istnieje dobrze rozwinięta sieć instytucji oferujących wsparcie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogły liczyć na wsparcie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (MOPS, TOIKWOP), a także innych instytucjach jak Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno - Terapeutyczna, Poradnia Psychologiczna - Pedagogiczna. W Tarnowie działa również szereg instytucji pozarządowych, działających na rzecz osób uwikłanych w przemoc np. Fundacja im. Hetmana Jana Tarnowskiego, Tarnowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej. Od kilku lat instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe podejmują szereg wspólnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Co roku organizatorzy starają się dotrzeć do innych kategorii mieszkańców (kobiet, dzieci, mężczyzn oraz osób starszych, niepełnosprawnych i zależnych), w celu zapoznania ich z dostępną w mieście ofertą pomocową dla rodzin uwikłanych w przemoc. Skuteczność działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie, wzmocniona była dzięki pracy interdyscyplinarnej służb zaangażowanych w ten proces. Praca w formule interdyscyplinarnych grup roboczych pozwalała na dokonanie pogłębionej diagnozy rodziny uwikłanej w przemoc oraz zaplanowanie skutecznej pomocy. Nadmienić należy, iż pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, pomimo trwającej epidemii wirusa SARS-CoV-2, na bieżąco podejmowali działania mające na celu pomoc i wsparcie osobom uwikłanym w przemoc. W związku z pandemią zmieniły się jedynie dotychczasowe formy pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W tym czasie pracownicy socjalni Zespołu

utrzymywali kontakt telefoniczny z klientami - w razie sytuacji zagrożenia informowali Policję i prosili o interwencje. Dla klientów uruchomione zostało wsparcie psychologiczne oraz prawne prowadzone w sposób zdalny - poprzez telefon lub drogą elektroniczną. Pomoc prawna i psychologiczna realizowana była również po wcześniejszym telefonicznym umówieniu terminu w budynku MOPS. W trakcie pandemii pracownicy Zespołu nawiązywali ścisłą współpracę z Policją, która wizytowała środowiska, gdzie występowała przemoc w rodzinie, interweniując w sytuacjach zagrożenia. W ramach dostępnego online „Poradnika dla pracowników socjalnych”, udostępnego przez Stowarzyszenie Certyfikowanych Superwizorów Pracy Socjalnej SCSPS, pracownicy socjalni poszerzali na bieżąco wiedzę na temat świadczenia pracy socjalnej w sytuacji kryzysowej, czy realizacji w obecnej niełatwej sytuacji epidemiologicznej procedury „Niebieskie Karty”.

15. DZIAŁANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O PROMOCJI ZATRUDNIENIA I INSTYTUCJACH RYNKU PRACY

Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Działania w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych, są realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy między innymi w ramach prac społecznie użytecznych

Prace społecznie użyteczne

Podstawowym aktem prawnym regulującym zakres wykonywania prac społecznie użytecznych jest Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych. Osoby uprawnione do wykonywania prac społecznie użytecznych, kierowane były przez Powiatowy Urząd Pracy i w czasie ich wykonywania zachowywały status osoby bezrobotnej. Prace społecznie użyteczne stwarzały warunki powrotu na rynek pracy osobom bezrobotnym, korzystającym z uwagi na trudną sytuację materialną ze świadczeń z pomocy społecznej.

Osoby zaangażowane w wykonywanie prac społecznie użytecznych wykonywały prace na stanowisku:

- opiekunki domowej,
- pomocy opiekunowi osoby niepełnosprawnej,
- pracowników gospodarczych.

Usługi te realizowane były w środowisku zamieszkania klientów MOPS, którzy wymagali pomocy osób drugih. Usługi opiekuńcze, realizowane w ramach prac społecznie użytecznych, zabezpieczały podstawowe bieżące potrzeby osób wymagających pomocy i jednocześnie umożliwiały im pozostanie w swoim środowisku zamieszkania, bez konieczności wnioskowania o dom pomocy społecznej. Była to również bardzo dobra forma weryfikacji umiejętności niezbędnych na rynku pracy dla osób je wykonujących. W 2020 r. prace realizowane były w ramach wsparcia i uzupełnienia usług opiekuńczych (PSU), świadczonych przez opiekunki domowe na rzecz klientów Ośrodka, przez **26** osób. W ramach przedmiotowych prac wsparciem objęto **31 środowisk**. Ponadto **2** osoby wykonywały prace w charakterze pracownika gospodarczego oraz **2** osoby zostały skierowane jako pomoc na rzecz opiekuna osoby zależnej w ramach realizacji zapisów ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Łącznie skierowanych do wykonywania przedmiotowych

prac było **30 osób**, zgodnie z założeniami porozumienia zawartego pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy w Tarnowie a tut. Ośrodkiem w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych. Prace społecznie użyteczne w pierwszych miesiącach ubiegłego roku, realizowane były przez klientów tut. Ośrodka również na rzecz domu pomocy społecznej im. Św. Alberta w Tarnowie przy ul. Szpitalnej 53 oraz w Domu Pomocy Społecznej w Tarnowie przy ul. Czarna Droga 48. Do przedmiotowych prac w charakterze: pokojowej, praczki, pracownika/robotnika gospodarczego, robotnika do prac lekkich, opiekuna, pomocy kuchennej, instruktora terapii zajęciowej - skierowanych zostało łącznie **23 osoby**.

W związku z pismem Wojewody Małopolskiego skierowanym do Domów Pomocy Społecznej, od 31 marca 2020 r. do odwołania została wstrzymana realizacja prac społecznie użytecznych w tarnowskich domach pomocy społecznej. Decyzja ta została podyktowana koniecznością minimalizacji możliwości wystąpienia bądź rozprzestrzeniania się wirusa SARS-COV-2 w domach pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne realizowane w ramach wyżej wymienionych działań finansowane były z budżetu miasta Tarnowa w 40%, a w 60% ze środków Funduszu Pracy - refundacja. Wydatkowanie środków przedstawiało się w skali minionego roku następująco:

Prace społecznie użyteczne		
Środki Funduszu Pracy 60%	Środki miasta 40%	Łączna wydatkowana kwota
51.866,85	34.577,90	86.444,75 zł

Źródło: Opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Jak wynika z bieżącej obserwacji z każdym rokiem wzrasta zapotrzebowanie na opiekunki domowe, kierowane w środowiska objęte pomocą Ośrodka w ramach prac społecznie użytecznych.

Natomiast, zauważono również mniejsze zainteresowanie wykonywaniem prac społecznie użytecznych przez klientów MOPS, co może wiązać się z niskim wynagrodzeniem oraz brakiem uprawnień do bezpłatnych przejazdów autobusami komunikacji miejskiej. Brak zainteresowania wykonywaniem powyższych prac może mieć także związek z potencjalnie alternatywnymi źródłami dochodów uzyskiwanymi przez klientów Ośrodka o których nie informują pracowników socjalnych. Ewentualne ograniczenie wsparcia ze strony Ośrodka nie jest tu czynnikiem motywującym. Nie bez znaczenia jest tu także fakt niskiego poziomu bezrobocia na terenie miasta około 5,3%. Główną natomiast korzyścią dla gminy z wdrożenia i rozwijania prac społecznie użytecznych jest przede wszystkim wykonywanie tych prac na rzecz społeczności lokalnej. Prowadzone działania, korzystnie wpływają na aktywizację osób bezrobotnych co było także zamiarem ustawodawcy oraz wzmacniają i wspierają osoby starsze i niepełnosprawne, tym samym zmniejszają potencjalne koszty pobytu tych osób w domach pomocy społecznej.

16. ZADANIA REALIZOWANE W OPARCIU O USTAWĘ O DODATKACH MIESZKANIOWYCH

Ustawa reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach.

Realizacja i finansowanie dodatków mieszkaniowych

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym pokrywającym w części koszty utrzymania lokalu mieszkalnego. Dodatki mieszkaniowe wypłacane były osobom zajmującym zarówno lokale spółdzielcze, komunalne, zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe, jak również będące prywatną własnością. Kwota wypłaconego dodatku mieszkaniowego - zależała od osiąganego dochodu i ponoszonych wydatków. Wpłaty dodatków mieszkaniowych były finansowane z budżetu Gminy Miasta Tarnowa. W 2020 r. była możliwość przyznania dodatku mieszkaniowego za okres wstecz. W związku z tym za okres stanu epidemii wypłacono dla **15** osób dodatki mieszkaniowe przyznane za okres wsteczny w łącznej wysokości **10.904,86 zł**.

Realizacja zadania przedstawiała się następująco:

Dodatki mieszkaniowe	
Liczba złożonych wniosków	3.358
Liczba gospodarstw domowych, którym dofinansowano wydatki mieszkaniowe	1.679
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	3.574
Wydatkowana kwota	4.968.071 zł
Minimalna wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego	22 zł
Maksymalna wysokość wypłaconego dodatku mieszkaniowego	1.029 zł

Źródło: Opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o dodatkach mieszkaniowych

W stosunku do 2019 r. w minionym roku nieznacznie wzrosła liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych, tym samym zwiększyły się wydatki Gminy Miasta Tarnowa na ten cel o ok. 2 %.

17. ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY PRAWO ENERGETYCZNE

Celem ustawy jest między innymi zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, oszczędnego i racjonalnego użytkowania paliw i energii.

Zryczałtowany dodatek energetyczny

Dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, czyli osobie pobierającej dodatek mieszkaniowy. Stanowi częściową rekompensatę kosztów ponoszonych

z tytułu opłat za energię elektryczną, był przyznawany osobom, które miały ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego. Realizacja świadczenia przedstawiała się następująco:

Dodatek energetyczny				
Gospodarstwo	Liczba złożonych wniosków	Liczba gospodarstw	Liczba przyznanych świadczeń	Wydatkowana kwota ogółem
Liczące 1 osobę		342	2.636	29.314 zł
Liczące od 2 - 4 osób		422	2.901	44.813 zł
Liczące co najmniej 5 osób		95	578	10.703 zł
Łącznie	1.686	859	6.115	86.527 zł
Koszty obsługi dodatku energetycznego (2 %),				1.697 zł

Źródło: Opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy prawo energetyczne

W 2020 r. liczba złożonych wniosków o zryczałtowany dodatek energetyczny, zmalała o ok. 13 %.

18. USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Rehabilitacja społeczna ukierunkowana jest na umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Realizowana jest głównie poprzez wyrabianie zaradności osobistej, pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, oraz wypracowanie umiejętności samodzielnego pełnienia ról społecznych. Jako podstawowe formy aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej i zawodowej, należy wskazać uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych i w warsztatach terapii zajęciowej. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji społecznej, Ośrodek udzielał pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym (posiadającym aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności), ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2020 r. rozdysponowano kwotę **4.375.484,22 zł** na realizację zadań powiatu, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych

Przysługiwało osobom fizycznym, niepełnosprawnym, dzieciom i dorosłym, posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności oraz ich opiekunom. O dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych ubiegało się **664** osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami, składając **528** wniosków. Informację o przyznaniu dofinansowania otrzymało **350** osób na łączną kwotę **385.778 zł**, natomiast ze względu na rezygnacje **137** osób z uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, dofinansowanie wypłacono **213** osobom w kwocie **233.439 zł**. Liczba rezygnacji wnioskodawców wraz z opiekunami, spowodowana była rozwojem pandemii SARS-CoV-2 oraz czasowym ograniczeniem wykonywania działalności leczniczej,

polegającej na zaprzestaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu rehabilitacji leczniczej w tym rehabilitacji w ramach turnusu rehabilitacyjnego.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadziły działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej dwóch lat przed dniem złożenia wniosku. W 2019 r. złożono **14** wniosków na kwotę **62.495 zł**. Ich realizacja nastąpiła w 2020 r., z czego odbyły się tylko 2 wydarzenia (powodem ograniczenia sanitarne wywołane pandemią), w których łącznie wzięło udział **150** osób niepełnosprawnych. Wyplacono dofinansowania na łączną kwotę **5.640 zł**. W 2020 r. złożono **14** wniosków do realizacji w roku 2021 na łączną kwotę **62.752 zł**.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby fizyczne - dorośli i dzieci - posiadający orzeczenie o niepełnosprawności, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli średni miesięczny dochód w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych - (obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku) - nie przekraczał kwoty: 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym lub 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnie gospodarującej. Dofinansowanie dotyczyło zakupu sprzętu/urządzeń, które umożliwią rehabilitację w warunkach domowych. O dofinansowanie ubiegało się **30** osób; zawarto **25** umów z wnioskodawcami, wypłacono łącznie **46.282 zł**. W pozostałych przypadkach osoby zrezygnowały z realizacji wniosku lub nastąpił zgon wnioskodawcy, jeszcze przed przyznaniem dofinansowania.

Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności, które dokonały zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych na wniosek lekarza i otrzymały dofinansowanie na ten cel z Narodowego Funduszu Zdrowia oraz jeżeli średni miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych - (obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku) - nie przekraczał kwoty: 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym lub 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnie gospodarującej. W 2020 r. o dofinansowanie ubiegało się **863** osoby, które złożyły łącznie **1.620** wniosków. Dofinansowanie otrzymało **854** osoby, na łączną kwotę **1.223.225 zł**. Brak dofinansowania wynikał z faktu, że wnioskodawcy złożyli niekompletne wnioski i nie uzupełnili braków, zrezygnowali z zakupu lub nastąpił zgon wnioskodawcy.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych

Barier architektoniczne to wszelkie utrudnienia występujące w budynku lub mieszkaniu, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, mogły ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności i mające trudności w poruszaniu się. Złożono

29 wniosków, wypłacono **15** dofinansowań na kwotę **150.089 zł**. W przypadku pozostałych wniosków brak dofinansowania wynikał z faktu, że wnioskodawcy złożyli niekompletne wnioski i nie uzupełnili braków, zrezygnowali z prac remontowych lub nastąpił zgon wnioskodawcy.

Dofinansowanie likwidacji w komunikowaniu się i technicznych

O dofinansowanie mogły ubiegać się osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o niepełnosprawności, jeżeli było to uzasadnione potrzebami wynikającymi z rodzaju niepełnosprawności. W przypadku likwidacji tych barier wnioskodawca może otrzymać dofinansowanie pod warunkiem, że nie otrzymał z PFRON, dofinansowania na ten cel w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku. Złożono łącznie **34** wnioski, natomiast wypłacono **29** dofinansowań na kwotę **61.438 zł**. Osoby, które nie otrzymały dofinansowań zrezygnowały z ubiegania się przed rozpatrzeniem wniosku lub nie upłynął wymagany okres trzech lat od poprzedniego dofinansowania.

Dofinansowanie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa działalności WTZ

Na podstawie ww. ustawy, realizowane jest również zadanie dofinansowania warsztatów terapii zajęciowej. Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ) są to placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwość uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej. Na terenie Tarnowa funkcjonują 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej. Ponadto na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Miasta Tarnowa a Powiatem Tarnowskim, mieszkańcy miasta, uczęszczali do WTZ, działającego przy Stowarzyszeniu Kulturalno- Oświatowym „Piaś” w Woli Rzędzińskiej. W ubiegłym roku dla 3-ch działających w Tarnowie WTZ, w których uczestnikami było **130** osób niepełnosprawnych wypłacono kwotę **2.655.370,67 zł** ze środków PFRON. Natomiast ze środków GMT dofinansowanie działalności tych Warsztatów wynosiło **295.039,33 zł**. W dniu 28 grudnia 2020 r. zostały przyjęte do Warsztatu Terapii Zajęciowej przy ul. Klikowskiej 190 **cztery nowe osoby**, ich pobyt został sfinansowany w całości ze środków Gminy Miasta Tarnowa, na kwotę **1.012,50 zł**. Na dofinansowanie udziału **12** mieszkańców Tarnowa będących uczestnikami WTZ w Woli Rzędzińskiej Gmina Miasta Tarnowa przekazała kwotę **26.297,25 zł**. W 2020 r. zasady dofinansowania przedstawiały się następująco: 90% kosztów działalności - ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 10% kosztów działalności - ze środków miasta.

Działalność WTZ			
WTZ	Liczba uczestników	Wydatkowana kwota	
		Środki PFRON w zł	Środki miasta w zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Hodowlanej 6	45	922.320 zł	102.480 zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Ostrogskich 5b	35	717.360 zł	79.706,67 zł

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tarnowie przy ul. Klikowskiej190	54	1.015.690,67 zł	112.852,66 zł + 1.012,50 zł
Warsztaty Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Kulturalno - Oświatowego „Piaś” w Woli Rzędzińskiej	12	236.675,25 zł	26.297,25 zł

Źródło: Opracowanie własne

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Od dłuższego czasu obserwuje się wzrost zapotrzebowania na pomoc w formie dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Jest to zauważalne zarówno w liczbie osób korzystających z dofinansowań jak i wypłaconej łącznej kwocie. Pomimo specyficznej sytuacji w 2020 r. - stan epidemii, wprowadzane w związku z nim ograniczenia - należy podkreślić, że większość zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne potrzeb w zakresie dofinansowań ze środków PFRON było realizowane. Wprowadzony stan epidemii w kraju miał wpływ na wysokość przekazanych środków na dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. Przyznane środki finansowe były niższe niż w 2019 r. Obostrzenia związane z organizacją turnusów rehabilitacyjnych, a późniejsze zawieszenie ich realizacji, oraz obawy wnioskodawców o możliwość zakażenia podczas wyjazdu spowodowały, że wielu beneficjentów zrezygnowało z takiej formy wsparcia. Mimo tego, iż początkowo część wnioskodawców otrzymała odmowy dofinansowania to późniejszy rozwój sytuacji w kraju spowodował, że osoby te nie decydowały się ponownie ubiegać o dofinansowanie. W przypadku pozostałych zadań, tj. dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych oraz dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w zasadzie wszystkie wnioski, które spełniały wymogi formalne i merytoryczne zostały rozpatrzone pozytywnie. W przypadku dofinansowań do wydarzeń sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych organizowanych dla osób niepełnosprawnych główną przeszkodą w ich realizacji były sytuacja epidemiczna i wprowadzone w związku z nią ograniczenia w funkcjonowaniu restauracji, obiektów sportowych i hotelarskich. W wielu przypadkach rezygnacja następowała w związku z faktem, iż osoby, które miały wziąć udział w danym wydarzeniu obawiały się o swoje zdrowie i rezygnowały z udziału, aby zmniejszyć ryzyko ewentualnego zarażenia się koronawirusem.

Warsztaty Terapii Zajęciowej, również działały w rygorze sanitarnym. Nawet w okresie zawieszenia działalności terapeuci kontaktowali się ze swoimi podopiecznymi, dostarczali im pakiety do pracy w domu. Ten trudny czas wymusił pewną modyfikację stosowanych form terapii, ale wcale nie zmniejszył zapotrzebowania w tym zakresie. Część warsztatów uruchomiła tzw. zajęcia klubowe - jest to program dedykowany dla osób oczekujących na przyjęcie do WTZ. Udało się również zwiększyć liczbę uczestników WTZ o kolejne 4 osoby.

19. ZADANIE REALIZOWANE NA PODSTAWIE ZAPISÓW USTAWY O USTALENIU I WYPŁACIE ZASIŁKÓW DLA OPIEKUNÓW

Ustawa określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zasiłek dla opiekunów

W 2020 r. wydano **16** decyzji w sprawach dotyczących przyznania zasiłków dla opiekunów. Świadczenie wypłacane było w wysokości **620 zł**. Realizacja świadczenia przedstawiała się następująco:

Wypłacone świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
Zasiłki dla opiekuna	604	372.029 zł
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	277	46.185 zł
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	457	25.277 zł
Koszty obsługi zasiłku dla opiekuna		11.580 zł
Ogółem	1.338	455.071 zł

Źródło: Opracowanie własne

20 REALIZACJA Z USTAWY O WSPARCIU Kobiet W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”

Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Jednorazowe świadczenie w przypadku urodzenia żywego dziecka z ciężkim nieodwracalnym upośledzeniem lub chorobą zagrażającą życiu

Na podstawie ww. ustawy jest przyznawane i wypłacane jednorazowe świadczenie w przypadku urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu w wysokości **4.000 zł**. Podstawowym warunkiem do przyznania świadczenia jest posiadanie przez dziecko zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego ciężkie i nieodwracalne upośledzenia albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Zaświadczenie takie powinno być wystawione przez lekarza, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia, zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej albo lekarza, który jest zatrudniony lub wykonuje zawód w przychodni, z którą NFZ zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, posiadającego specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii lub neonatologii. Ponadto, podobnie jak w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (tzw. becikowego),

jednorazowe świadczenie przysługuje tylko w sytuacji, gdy matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu. Fakt ten należy potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

Jednorazowe świadczenie w przypadku urodzenia żywego dziecka z ciężkim nieodwracalnym upośledzeniem lub choroba zagrażająca życiu	
Liczba złożonych wniosków o świadczenie	8
Liczba przyznanych świadczeń	10
Kwota wydatkowana na świadczenia	40.000 zł
Koszty obsługi	1.237 zł

Źródło: Opracowanie własne

W 2020 r. zostało przyznanych i wypłaconych 10 jednorazowych świadczeń „Za życiem”, z tego na podstawie 2 wniosków o ww. świadczenie złożonych w grudniu 2019 r. oraz 8 wniosków o ww. świadczenie złożonych w 2020 r.

Asystent rodziny wspierający rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym

Do zadań MOPS wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, należy również pomoc i wsparcie asystenta rodziny. Rodziny w których na świat przychodzi niepełnosprawne dziecko często nie mogą sobie poradzić z towarzyszącymi im wówczas emocjami. Asystent pomaga tym rodzinom w zrozumieniu sytuacji życiowej, pokonaniu barier oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw i zachowań niezbędnych w złożonych sytuacjach życiowych. Wykonywana przez asystenta praca była adekwatna do zgłaszanych potrzeb. Kierowana pomoc dostosowana była do oczekiwań wszystkich członków rodziny.

Do szczegółowych zadań asystenta rodziny wspomagającego rodzinę z dzieckiem niepełnosprawnym należało:

- wsparcie i towarzyszenie emocjonalne - dawanie wspierających komunikatów, okazywanie akceptacji, empatii, tworzenie bezpiecznej i przyjaznej atmosfery emocjonalnej z elementami poradnictwa psychologicznego oraz elementami interwencji kryzysowej,
- wsparcie informacyjne - dostarczenie informacji o ofertach wsparcia i pomocy rodzinie dostępnych w miejscu zamieszkania, z uwzględnieniem poradnictwa małżeńskiego i wychowawczego,
- organizowanie działań samopomocowych, występowanie przez asystenta rodziny w imieniu osób, na ich żądanie do podmiotów (z wyłączeniem świadczeniodawców), celem umożliwienia skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia,
- wsparcie wartościujące - wskazywanie zasobów indywidualnych, rodzinnych, wzmocnienie więzi wewnątrzrodzinnych i międzypokoleniowych,
- koordynacja wsparcia - opracowywanie indywidualnego katalogu wsparcia oraz pomoc w jego realizacji, we współpracy z innymi służbami społecznymi,
- asystowanie w sytuacjach dnia codziennego, w czasie wizyt w instytucjach, w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji trudnych,

- pedagogizacja rodziców - dostarczanie wiedzy na temat procesu wychowawczego, celem wspólnego poszukiwania rozwiązań problemów wychowawczych,
- monitorowanie postępów - wsparcie w utrzymaniu zmian,
- działania zaradcze - pomoc w sytuacjach zagrażających życiu lub zdrowiu.

Asystenci rodziny objęli wsparciem 5 kobiet i ich rodzin w których wychowywało się dziecko z nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu.

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Oprócz korzystania ze wsparcia materialnego obserwowano zwiększenie świadomości rodzin w zakresie korzystania z przysługujących im możliwości i uprawnień w zakresie leczenia i rehabilitacji dziecka dzięki współpracy z asystentem rodziny. Zauważyć jednak należy, że w okresie od ogłoszenia stanu epidemii polskie rodziny, w tym także rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym miały ograniczony dostęp do placówek ochrony zdrowia.

21 DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Zgodnie z ustawą ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności: promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym, zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Wsparcie osób i rodzin na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

Pomoc i wsparcie z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego w okresie stanu epidemii w większości przypadków realizowane były w formie telefonicznej i obejmowało:

- poradnictwo oraz wsparcie psychologiczne dla członków rodziny i rodziców posiadających dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, w tym także konsultacje z elementami psychoedukacji dotyczącej funkcjonowania osób niepełnosprawnych intelektualnie;
- poradnictwo i wsparcie psychologiczne dla członków rodziny osób z zaburzeniami psychicznymi oraz konsultacje kształtujące właściwą postawę społeczną oraz zapobieganie dyskryminacji;
- wsparcie psychologiczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem alkoholu i/lub narkotyków oraz konsultacje z elementami psychoedukacji;
- konsultacje i poradnictwo psychologiczne dla osób doświadczających zaburzeń psychicznych, w tym motywujące do podjęcia leczenia farmakologicznego czy uzyskania pomocy psychoterapeuty;
- interwencje w miejscu zamieszkania osób cierpiących na zaburzenia psychiczne, znajdujących się w sytuacji zagrożenia życia bądź zdrowia;

- wsparcie psychologiczne dla osób, które były hospitalizowane ze względu na myśli samobójcze lub podejmowanie prób samobójczych;
- motywowanie do dbania o zdrowie psychiczne;
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

W 2020 r. wydano **11** decyzji administracyjnych w sprawie skierowania do domu pomocy społecznej przeznaczonego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z czego **7** decyzji na podstawie postanowienia wydanego przez Sąd, o konieczności umieszczenia w DPS bez zgody (postępowania w Sądzie prowadzone na wniosek pracowników Działu Specjalistycznej Pomocy Środowiskowej MOPS).

Ocena działań podejmowanych w ramach ustawy o ochronie zdrowia psychicznego

W przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi, trudno ocenić efektywność podjętych działań. Sytuacja epidemiologiczna utrudniała kontakt z osobami z tego typu zaburzeniami. Na uwagę zasługuje fakt, że zauważalny był w ubiegłym roku wzrost liczby osób przejawiających zaburzenia psychiczne lub chorobę psychiczną, które nie wyrażają zgody na współpracę.

22 POZOSTAŁE ZADANIA I DZIAŁANIA OŚRODKA

Działania podejmowane w związku z sytuacją rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2

Zaistniała w ubiegłym roku sytuacja epidemiczna, wymusiła konieczność przeorganizowania pracy Ośrodka zarówno w zakresie zabezpieczenia zdrowia pracującej kadry, jak i zasad udzielanych świadczeń, wypracowania jasnych i przejrzystych procedur załatwiania spraw w warunkach ograniczeń i ryzyka zakażeń. Działając prewencyjnie podjęto między innymi decyzję o czasowym ograniczeniu do minimum bezpośredniej obsługi klientów Ośrodka. Nie przerwano pracy, zmieniono jedynie formę obsługi. Cały czas na bieżąco rozpatrywane były wnioski, przyznawane świadczenia, udzielane specjalistyczne poradnictwo. Kontakt z pracownikami Ośrodka, możliwy był przede wszystkim elektronicznie lub telefonicznie. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, w tym szczególnym okresie, oprócz pomocy i wsparcia kierowanego do tarnowskich rodzin wychowujących dzieci, skupił się na pomocy osobom samotnym, starszym i niepełnosprawnym, szczególnie wymagającym wsparcia w okresie trwania pandemii COVID-19. W trosce o wspólne bezpieczeństwo zdrowotne pracowników i mieszkańców Tarnowa/klientów Ośrodka, podjęło szereg działań ograniczających rozprzestrzenianie się koronawirusa, przyjęto jednoznaczne zasady. I tak:

1. Za pośrednictwem strony internetowej Ośrodka www.mops.tarnow.pl przekazywane były - aktualizowane na bieżąco - najistotniejsze informacje i zalecenia dla mieszkańców miasta Tarnowa - świadczeniobiorców MOPS, między innymi zamieszczano informację o:
 - wprowadzonych ograniczeniach w wykonywaniu zadań polegających na wyłączeniu bezpośredniej obsługi interesantów i zmianie godzin pracy Ośrodka;

- sposobach realizowania świadczeń w tym wymaganych dokumentach, sposobach przyjmowania i załatwiania spraw elektronicznie lub poprzez wrzucenie do skrzynki w budynku przy al. M. B. Fatimskiej 9 i ul. Granicznej 8A;
- sposobach dostarczania korespondencji kierowanej do Ośrodka, w tym podano adresy platform usług elektronicznych, przez które najprościej można było przesłać korespondencję i wnioski o pomoc w formie elektronicznej;
- możliwości skorzystania przez osoby i rodziny mieszkające, uczące się lub pracujące na terenie Tarnowa, zagrożone kryzysem lub przeżywające różnego rodzaju sytuacje trudne lub kryzysowe, ze zdalnej pomocy psychologicznej realizowanej przez psychologów zatrudnionych w MOPS oraz psychologów zatrudnionych w Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy i w ramach telefonu zaufania ARKA;
- działającym całodobowym telefonie dla seniorów, pod którym osoby zainteresowane mogły uzyskać informację o zalecanych sposobach zachowania w zaistniałej sytuacji oraz możliwych formach pomocy;
- ograniczeniach w działalności innych miejskich jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Zamieszczono:

- linki przekierowujące do wzorów druków do pobrania, które należy wypełnić przy ubieganiu się o świadczenia;
- szczegółowy wykaz numerów telefonów i adresów mailowych, umożliwiający kontakt telefoniczny i mailowy z pracownikami;
- wykaz ulic należących do poszczególnych Rejonów pracy pracowników socjalnych.

Zwrócono się do świadczeniobiorców, którzy dotychczas odbierali świadczenia w kasie Ośrodka, o podawanie numerów kont bankowych na które MOPS będzie mógł przelewać środki – na stronie internetowej Ośrodka zamieszczono do pobrania druki oświadczeń dotyczące sposobu płatności w wersji elektronicznej.

2. Wypłata świadczeń realizowanych przez Ośrodek odbywała się zgodnie z harmonogramem wypłat.
3. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane były z ograniczeniem co do osób, które posiadają rodzinę mogącą zapewnić niezbędną pomoc. Szczególną troską starano się otoczyć osoby samotne korzystające z tej formy wsparcia.
4. Umieszczanie w Domach Pomocy Społecznej odbywało się na bieżąco zgodnie z otrzymywaniem informacji z poszczególnych jednostek o zwalnających się miejscach i wydanymi decyzjami o umieszczeniu.
5. Na stronie internetowej Ośrodka publikowane były również lub zamieszczane w formie linków informacje o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, przekazywane przez Instytucje zwierzchnie.
6. Na drzwiach wejściowych i w budynkach MOPS rozplakatowano i na bieżąco były aktualizowane niezbędne informacje, również te zamieszczane na stronie internetowej Ośrodka, jak też na stronach Ministerstwa Zdrowia i Sanepidu dotyczące sposobów zapobiegania i zasad zachowania w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemiologicznego.

Pracownicy socjalni uzyskali dostęp do aplikacji kwarantanna domowa, poprzez którą osoby przebywające w kwarantannie, a potrzebujące wsparcia, mogły zgłosić do Ośrodka swoje potrzeby. Pomimo wprowadzonych prewencyjnie ograniczeń w funkcjonowaniu Ośrodka, wszystkie świadczenia realizowane były na bieżąco. Przyjmowane i rozpatrywane były wnioski o przyznanie świadczeń, wydawane były decyzje administracyjne, realizowana była praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i w razie potrzeby działania w ramach interwencji kryzysowej. Ta sama sytuacja, dotyczyła wszystkich pozostałych świadczeń realizowanych przez Ośrodek, w tym: świadczenia opiekuńczego, świadczenia wychowawczego 500+ itd.

W ramach współpracy z innymi podmiotami pracownicy socjalni:

- na podstawie list przekazanych przez Tarnowską Spółdzielnię Mieszkaniową, nawiązywali kontakt telefoniczny ze wskazanymi lokatorami, którzy w okresie zagrożenia epidemiologicznego mogli potrzebować pomocy. Diagnozowali sytuację tych osób, ustalali czy wymagają pomocy i jakiej, czy mają rodzinę lub sąsiadów na których pomoc mogą liczyć itd.;
- angażowali się w realizację projektu „Razem dla seniorów”. Patronat nad projektem sprawowała Tarnowska Rada Seniorów. Pomoc dla seniora dotyczyła zrobienia podstawowych zakupów, wykupienia lekarstw i w wyjątkowych sytuacjach przywiezienia darmowego posiłku. Pracownicy socjalni przekazywali seniorom, osobom niepełnosprawnym numery telefonów do poszczególnych podmiotów lub wolontariuszy;
- wspólnie z Fundacją „Zielona Przystań” współpracowali w zakresie kwalifikowania osób starszych i niepełnosprawnych, do uzyskania pomocy w formie darmowego ciepłego posiłku z dowozem do domu;
- organizowali dostarczanie osobom potrzebującym, w tym przebywającym na kwarantannie, paczek żywnościowych składających się z artykułów pozyskanych od Stowarzyszenia Odra-Niemen Oddział Małopolski oraz z Zarządu Rejonowego Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Tarnowie;
- dostarczali mieszkańcom miasta środki ochrony osobistej - maseczki;
- wypełniali wnioski do Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Tarnowie, o objęcie osób i rodzin potrzebujących wsparcia pomocą żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD, Podprogram 2019 r.;
- pomagali w pozyskaniu dokumentów z innych instytucji np. USC, Prokuratury, niezbędnych w związku ze sprawieniem pogrzebu;
- podejmowali różnorodne działania we współpracy z Policją, kuratorami sądowymi, pracownikami placówek oświatowych i ochrony zdrowia;
- informowali osoby i rodziny będące w ewidencji Ośrodka, o prowadzonych w mieście akcjach m.in. „Tarnów pomaga”, „Nie jesteś sam”, „Maseczki dla seniora”;
- w trakcie prowadzonych rozmów telefonicznych uważliwiali rozmówców na sytuację osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych mieszkających w sąsiedztwie, prosząc o informowanie odpowiednich służb o osobach wymagających pomocy, w tym przebywających na kwarantannie;

- osobom przebywającym na kwarantannie udzielali informacji dotyczących możliwości skorzystania z pomocy żywnościowej, finansowej czy psychologicznej oraz możliwości zrobienia zakupów przez telefon z dowozem do domu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, pośredniczył również w propagowaniu akcji wojewódzkich i krajowych. Na stronie internetowej Ośrodka zainteresowane osoby mogły zapoznać się z informacją na temat akcji Samorządu Województwa Małopolskiego „Rodzina Razem” - w ramach której dostępna była oferta nieodpłatnej pomocy m.in. terapeutycznej, psychologicznej, animacyjnej, prawnej, duszpasterskiej, z której mogły korzystać całe rodziny, w każdym czasie. Akcja odbywała się w ramach kampanii społeczno - informacyjnej „Dobro jest w Małopolsce. Stop Koronawirusowi!” W okresie zagrożenia epidemiologicznego, w Tarnowie pojawiło się wiele inicjatyw oddolnych, w niektóre z nich zaangażował się również Ośrodek. Ośrodek monitorował i raportował o sytuacji epidemiologicznej do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, ściśle współpracując w tym zakresie z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną. Ośrodek, na bieżąco apelował za pośrednictwem dostępnych środków komunikacji elektronicznej, do wszystkich mieszkańców miasta - aby nikt nie był obojętny na osoby z najbliższego otoczenia, szczególnie osoby przebywające na przymusowej kwarantannie.

Działania realizowane w ramach programu Wspieraj Seniora - Solidarnościowy Korpus Wsparcia Seniorów

Program powstał, by ograniczyć w czasie trwającej pandemii koronawirusa, konieczność wychodzenia na zewnątrz przez osoby starsze, które ukończyły 70 i więcej lat, ze względu na ich bezpieczeństwo. W szczególnych przypadkach pomoc, mogła być udzielona osobie przed 70 rokiem życia. Szczególne przypadki dotyczyły braku możliwości zapewnienia niezbędnych potrzeb, wynikających ze stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i społecznej danej osoby. Pomoc w ramach programu, polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanym zakresem obejmującym artykuły podstawowej potrzeby, w tym: artykuły spożywcze i środki higieny osobistej. Osoba wspierająca Seniora, mogła również wykonać - nieodpłatnie - czynności związane z codziennym funkcjonowaniem np. załatwić sprawy urzędowe, jeżeli zakres tych usług nie wymagał upoważnienia od Seniora lub udostępnienia danych wrażliwych. Realizacja programu w ubiegłym roku przedstawiała się następująco:

Program Wspieraj Seniora – Solidarnościowy Korpus Wsparcia Seniorów	
Liczba osób objętych programem	33
Liczba udzielonych świadczeń	160
Liczba zgłoszeń osobistych	19
Liczba zgłoszeń za pomocą infolinii i aplikacji CAS	82
Koszt realizacji programu	114.774,50 zł

Źródło: Opracowanie własne

Działania realizowane w ramach projektu „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”

Gmina Miasta Tarnowa realizuje od 1 kwietnia 2018 r. projekt pn. „Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi”

zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie nr WND-POWR.02.08.00-00-0024/17 wraz z późniejszymi aktualizacjami, na podstawie umowy partnerskiej z dnia 20 grudnia 2017 r. wraz z aneksami do tej umowy, zawartej z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie - Liderem projektu oraz Partnerami: Gminą Miejską Kraków, Gminą Wieprz (od 23.05.2019 r.), Stowarzyszeniem na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „KLUCZ” (od 23.09.2019 r.) oraz Gminą Zakliczyn (od 1.07.2020 r.). Celem głównym projektu jest opracowanie i przetestowanie standardu funkcjonowania mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi jako form zdeinstytucjonalizowanych, umożliwiających tym osobom niezależne życie. Standard usług mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, został opracowany w ramach I etapu projektu przez pracowników Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa. Obecnie projekt znajduje się w fazie testowania - II etap. W grudniu 2020 r projekt został przekazany do realizacji Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Tarnowie. Zadania niezbędne do wykonania w ramach pilotażu obejmują świadczenie usług mieszkalnictwa wspomagane, w tym m.in. rekrutowanie, kwalifikowanie i wskazywanie osób do udziału w projekcie, zawieranie kontraktów z uczestnikami, opracowywanie Indywidualnych Planów Wsparcia, a także prowadzenie treningów w mieszkaniach własnych, osób testujących wypracowany Standard. Od 25 stycznia 2021 r pomocą objętych jest **dwóch** uczestników i ich opiekunów.

Program „Czyste Powietrze”

Od 1 października 2020 r. Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych, na podstawie art. 411 ust. 10g - 10s ustawy - Prawo ochrony środowiska, wydaje zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego, na potrzeby składania wniosku o otrzymanie dofinansowania z programu „Czyste Powietrze”, dla mieszkańców zamieszkujących na terenie gminy miasta Tarnowa. W 2020 r. wydano **20** takich zaświadczeń.

Działania podejmowane w ramach projektów socjalnych

PROJEKTY DZIAŁU SPECJALISTYCZNEJ POMOCY ŚRODOWISKOWEJ				
Nazwa projektu	Grupa docelowa	Działania	Źródło finansowania	Koszt projektu
„Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”	Rodziny z małoletnimi dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Objęcie wsparciem asystenta rodziny 20 rodzin w ramach projektu socjalnego, na bazie zawartego przez pracownika socjalnego kontraktu socjalnego	Budżet Gminy Miasta Tarnowa Środki zewnętrzne	241.978,98 zł w tym: budżet GMT - 233.478,98 zł środki zewnętrzne 8.500,00 zł dotacja MUW - Fundusz Pracy
PROJEKTY SOCJALNE DZIAŁU DS. PIECZY ZASTĘPCZEJ				
Nazwa projektu	Grupa docelowa	Działania	Źródło finansowania	Koszt projektu
Uniwersytet rodzicielstwa zastępczego	Rodziny zastępcze	Zajęcia warsztatowe dla rodzin zastępczych	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	W ramach etatów MOPS
„Zimowe wytchnienie”	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez: wyjście do kina, wyjście na kartingi, Centrum Zabaw	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	120 zł
Promocja rodzicielstwa zastępczego - „Szukam rodziny chce być szczęśliwy”	Mieszkańcy miasta Tarnowa	Założenie profilu ORPZ na profilu społecznościowym Facebook, stworzenie plakatów i filmików promujących rodzicielstwo, wywiady i artykuły w mediach (Facebook,	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	W ramach etatów MOPS

		Temi, RDN - Małopolska, Radio Eska, Radio Kraków, tarnowska tv., kurier tarnowski)		
„Jesienne cudaki”	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Zajęcia artystyczne w formie zdalnej, konkurs plastyczny	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	W ramach etatów MOPS
„Edukacja kluczem do sukcesu 2020”	Młodzież rozpoczynająca proces usamodzielnienia	Warsztaty edukacyjne	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	W ramach etatów MOPS
„Świąteczne DIY”	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	warsztaty dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych w formie zdalnej	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	500 zł
PROJEKTY SOCJALNE DZIAŁU POMOCY OSOBOM STARSZYM I NIEPEŁNOSPRAWNYM				
Nazwa projektu	Grupa docelowa	Działania	Źródło finansowania	Koszt projektu
„Punkt Informacyjny dla Seniorów”	Mieszkańcy Tarnowa w wieku 50+	Udzielanie informacji o sposobach i możliwościach uzyskania wsparcia oraz umożliwienie nabycia nowych kompetencji społecznych	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	7.200 zł
„Punkt informacyjny dla osób Niepełnosprawnych”	Osoby niepełnosprawne zamieszkałe na terenie miasta Tarnowa	Poszerzanie wiedzy o prawach i uprawnieniach jakie przysługują osobom niepełnosprawnym	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	7.200 zł
„S.O.S dla życia”	Osoby starsze, niepełnosprawne, mieszkańcy miasta Tarnowa	Przekazanie osobom samotnym tzw. pudełek życia w celu wzrostu szansy na szybka i skuteczną interwencję służb medycznych	Budżet Gminy Miasta Tarnowa	200 zł

Źródło: Opracowanie własne

Udział w realizacji programów lokalnych

Wśród programów lokalnych przyjętych w drodze uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie, MOPS był w minionym roku realizatorem lub współrealizatorem następujących programów:

- Program Wspierania Rodziny dla Miasta Tarnowa na lata 2019-2021;
- Program osłonowy „Pomoc Gminy Miasta Tarnowa w zakresie dożywiania na lata 2019-2023;
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Tarnowa na lata 2016-2020;
- Programu Działań na Rzecz Osób Starszych w Mieście Tarnowie na lata 2015-2020;
- Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Tarnowie na lata 2016-2020;
- Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na 2020;
- Program współpracy Gminy Miasta Tarnowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2020;
- Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018-2020.

23 POTRZEBY NA 2021 ROK

Prawidłowa realizacja zadań wymaga ustalenia i zabezpieczenia potrzeb, mających wpływ na rozwój i funkcjonowanie. Poniżej przedstawiono najistotniejsze zidentyfikowane potrzeby na 2021 r.

W zakresie spraw kadrowych

W bieżącym roku istotną kwestią jest przeprowadzenie wielu szkoleń i kursów, aby nadrobić zaległości, które wystąpiły w związku z obostrzeniami epidemicznymi. W 2021 r. planowane jest przeprowadzenie cyklu szkoleń superwizji pracy socjalnej. Wystąpiono o dofinansowanie szkoleń, kursów, studiów podyplomowych współfinansowanych w ramach środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Tematyka kształcenia jest bardzo szeroka m.in.: „Kodeks Postępowania Administracyjnego w Ośrodku Pomocy Społecznej z uwzględnieniem Tarcz Antykryzysowych 1.0, 2.0, 3.0,” „Ustawa o pomocy społecznej - Tarcze Antykryzysowe 1.0, 2.0, 3.0 w Pomocy Społecznej,” „Świadczenia nienależnie pobrane oraz egzekucja w pomocy społecznej z uwzględnieniem COVID-19 i Tarcz Antykryzysowych,” „Posiłek w szkole i w domu w okresie pandemii i nauki zdalnej,” „Rachunkowość budżetowa jednostek organizacyjnych w jednostkach samorządu terytorialnego według aktualnie obowiązujących przepisów prawa,” „Kurs kancelaryjno-archiwalny - poziom I” oraz „Studia podyplomowe - Zarządzanie bezpieczeństwem i higieną pracy”. Uczestnictwo w zajęciach pozwoli nabyć nowe kwalifikacje, usystematyzować posiadane umiejętności, zdobyć i pogłębić wiedzę, która pozwoli lepiej i szybciej wypełniać obowiązki służbowe, poznać nowe aspekty pracy, którymi pracownicy dotychczas się zajmowali itp. Na uwagę zasługuje fakt, że początkiem 2021 r., sześć osób rozpoczęło w tut. Ośrodku odbywanie praktyki zawodowej z zakresu pracy socjalnej.

W zakresie środków finansowych na realizację zadań i utrzymanie Ośrodka

W zakresie środków finansowych na realizację zadań i utrzymanie Ośrodka koniecznym jest w dalszym ciągu zabezpieczenie środków na realizację zadań związanych ze zwalczaniem epidemii COVID-19.

W zakresie realizacji zadań na rzecz rodzin zastępczych i wychowanków tych rodzin oraz dzieci kierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej i opuszczających pieczę zastępczą

Nadrzędnym celem na 2021 r. będzie w dalszym ciągu rozwój pieczy zastępczej celem zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do rodziny biologicznej oraz propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego. Istotne i konieczne jest to, aby w dalszym ciągu aktywnie poszukiwać nowych kandydatów na rodziny zastępcze tak aby dzieci, które nie mogą wychowywać się w swojej rodzinie mogły pozostać w ramach pieczy zastępczej na terenie miasta (co umożliwi i ułatwi kontakt z najbliższymi). Rodziny zastępcze w dalszym ciągu powinny być objęte kompleksowym wsparciem ze strony koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jak i innych specjalistów, dlatego też istotne jest utrzymanie obecnej liczby koordynatorów oraz w miarę potrzeb zwiększenie ilości etatów. Pożądane byłoby nawiązanie współpracy z placówkami medycznymi, celem zabezpieczenia miejsc w specjalistycznym leczeniu dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych na terenie miasta Tarnowa. Ponadto ważne i istotne jest w dalszym ciągu utrzymanie standardu i poziomu usług z uwzględnieniem liczby miejsc w placówkach instytucjonalnych i wieku wychowanków. Nie należy też zapominać, by w zintegrowanym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną uwzględnić działania mające na celu przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia po opuszczeniu rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W 2021 r. planowane jest rozpoczęcie działalności Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej „Rodzinny Dom” z siedzibą przy ul. Chemicznej 10 a. Placówka będzie miała charakter rodzinny. Podstawowym zadaniem będzie umożliwienie wspólnego wychowania i opieki licznemu rodzeństwu w różnym wieku, w tym dorastającym i usamodzielniającym się.

W zakresie realizacji świadczeń materialnych dla rodzin ze szczególnym uwzględnieniem świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego świadczenia wychowawczego 500+, świadczenia z programu rządowego „Dobry start” oraz świadczenia „Za życiem”

Zasadnym jest w dalszym ciągu utrzymanie obecnych form świadczeń finansowych dla beneficjentów wynikających z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz art. 88 ust 1 i 6 ustawy o pomocy społecznej. Z kolei w związku z coraz większą ilością zadań realizowanych przez Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych, nadal aktualne jest zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej dla Działu z miejscem do obsługi klientów. W związku z rozpoczynającym się od 1 kwietnia 2021 r. okresem przyjmowania wniosków o świadczenie wychowawcze 500+ w wersji papierowej oraz od 1 sierpnia 2021 r. okresem przyjmowania wniosków o świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenie Dobry Start 300+ w celu ich sprawnej, prawidłowej i terminowej realizacji niezbędne będzie okresowe zatrudnienie dodatkowych pracowników

oraz uruchomienie punktu przyjęć wniosków, jak również przeprowadzenie kampanii informacyjnej w lokalnych mediach, na stronach internetowych Urzędu Miasta Tarnowa i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W zakresie działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Istnieje konieczność zapewnienia możliwości podniesienia kompetencji zawodowych zwłaszcza w obszarze pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Pracownicy Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nie posiadają uprawnień do prowadzenia zajęć psychoedukacyjnych, psychologiczno - terapeutycznych lub korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Podniesienie kompetencji w tym zakresie pozwoliłoby na rozwinięcie oferty skierowanej do osób stosujących przemoc w rodzinie. W Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jedynie **5** osób bezpośrednio zajmuje się realizacją procedury „Niebieskie Karty”. W 2020 r. prowadzono łącznie **305** procedur (z wyliczeń wynika, że na jednego pracownika przypadało ok. **61** procedur). Osoby bezpośrednio zaangażowane w pracę z osobami uwikłanymi w przemoc oraz pracujące w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, potrzebują regularnego specjalistycznego wsparcia, w formie udziału w superwizjach, coachingu. Pozwoliłoby to na podniesienie jakości świadczonej pracy, przeciwdziałałoby wypaleniu zawodowemu oraz wzmocniło kompetencje zawodowe

W zakresie działań podejmowanych na rzecz osób realizujących prace społecznie użyteczne

Plan potrzeb w zakresie wykonywania prac społecznie użytecznych dla Gminy Miasta Tarnowa na 2021 r., zakłada kontynuację wykonywania przez klientów tut. Ośrodka prac społecznie użytecznych, zarówno w środowisku zamieszkania osób wymagających wsparcia, jak też na rzecz pensjonariuszy tarnowskich domów pomocy społecznej. Plan potrzeb zakłada zatrudnienie w okresie od III-XII 2021 r. **50** osób bezrobotnych, w tym **30** do wykonywania prac społecznie użytecznych w MOPS i **20** osób bezrobotnych w DPS-ach. Planowana liczba godzin do przepracowania w ramach prac społecznie użytecznych to **21.200**, koszt **184.440,00 zł**.

W zakresie realizowanych dodatków mieszkaniowych oraz zryczałtowanego dodatku energetycznego

Najemcy i podnajemcy lokali mieszkalnych dotknięci ekonomicznymi skutkami epidemii COVID-19 w okresie od dnia 5 stycznia do 31 marca 2021 r., na mocy rozporządzenia Rady Ministrów o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, mogą ubiegać się o dodatek mieszkaniowy powiększony o tzw. „dopłatę do czynszu”. Dopłata do czynszu będzie przyznawana tylko raz na okres 6 miesięcy. Od 1 lipca 2021 r., w związku ze zmianą przepisów ustawy o dodatkach mieszkaniowych wzrośnie kwota przyznawanych dodatków mieszkaniowych. Jest zatem niezbędne zwiększenie planu budżetowego na 2021 r. w tym zakresie. Zmianie ulegnie sposób obliczania dochodów do ustalenia prawa do dodatku mieszkaniowego. Obecnie brany jest pod uwagę przychód pomniejszony o koszty uzyskania i składki na ubezpieczenie społeczne, a od 1 lipca 2021 r.

będzie brany pod uwagę dochód netto oraz nie będą wliczane dochody uzyskiwane m.in. z: zasiłków rodzinnych, świadczeń opiekuńczych, zasiłków stałych, dodatku pielęgnacyjnego, nadpłaty za wodę i CO. Ponadto niezbędne będzie opracowanie nowych druków wniosków o dodatek mieszkaniowy i deklarację o wysokości dochodów gospodarstwa domowego, które będą zatwierdzane uchwałą Rady Miejskiej. Ww. zmiany w zakresie dodatków mieszkaniowych wymagają przeszkolenia pracowników oraz spowodują dodatkowe obciążenie ich większą ilością obowiązków służbowych.

W zakresie realizacji zadań na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, osób zależnych i ich opiekunów na podstawie ustaw: o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” oraz o ochronie zdrowia psychicznego

Zauważalna jest potrzeba dalszego realizowania usług opiekuńczych, a szczególnie specjalistycznych usług opiekuńczych. Do MOPS zgłaszają się rodzice dzieci z niepełnosprawnościami, którzy sygnalizują taką potrzebę, szczególnie w zakresie usług rehabilitacyjnych, logopedycznych i psychologicznych. Zapotrzebowanie na tego rodzaju usługi spowodowane jest trwającą pandemią. Realizacja wsparcia w domu - jeden na jeden - bez kontaktu z osobami obcymi, jest dla dziecka niepełnosprawnego bezpieczna, nie naraża go na kontakt z pracownikami szkoły, przedszkola czy przychodni. MOPS dostrzega również coraz większą potrzebę, realizacji zadania w formie skierowania osób wymagających pomocy do domu pomocy społecznej. Pomimo realizacji na terenie Tarnowa usług opiekuńczych - które wymagają zapewnienia na ich realizację większych niż dotychczas środków finansowych - zauważalna jest potrzeba zapewnienia całodobowej opieki instytucjonalnej. Osoby umieszczane w DPS, nie posiadają krewnych mieszkających na terenie Tarnowa, często przebywają oni zagranicą lub nie mogą ze względu na wykonywaną pracę podjąć się całodobowo opieki nad rodzicami. Występuje potrzeba wydawania decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej, dla osób przewlekle psychicznie chorych. Są to osoby często młode, ubezwłasnowolnione lub co do, których toczy się postępowanie w Sądzie Rejonowym, o umieszczenie w DPS bez zgody. Na czas trwającego postępowania Sąd wydaje postanowienie o zabezpieczeniu wniosku przez umieszczenie w DPS, co jest utrudnione ze względu na brak wolnych miejsca, zarówno w powiecie tarnowskim jaki i na terenie całego kraju. Czas oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych znacząco się wydłuża. Spowodowane jest to faktem przebywania w nich ludzi młodych, fizycznie zdrowych. Z kolei poprawna realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zależy przede wszystkim od wysokości środków finansowych przekazywanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, samorządom wojewódzkim i powiatowym. Poziom pomocy jest określony i wyliczany na podstawie stosowanego przez Fundusz algorytmu. W związku z tym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie, nie ma wpływu na wysokość otrzymanej dotacji. Należy jednak przyjąć, że wzrastająca liczba wnioskodawców i rosnąca kwotowo wysokość dofinansowań, spowoduje wzrost zapotrzebowania na finansowanie zadań w tym zakresie 2021 r.

W zakresie realizacji zadań na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami w dostępie do usług świadczonych przez Ośrodek

W oparciu o przeprowadzoną ocenę dostępności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz sporządzony Plan działania na rzecz poprawy zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, konieczne jest wdrażanie zadań ujętych w planie. Najpilniejsze do realizacji jest umieszczenia na stronie internetowej nagrania informacji o działalności Ośrodka w polskim języku migowym. Kolejnym elementem ważnym do realizacji jest zapewnienie dobrej jakości obsługi osób słabosłyszących, poprzez zaopatrzenie w odpowiednie urządzenia wszystkich budynków Ośrodka, w których prowadzona jest obsługa klienta (zakup pętli indukcyjnych). Równie ważnym jest zapewnienie osobom niewidomym i słabowidzącym łatwiejszego wejścia i poruszania się po budynkach Ośrodka np. poprzez instalację systemu informacyjno-nawigacyjnego TOTUPOINT. W dalszej kolejności należy rozważyć możliwość, uruchomienia szybszego dostępu do usług tłumacza polskiego języka migowego (tłumaczenia on-line). Tam, gdzie występują bariery architektoniczne, należy podjąć wszelkie działania w celu zapewnienia możliwie najlepszej dostępności.

24 PODSUMOWANIE

Praca z osobami czy rodzinami, w minionym roku polegała na zaspakajaniu bieżących, podstawowych potrzeb oraz długofalowym działaniu prowadzącym do pozyskania lub odbudowania zasobów własnych (wiedza, umiejętności zawodowe, interpersonalne, kompetencje rodzicielskie, funkcjonowanie społeczne, warunki mieszkaniowe, zdrowotne), poszerzaniu możliwości samodzielnego funkcjonowania i umiejętnego korzystania z uprawnień. Zwracano uwagę na rolę prewencji, która nie tylko pozwalała nie dopuszczać do pojawiania się problemów, ale również obniżała koszty udzielania pomocy. Niebagatelną rolę odgrywały realizowane i współrealizowane projekty socjalne, programy osłonowe, lokalne, jak również te finansowane z funduszy unijnych. Inną ważną grupą realizowanych zadań stanowiły działania interwencyjne, podejmowane w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia oraz bezpieczeństwa osób i ich rodzin lub najbliższego otoczenia. Był to najtrudniejszy obszar pracy, wymagał bowiem podejmowania szybkich i trafnych decyzji oraz działań - często wbrew woli osób wymagających pomocy (osoby chore psychicznie, ofiary przemocy).

Wszystkie te działania nabrały szczególnego znaczenia w minionym roku, gdy początkiem marca cały kraj stanął w obliczu nowej sytuacji kryzysowej - zagrożenia niekontrolowanym zarażeniem się koronawirusem SARS-CoV-2 i zachorowaniem na chorobę COVID-19. Sytuacja ta postawiła nadzwyczaj trudne wyzwania m.in. przed służbami społecznymi. Również pracownicy tarnowskiego Ośrodka, w szczególności specjaliści - pracownicy socjalni, asystenci rodziny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej - pracujący bezpośrednio z klientem w środowisku zamieszkania, stanęli w obliczu konieczności zorganizowania pomocy dla korzystających z systemu pomocy społecznej osób i rodzin, w ramach nowych, jak najbardziej adekwatnych do potrzeb, ale bezpiecznych dla obu stron - zasad i procedur. W związku z ogłoszonym stanem epidemii Ośrodek, nie przerwał pracy, ograniczył jedynie bezpośredni kontakt z osobami wymagającymi wsparcia. Cały czas rozpatrywane są wnioski, przyznawane świadczenia i udzielane specjalistyczne poradnictwo. Ogłoszenie zagrożenia epidemicznego spowodowało, że wizyty pracowników socjalnych w terenie zostały ograniczone do minimum, a wszelkie sprawy w miarę możliwości załatwiano w formie

elektronicznej oraz poprzez rozmowy telefoniczne. W ten sposób pracownicy socjalni starali się ustalić sytuację osobistą i dochodową stron postępowania i pomagać w najtrudniejszych sytuacjach. Obecnie pracownicy socjalni przeprowadzają rodzinne wywiady środowiskowe w terenie po wcześniejszym wypełnieniu ankiety zdrowotnej. Podczas wizyt w środowiskach w sprawach interwencyjnych ankieta zdrowotna nie jest przeprowadzana. W celu osiągnięcia wysokich standardów, MOPS, dążąc do skutecznego udzielania wsparcia osobom i rodzinom, które mimo osobistego zaangażowania, nie były w stanie samodzielnie rozwiązywać swoich problemów, upowszechniał metodę pracy interdyscyplinarnej, nie tylko w zakresie współpracy instytucjonalnej, lecz również w ramach Ośrodka. Poszczególne działy oraz osoby w nich zatrudnione zobowiązane były do wspólnego wypracowywania procedur dotyczących określonych problemów, w tym diagnozowania zasobów występujących w mieście. Właściwa współpraca, wymiana doświadczeń między działami - praca zgodna z zasadami określonymi w drodze Zarządzenia nr 30/2012 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie z dnia 27 czerwca 2012 r., „Kodeks etyki pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej” oraz Zarządzeń Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie z 2020 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w wykonywaniu zadań przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz rodzaju i form tych ograniczeń - miała bezpośredni wpływ na skuteczne działania.

Trzeba zaznaczyć, iż współczesna pomoc społeczna obejmuje zarówno dotychczas występujące dysfunkcje indywidualne i społeczne, jak i nowe, mało znane czy też nieujawnione zjawiska jak np. uzależnienia od Internetu, hazardu, zaburzenia odżywiania, choroby psychiczne dzieci i młodzieży, handel ludźmi itp. Obserwowane są nasilające się trudności osób młodych w tworzeniu pełnego, stabilnego systemu rodzinnego, w którym mogłyby wychowywać się małe dzieci w poczuciu bezpieczeństwa. Dodatkowo diagnozowane są trudności w funkcjonowaniu rodzin, w tym niskie kompetencje rodzicielskie, nieracjonalne dysponowanie dochodami. Ponadto występuje niska motywacja klientów do podejmowania jakichkolwiek działań zmierzających do wywołania pożądanej zmiany tj. usamodzielnienia się. Zauważalne jest także pogłębianie się trudności w funkcjonowaniu społecznym i rodzinnym w związku z odizolowaniem społecznym spowodowanym sytuacją epidemiologiczną w kraju.

Formy oferowanych świadczeń muszą więc nadążać za zmieniającą się rzeczywistością społeczną; być adekwatne do potrzeb klientów, efektywne i ekonomiczne. Praca we wszystkich obszarach życia każdego człowieka - niezależnie od wieku, stanu zdrowia, wykształcenia, statusu materialnego, pochodzenia, narodowości, wyznawanej religii itp.; zmaganie się z wszelkimi dysfunkcjami, trudnościami życiowymi, zagrożeniami indywidualnymi i społecznymi wymaga ogromnej, rozległej, specjalistycznej wiedzy, właściwie ukształtowanych postaw życiowych oraz szczególnych umiejętności interpersonalnych osób niosących pomoc. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że realizacja zadań statutowych i ponadstandardowych jest niezwykle pracochłonna i czasochłonna, ze względu na bardzo biurokratyzowany system przyznawania pomocy (obszerne druki, duża ilość dokumentów, częste zmiany przepisów wykonawczych). Realizacja pomocy (bez względu na formę) adresowana do różnych kategorii klientów, wymaga niejednokrotnie konsultacji i współpracy z wieloma podmiotami. Dlatego wiele działań prowadzonych na rzecz społeczności lokalnej, Ośrodek realizował we współpracy z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi, którym leży na sercu dobro mieszkańców miasta. Na terenie

Tarnowa działa bowiem wiele podmiotów, które w swoich statutach mają zapisaną działalność pomocową.

Reasumując stwierdzić należy, że diagnozowane problemy beneficjentów, do których w minionym roku doszły problemy związane z zagrożeniem życia i zdrowia spowodowane pandemią koronawirusa, rozwiązywane były z wykorzystaniem zasobów kadrowych, finansowych i instytucjonalnych.

25 DZIAŁALNOŚĆ PODEJMOWANA PRZEZ JEDNOSTKI POMOCY SPOŁECZNEJ NADZOROWANE PRZEZ OŚRODEK

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jest aparatem pomocniczym Prezydenta Miasta Tarnowa w sprawowaniu nadzoru nad działalnością jednostek specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego oraz ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej i ośrodków interwencji kryzysowej. Stąd poniżej przedstawiono informacje dotyczące działalności podejmowanych przez jednostki nadzorowane.

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy, ul. Szarych Szeregów 1

Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy realizuje zadania:

- a) ośrodka interwencji kryzysowej (OIK) - w ramach którego udziela pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej (w tym całodobowego pobytu), osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych - mieszkańcom miasta Tarnowa,
- b) specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy (SOWDOP) - w ramach którego udziela kompleksowej pomocy: psychologicznej, prawnej i socjalnej, w tym schronienia, osobom - ofiarom przemocy domowej; prowadzi działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jest jedną z 36 takich placówek w kraju - dofinansowywanych z budżetu państwa - i jedną z trzech w województwie małopolskim.
- c) opracowuje i realizuje programy korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W 2020 r. na podstawie Porozumienia Gminy Miasta Tarnowa z Powiatem Tarnowskim, TOIKiWOP świadczył również pomoc mieszkańcom Powiatu Tarnowskiego, natomiast w oparciu o Porozumienie pomiędzy Gminą Miasta Tarnowa a Powiatem Dąbrowskim - dla mieszkańców Powiatu Dąbrowskiego. W ramach realizacji zadań ośrodka interwencji kryzysowej osobom doświadczającym trudnej sytuacji życiowej udzielał natychmiastowej pomocy, w tym:

- poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, socjalnego, prawnego,
- psychoterapii,
- w uzasadnionych sytuacjach – całodobowego schronienia.

Celem pracy interwencyjnej było:

- obecność przy osobie przeżywającej kryzys poprzez wsparcie i wysłuchanie,
- rozpoznawanie i zapobieganie dekompensacji psychicznej, zachowaniom autodestrukcyjnym i agresywnym, jako symptomom tzw. „ostrego kryzysu”,
- odzyskanie przez osobę w kryzysie zdolności do samodzielnego pokonywania trudności,

- zapewnienie schronienia – w sytuacji konieczności izolacji od środowiska lub okoliczności kryzysogennych – połączone z intensywnymi oddziaływaniami terapeutycznymi,
- inicjowanie procesów zmiany i twórczego wykorzystania kryzysu.

Problemy najczęściej zgłaszane przez klientów w 2020 r. to:

- przemoc,
- zdiagnozowane zaburzenia i choroby psychiczne,
- objawy lękowe i depresyjne, w tym myśli i zamiary samobójcze,
- konflikty rodzinne, kryzysy małżeńskie,
- rozwód, utrata, rozstanie, zdrada,
- uzależnienia i współuzależnienie,
- problemy zdrowotne,
- brak wiedzy prawnej.

Liczba przeprowadzonych interwencji - 2.936,

Liczba klientów - 980,

Liczba osób korzystających z całodobowego pobytu - 7.

Ponadto, na podstawie postanowień sądów, na terenie Ośrodka odbywały się spotkania rodziców z mieszkającymi z drugim rodzicem dziećmi.

W ramach realizacji zadań specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, Ośrodek udzielał pomocy, zarówno osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, jak i osobom będącym świadkami przemocy domowej oraz ich rodzinom, zgodnie ze standardami określonymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Realizując w/w zadania TOIKiWOP prowadził również systematyczny monitoring sytuacji osób, które korzystały z całodobowego schronienia – liczba osób monitorowanych w 2020 r. to 28.

- Liczba przeprowadzonych interwencji - 430,
 - Liczba klientów ambulatoryjnych - 77,
 - Liczba osób korzystających z całodobowego pobytu - 11, w tym 7 osób dorosłych i 4 dzieci.
- Realizując powyższe dwa zadania Ośrodek objął pomocą łącznie 1.083 osoby; przeprowadził 3.366 interwencji. W ramach środków finansowych przeznaczonych na realizację programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, TOIKiWOP, rozpoczął wiosenną edycję programu korekcyjno -edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie - skazanych, przebywających w tarnowskim zakładzie karnym. Programem tym objęto 15 osób. Z powodu wprowadzenia stanu zagrożenia epidemicznego, wymienione zajęcia zostały jednak przerwane. Zgodnie z obowiązującymi przepisami TOIKiWOP, prowadzi także monitoring zachowań uczestników wymienionego programu korekcyjno - edukacyjnego przez okres do 3 lat po jego ukończeniu. Działania monitorujące podejmowane są po upływie każdego kolejnego roku od zakończenia danej edycji. W związku z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii, na podstawie Instrukcji Wojewody Małopolskiego, Ośrodek ograniczył (do odwołania), pomoc ambulatoryjną świadczoną w bezpośrednim kontakcie z klientem. W wyjątkowych sytuacjach (traumatyczne zdarzenia), po telefonicznym uzgodnieniu pracownicy udzielali pomocy interwencyjnej osobiście. Podobnie, w wyjątkowych sytuacjach możliwe było całodobowe schronienie w specjalistycznym ośrodku

wsparcia dla ofiar przemocy. Dla ułatwienia kontaktu i poszerzenia możliwości świadczenia pomocy Ośrodek uruchomił dodatkowo telefon komórkowy oraz Skype i Messenger. Klienci pozostawali, więc w kontakcie telefonicznym (stacjonarny i komórkowy), mailowym a także poprzez komunikatory. Wszystkie informacje umieszczane były na bieżąco, zarówno na drzwiach Ośrodka, jak i na stronie internetowej. Wszyscy pracownicy Ośrodka uczestniczyli w regularnie prowadzonych (co 2 tygodnie) superwizjach, zarówno wewnętrznych, jak i prowadzonych przez uprawnionego, „zewnątrznego” superwizora. W związku z ograniczeniami epidemicznymi, superwizje odbywały się poprzez Skype.

Dom Pomocy Społecznej im. Św. Brata Alberta, ul. Szpitalna 53

Dom Pomocy Społecznej im. Świętego Brata Alberta w Tarnowie, jest miejską jednostką organizacyjną o zasięgu ponadgminnym. DPS dysponuje 154 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz 10 miejscami dla osób w podeszłym wieku. Działalność Domu łączy całodobową opiekę nad mieszkańcami DPS oraz świadczenie usług opiekuńczych w Dziennym Domu Pobytu dla mieszkańców Tarnowa, którzy nie zamieszkują w DPS. Dom dysponuje 50 miejscami dziennego pobytu. Jest to forma pomocy w trybie dziennego wsparcia dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. W stacjonarnej placówce, oprócz sprawowania całodobowej opieki oraz zaspokajania niezbędnych potrzeb bytowych i opiekuńczych, prowadzona jest działalność rehabilitacyjna i terapeutyczna. Dla mieszkańców Domu i podopiecznych domu dziennego wsparcia, do dyspozycji są sale gimnastyczne wyposażone w specjalistyczny sprzęt do ćwiczeń, a dla mieszkańców Domu także gabinet rehabilitacji, fizykoterapii i masażu, co sprzyja podnoszeniu sprawności fizycznej i utrzymaniu dobrej kondycji. Do marca 2020 r. dla mieszkańców zorganizowano zabawę karnawałową, walentynkową, ostatekową, spotkanie w klubie dyskusyjnym „Miszmasz”, „setne”, urodziny mieszkanki. Od początku epidemii realizowane były wytyczne GIS, Urzędu Wojewódzkiego i PSSE w Tarnowie z zakresu zachowania reżimu sanitarnego, dystansu społecznego jak również zamknięcia Domu. Z biegiem czasu w celu minimalizowania skutków izolacji, mieszkańcy Domu, zwłaszcza w okresie letnim czy okołoświętecznym mogli spotkać się ze swoimi bliskimi, zgodnie z uzgodnieniami ze służbami sanitarnymi oraz lekarzami współpracującymi z Domem. Wizyty odbywały się w reżimie sanitarnym zgodnie z obowiązującą procedurą odwiedzin mieszkańców. Mieszkańcy uczestniczyli w różnorodnych formach terapii zajęciowej indywidualnej oraz grupowej z zachowaniem reżimu sanitarnego: latem wspólne grillowanie, przygotowanie spektaklu teatralnego, dyskusje itp. W okresie epidemii, Dom został doposażony w dodatkowe środki ochrony osobistej jak również sprzęt specjalistyczny. Zakupu dokonano ze środków własnych, wojewody, a także grantów pn. „Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Pakiet Społeczny, Bezpieczny Dom” i „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki mieszkańcom oraz bezpieczeństwa personelowi zakładów opiekuńczo leczniczych, domów pomocy społecznej, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych i hospicjów na czas COVID-19” na kwotę 184.700 zł. W celu poprawy bezpieczeństwa, wykonano nową instalację przeciwpożarową. Inwestycję poprowadził Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Tarnowa.

Dom Pomocy Społecznej, ul. Czarna Droga 48

Dom jest placówką o zasięgu ponadgminnym, zapewnia całodobową opiekę osobom, które ze względu na wiek i stan zdrowia nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku. Dysponuje 87 miejscami przeznaczonymi dla osób starszych. Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające dostosowane do indywidualnych potrzeb mieszkańców. W 2020 r. w związku z ogłoszoną w Polsce epidemią wirusa SARS-CoV-2, Dom zapewniał całodobowe usługi opiekuńcze dla podopiecznych na poziomie obowiązujących standardów w reżimie sanitarnym, zgodnie z rekomendacjami i zaleceniami organów publicznych oraz wewnętrznymi procedurami. Priorytetem było zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom Domu związanego z zagrożeniem i skutkami COVID - 19. W tym celu Dom pozyskał dodatkowe środki finansowe:

- Grant w ramach Projektu: „Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Pakiet Społeczny Bezpieczny Dom”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, na wyposażenie stanowisk pracy personelu oraz mieszkańców w środki ochrony indywidualnej, niezbędne do przeciwdziałania epidemii COVID-19 oraz sprzęt i wyposażenie niezbędne do walki z epidemią i jej skutkami - 111.673,91 zł.
- Grant w ramach Projektu „Bezpieczny Dom - wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, na wypłatę nagród dla pracowników świadczących usługi bytowe, opiekuńcze, edukacyjne i wspomagające w szczególnych warunkach zagrożenia epidemiologicznego oraz na zatrudnienie dodatkowych pracowników niezbędnych do świadczenia całodobowych usług opiekuńczych dla mieszkańców w okresie epidemii i dofinansowanie w zakresie wykonywania testów dot. zakażenia wirusem SARS-CoV-2 dla personelu placówki - 232.650,00 zł.
- Grant z Projektu „Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi zakładów opiekuńczo leczniczych, domów pomocy społecznej, zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych i hospicjów na czas COVID -19 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na wypłaty dodatków do wynagrodzeń dla pielęgniarek oraz na zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji - 65.694,19 zł.
- Dotacje celowe z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie na: Zakup środków ochrony osobistej i środków do dezynfekcji - 9. 866,00 zł; Wypłatę nagród dla pracowników za pracę w szczególnych warunkach w czasie epidemii wirusa SARS-CoV-2 oraz zapewnienie kadry do świadczenia całodobowych usług w DPS w okresie zachorowań na COVID 19 - 113.177 zł; Zakup koncentratorów tlenu dla potrzeb mieszkańców DPS –
- 58. 000 zł.

Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo, ul. Robotnicza 4

Dom przeznaczony jest dla 80 mieszkańców niepełnosprawnych intelektualnie - stan na dzień 31.12.2020 r. wynosił 81 osób (59 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz 22 osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie). W okresie sprawozdawczym: 6 osób zostało umieszczonych w DPS, natomiast 1 osoba została skierowana do innego DPS, a 3 osoby zmarły. Dom funkcjonuje zgodnie z uzyskanym zezwoleniem „stałym” - decyzja Nr 17/2010 Wojewody Małopolskiego z dnia 15 listopada 2010 r. Decyzją Wojewody Małopolskiego nr WP-III.9423.19.2020 z dnia 16 października 2020 r. Organ Prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci, Młodzieży i Dorosłych Niepełnosprawnych Intelktualnie, przeznaczonego dla 19 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz 61 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. W DPS funkcjonuje Zespół Terapeutyczno - Opiekuńczy. Placówka zaspokaja potrzeby:

- Socjalno - bytowe - całkowitą opieką w zakresie pielęgnacji i obsługi objęto 30 osób, 44 osoby miały zapewnioną pomoc w myciu, ubieraniu się, spożywaniu posiłków, a 31 osób pomoc w przemieszczaniu się, pomoc w załatwianiu spraw osobistych.
- Opiekuńczo - lecznicze - udzielano pomocy w podstawowych czynnościach życiowych oraz pielęgnacyjnych. Wszystkim mieszkańcom zapewniano stałą opiekę lekarską, pielęgniarzką, zaopatrzenie w leki, środki opatrunkowe oraz korzystanie z zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych (odbywały się konsultacje lekarzy specjalistów w poradniach specjalistycznych i szpitalach na terenie miasta Tarnowa oraz w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Krakowie Prokocimiu).
- Wspomagające - mieszkańcy Domu mieli możliwość zaspokojenia swych potrzeb: religijnych - poprzez uczestniczenie we Mszy św. w niedziele i święta oraz w nabożeństwach, kontakt z kapłanem oraz kulturalnych - oglądanie ulubionych programów telewizyjnych, słuchanie nagrań muzycznych. Mieszkańcy brali udział w imprezach integracyjnych, wycieczkach. Ze względu na epidemię COVID-19, kontakt z rodzinami był telefoniczny lub w ścisłym reżimie sanitarnym.
- Rehabilitacyjne - rehabilitacja lecznicza i społeczna: kinezyterapia dla 81 osób, masaż klasyczny według aktualnych potrzeb mieszkańców, zajęcia na basenie dla 25 osób, hydroterapia - zabiegi wodne - kąpiele perełkowe, itp.

Dom zapewniał mieszkańcom:

- zajęcia rehabilitacji społecznej prowadzone zgodnie z Rozporządzeniem i opracowanym na jego podstawie Regulaminem prowadzenia zajęć rehabilitacji społecznej na terenie Domu Pomocy Społecznej; rodzaj i zakres programowy i wymiar czasu zajęć dostosowany był do wieku, stanu zdrowia, potrzeb i możliwości mieszkańca; ustalany był w indywidualnym planie wsparcia; każdy mieszkaniec miał opracowany tygodniowy plan zajęć rehabilitacji społecznej dostosowany do jego psychofizycznych możliwości,
- zajęcia rehabilitacyjne na sali gimnastycznej dla 20 osób,
- terapię i rehabilitację przyłóżkową,
- w miarę swych możliwości mieszkańcy uczestniczyli w terapii zajęciowej; terapia zajęciowa prowadzona była w grupach 5 dni w tygodniu. Prowadzone formy terapii: ergoterapia

(terapia przez prace ręczne - wyszywanie, prace plastyczne, zajęcia kulinarne itp.), arteterapia - terapia przez sztukę (biblioterapia, choreoterapia - terapia tańcem, muzykoterapia itp.), ludoterapia - organizowanie gier i zabaw, silwoterapia - terapia przez kontakt z przyrodą - 46 osób.

- terapię psychologiczną - mieszkańcy mieli możliwość korzystania z porad i konsultacji psychologa jak również udziału w terapii psychologicznej na terenie Domu; spotkania prowadzone były indywidualnie (w gabinecie psychologa) lub grupowo; miały na celu m.in. kształtowanie i doskonalenie umiejętności wyrażania swoich emocji i potrzeb, przeprowadzanie badań psychologicznych.
- Edukacyjne - mieszkańcy podlegający obowiązkowi kształcenia uczestniczyli w nauczaniu specjalnym (indywidualnym i zespołowym oraz rewalidacyjnym), dostosowanym do ich indywidualnych możliwości, uczeniu się i wychowaniu przez doświadczenie życiowe. W roku szkolnym 2020/2021 w zajęciach szkolnych, w tym rewalidacyjnych uczestniczyło 7 osób. Zakres usług ustalany był z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych mieszkańców Domu, dokumentowanych w indywidualnych planach wsparcia.

Dom Pomocy Społecznej przy PSONI ul. Modrzejewskiej 48, prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Tarnowie, ul. Ostrogskich 5B

Dom Pomocy Społecznej przy PSONI - Koło w Tarnowie, funkcjonuje od 2001 r. przeznaczony jest dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie. Budynek w którym realizowane było zadanie jest własnością Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Tarnowie, znajduje się w Tarnowie w części miasta stanowiącej jednostkę pomocniczą o nazwie Osiedle nr 11 „Krzyż”. W Domu działał zespół terapeutyczno-opiekuńczy składający się z pracowników Domu. Do jego zadań należało w szczególności opracowanie indywidualnych planów wspierania mieszkańca i ich wspólna realizacja. Zakres i poziom usług świadczonych w Domu, ustalany był indywidualnie dla każdego mieszkańca w zależności od stopnia jego fizycznej i psychicznej sprawności, uwzględniając poczucie bezpieczeństwa, poszanowanie godności, zapewnienie intymności oraz zagwarantowanie wolności. W styczniu 2020 r. odbyło się zebranie zespołu terapeutyczno-opiekuńczego podsumowujące roczną pracę z mieszkańcem oraz zaplanowano pracę z mieszkańcem na kolejny rok. W organizowaniu życia mieszkańcom Dom kierował się następującymi zasadami:

- podmiotowe traktowanie mieszkańców i partnerstwo ze strony personelu;
- zapewnienie własnej przestrzeni życiowej;
- spożywania posiłków w warunkach zbliżonych do domowych;
- aktywizacja mieszkańców poprzez różne formy aktywności;
- przełamywanie izolacji i monotonii życia w domu;
- podtrzymywanie więzi z rodziną, ułatwienie nawiązywania przyjaźni z osobami spoza Domu oraz rozwijanie kontaktów ze środowiskiem lokalnym.

Ze świadczenia korzystało łącznie 18 osób. Jedna osoba odeszła do innej placówki i jedna osoba została przyjęta. Wszyscy mieszkańcy mieli zapewnioną całodobową opiekę.

Na specjalistyczne badania mieszkańcy byli wożeni do ośrodków zdrowia lub szpitala. Brali udział w wycieczkach, turnusie rehabilitacyjnym. Do dnia 11 marca 2020 r. sześćcioro mieszkańców uczęszczało na zajęcia do Warsztatów Terapii Zajęciowej przy ul. Ostrogskich 5b w Tarnowie. Od 12 marca 2020 r. od poniedziałku do piątku dla wszystkich mieszkańców Domu, prowadzona była terapia na terenie placówki. Dla uczestników WTZ dodatkowo była prowadzona terapia poprzez wideo rozmowy, komunikatory typu Messenger. Opłaty za pobyt w Domu Pomocy Społecznej potrącane były ze świadczeń mieszkańców zgodnie z zasadami odpłatności zawartymi w ustawie o pomocy społecznej. Przez 21 dni w roku mieszkańcy mogli przebywać poza Domem. W takich przypadkach zwracana była im odpłatność. Sprawami urzędowymi, współdziałaniem z personelem medycznym, opiekunami oraz terapeutami w zakresie dostosowania form rehabilitacji i rodzaju zajęć do indywidualnych możliwości oraz zainteresowań mieszkańców, zajmował się pracownik socjalny zatrudniony w DPS. Opieka medyczna zapewniona była przez wykwalifikowaną pielęgniarkę zatrudnioną w Domu oraz kontakt z lekarzem pierwszego kontaktu zatrudnionym w Przychodni CenterMed w Tarnowie, ul. Pułaskiego. Mieszkańcy mieli zapewniony kontakt z psychologiem. W miesiącu październiku w Domu zakażonych było pięcioro mieszkańców i czterech pracowników. Przebywali oni w izolacji i na kwarantannie. Trzech pracowników odbywało kwarantannę na terenie placówki świadcząc jednocześnie pracę.

W każdą niedzielę, święta mieszkańcy Domu, mieli zapewniony kontakt z kapłanem poprzez uczestnictwo we mszy świętej, a w każdy pierwszy piątek miesiąca mieli możliwość korzystania ze spowiedzi i komunii świętej. W czasie trwania epidemii mieszkańcy korzystali z możliwości uczestnictwa we mszy świętej transmitowanej w TV lub radiu. Kontakt z kapłanem był telefoniczny. W każdy czwartek, po wcześniejszym zamówieniu towaru przedstawiciele handlowi dostarczali produkty żywnościowe na dany tydzień. Produkty chemiczne były kupowane i dostarczane raz w miesiącu. Obiady do DPS dostarczane były w formie cateringu a śniadania, kolacje oraz podwieczorki wykonywane były w ramach terapii. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. w Domu Pomocy Społecznej przy PSONI - Koło w Tarnowie przebywało 17 osób.

Środowiskowy Dom Samopomocy im. Św. Kingi prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu, Prowincja Krakowska, Al. Matki Bożej Fatimskiej 6

Środowiskowy Dom Samopomocy im. św. Kingi, zgodnie z zaplanowanym zadaniem, polegającym na prowadzeniu ŚDS-u dla 60 osób niepełnosprawnych intelektualnie, umożliwiał uczestnikom godne przeżywanie swojego człowieczeństwa, poprzez zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych, opiekuńczych, terapeutycznych, społecznych, rehabilitacyjnych, religijnych, kulturalno - rekreacyjnych. W Środowiskowym Domu Samopomocy, aktywizacja uczestników odbywała się wielotorowo i była tak skomponowana, aby maksymalnie wspierać rozwój dodatkowych umiejętności uczestników i wpływać korzystnie na ich samopoczucie. Zajęcia wspierająco - aktywizujące opierały się na Planie pracy Środowiskowego Domu Samopomocy, przygotowywanym na każdy rok kalendarzowy funkcjonowania placówki. W procesie rehabilitacji społecznej dużą rolę odgrywała integracja ze społecznością lokalną. W minionym roku prowadzono między innymi:

- dla osób niepełnosprawnych ze sprzężeniami - zajęcia indywidualne oraz zajęcia w małych grupach dostosowane do możliwości każdego uczestnika - 37 osób. Zajęcia w czasie

- obostrzeń sanitarnych prowadzone były także w domach uczestników;
- dla osób niepełnosprawnych z autyzmem - zajęcia indywidualne dostosowane do potrzeb i możliwości indywidualnych każdego uczestnika - 4 osoby;
 - dla pozostałych z lekkim i umiarkowanym upośledzeniem stworzono warunki do nabywania lub udoskonalania nabytych już podstawowych czynności życia codziennego - 19 osób;
 - odbywały się: treningi samoobsługi - uczestniczyło w nich 60 osób;
 - odbywały się treningi budżetowe w czasie, kiedy nie obowiązywały jeszcze obostrzenia sanitarne związane z pandemią COVID -19 - uczestniczyło w nich 32 osoby;
 - odbywały się treningi umiejętności spędzania wolnego czasu - uczestniczyło w nich 60 osób;
 - trening funkcji poznawczych, w którym uczestniczyło 35 osób;
 - treningi kulinarne do 13 marca 2020, potem od czerwca do 16 października, w teoretycznej formie - uczestniczyło 44 osoby;
 - od 25 maja treningi kulinarne - prowadzone przez terapeutę wirtualnie i za pomocą piktogramów;
 - treningi dbałości o wygląd zewnętrzny, korzystał każdy uczestnik - 60 osób. Zajęcia prowadzone w domu i w Ośrodku zgodnie z rozporządzeniem Wojewody;
 - treningi nauki higieny - w różnej formie, dostosowanej do możliwości i percepcji uczestnika - korzystało 60 osób. Zajęcia prowadzone zdalnie, w domu uczestnika i w Ośrodku;
 - treningi umiejętności społecznych i interpersonalnych uczestniczyło 56 osób;
 - odbywała się gimnastyka ogólnousprawniająca, uczestniczyło w niej 60 osób;
 - rehabilitacja usprawniająca skorzystało 60 osób, (rehabilitacja domowa i w Ośrodku);
 - porady psychologiczne - korzystali wszyscy uczestnicy i ich rodziny, tj. 60 osób, (porady prowadzone zdalnie, rozmowy telefoniczne i w Ośrodku);
 - gry, zabawy, zawody sportowe organizowane na terenie Domu, brało udział 56 osób;
 - dla wszystkich chętnych organizowano zajęcia rekreacyjno - kulturalne: przedstawienia okolicznościowe, zabawy, koncert kolęd w Ośrodku, gry, konkursy, także internetowe w których brało udział średnio 57 osób;
 - 60 osób korzystało z różnorodnych form terapii, dostosowanej do możliwości psychofizycznych tj. zajęcia w pracowni rękodzieła i plastyki organizowane są zajęcia manualne, w pracowni multimedialnej, muzyczno - teatralnej organizowane były: muzykoterapia, bajkoterapia, zajęcia relaksacyjne; Zajęcia prowadzone były stacjonarnie i zdalnie, także w domu uczestnika;
 - Sensoplastyka - praca z uczestnikami, uczestniczyło ok. 27 osób;
 - w sali doświadczania świata organizowano zajęcia relaksacyjne, stymulujące różne zmysły, wyciszające - korzystali z nich wszyscy chętni 60 osób;
 - w celu rozwoju indywidualnych zdolności na terapii zajęciowej Podopieczni przy pomocy terapeutek przygotowali ozdoby okolicznościowe i świąteczne, później organizowano wystawy - 56 osób;
- Z młodszymi uczestnikami pracowano wg programu aktywności - świadomość ciała, kontakt i komunikacja (program Knillów), elementy ruchu rozwijającego Weroniki Sherbone - korzystało 10 osób. Praca z uczestnikami metodą Castillo Moralesa - uczestniczyło ok. 9

uczestników. Głównym celem terapii było uzyskanie przez uczestników jak największej sprawności i samodzielności, które warunkują ich uczestnictwo w życiu codziennym. Umożliwiono wszystkim chętnym, zaspokojenie potrzeb religijnych poprzez przygotowanie do Sakramentów Świętych, uczestnictwo w codziennej modlitwie, comiesięcznej spowiedzi i komunii świętej - 60 osób. Wszystkim uczestnikom zapewniano gorące posiłki - zgodnie z prośbą rodziców lub opiekunów.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań”, ul. Piotra Skargi 29 a

Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań”, od 15 października 2015 r. funkcjonował jako placówka typu C. Ze względu na potrzebę ciągłości zabezpieczenia społecznego osób przewlekle psychicznie chorych w lokalnym środowisku od września 2017 r. Środowiskowy Dom Samopomocy „Zielona Przystań” został poszerzony o typ A. Adresatami usług świadczonych w placówce były osoby przewlekle psychicznie chore (m. in. schizofrenia, zaburzenia psychotyczne, afektywne zaburzenia nastroju, zaburzenia nerwicowe) - typ A oraz osoby wykazujące inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (m.in. zaburzenia psychiczne o podłożu organicznym, zaburzenia osobowości, zaburzenia psychiczne towarzyszące zespołom otępiennym oraz chorobom neurodegeneracyjnym, zaburzenia zachowania, zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych) - typ C. W 2020 r. ŚDS dysponował niezmiennie 27 miejscami statutowymi w typie C oraz 25 miejscami w typie A, sumarycznie 52 miejscami. W 2020 r. z uczestnictwa w zajęciach ŚDS skorzystało 63 osoby. Na mocy decyzji kierujących Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, przybyło 25 uczestników. Na dzień 31 grudnia 2020 r. obowiązywało 42 decyzje kierujące. W 2020 r. wykorzystana dotacja otrzymana ze środków Wojewody Małopolskiego wynosiła 937.587,50 zł. W tym: 937.587,50 zł (podstawowej dotacji) i 57.832,50 zł (środki przekazane na osoby u których występuje niepełnosprawność sprzężona). Wysokość dotacji na jednego uczestnika wynosiła: 1.752,50 zł. Natomiast pojedynczy koszt na jednego uczestnika z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu wynosiła 2.278,25 zł. Ze względu na pandemię koronawirusa COVID-19, dwukrotnie placówka była zamknięta. W miesiącach działalności styczeń - marzec oraz czerwiec - październik 2020 r. prowadzono systematyczne działania wspierająco - aktywizujące dla uczestników ŚDS „Zielona Przystań”. Działania te były prowadzone w oparciu o funkcjonowanie pracowni terapeutycznych oraz podział uczestników na grupy. W 2020 r. funkcjonowały następujące pracownie: gospodarstwa domowego, artystyczno-rękodzielnicza, edukacyjno - komputerowa, rehabilitacyjno - rekreacyjna, techniczna, florystyczna, umiejętności społecznych, kreatywna i relaksacji. Poszczególne działania wspierająco - aktywizujące, były prowadzone za pomocą metod i form pracy dostosowanych do indywidualnych możliwości uczestników. Obejmowały one w szczególności: trening umiejętności praktycznych, trening higieny osobistej oraz dbałości o wygląd zewnętrzny, trening budżetowy, trening obsługi sprzętu AGD, trening umiejętności społecznych, trening poznawczy, zajęcia edukacyjne, zajęcia komputerowe, trening relaksacyjny, terapia zajęciowa, trening techniczny, zajęcia florystyczno - ogrodnicze, zajęcia rehabilitacyjne, rekreacyjne i ruchowe. Prowadzono również poradnictwo psychologiczne, logopedyczne i pedagogiczne dla uczestników ŚDS oraz ich rodzin i opiekunów. Organizowano zajęcia z zumbą oraz muzykoterapii. W wyniku prowadzonych oddziaływań zrealizowano następujące cele terapeutyczne:

- wzrost samodzielności uczestników w wykonywaniu czynności samoobsługowych;
- zwiększenie samodzielności w wykonywaniu czynności dnia codziennego;
- zwiększenie samodzielności w zakresie zaradności życiowej oraz zaspokajania podstawowych potrzeb;
- usprawnienie funkcji poznawczych i językowych;
- wzrost kompetencji społecznych wyrażający się w umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji interpersonalnych, współpracy w grupie oraz poczuciu odpowiedzialności za atmosferę panującą w społeczności terapeutycznej;
- poprawa samooceny i wzrost wiary we własne możliwości;
- nabycie umiejętności skutecznego radzenia sobie z objawami i skutkami stresu;
- zwiększenie samodzielności w zakresie efektywnego zagospodarowania czasu wolnego;
- integracja z lokalnym otoczeniem społecznym;
- wsparcie rodzin i opiekunów w radzeniu sobie z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny;
- uwrażliwienie uczestników na piękno otaczającego świata i przyrody;
- utrwalono wiedzę z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, obsługi urządzeń, maszyn i narzędzi stolarskich.

W 2020 r. ze względu na obostrzenia zmniejszono lub zaniechano prowadzenia działań, których celem była integracja uczestników ŚDS z lokalnym środowiskiem. Formy integracji społecznej zwykle miały formę udziału imprezach okolicznościowych i kulturalnych.

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP	2
2.	INFORMACJE OGÓLNE DOTYCZĄCE JEDNOSTKI	2
3.	BENEFICJENCI OBJĘCI WSPARCIEM PRZEZ OŚRODEK NA PODSTAWIE REALIZOWANYCH PRZEPISÓW	9
4.	ZASADY OBOWIĄZUJĄCE PRZY UDZIELANIU ŚWIADCZEŃ Z SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ	10
5.	ANALIZA WYDATKÓW NA REALIZACJĘ ZADAŃ I UTRZYMANIE OŚRODKA	12
6.	ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE I NIEPIENIĘŻNE Z USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ	14
7.	DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ, W TYM ŚWIADCZENIA I DZIAŁANIA NA RZECZ TARNOWSKICH RODZIN ZASTĘPCZYCH I WYCHOWUJĄCYCH SIĘ W NICH DZIECI ORAZ DZIECI KIEROWANYCH DO INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	29
8.	SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU ROZWOJU RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA NA LATA 2018-2020	45
9.	ŚWIADCZENIA DLA RODZIN Z DZIEĆMI NA PODSTAWIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH	52
10.	ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE NA PODSTAWIE USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH	55
11.	ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH USTAWY O POMOCY PAŃSTWA W WYCHOWANIU DZIECI	57
12.	DZIAŁANIA REALIZOWANE W RAMACH UCHWAŁY W SPRAWIE USTANOWIENIA RZĄDOWEGO PROGRAMU „DOBRY START” ORAZ ROZPORZĄDZEŃ WYKONAWCZYCH	58
13.	ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW	59
14.	DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY W RODZINIE	63
15.	DZIAŁANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY O PROMOCJI ZATRUDNIENIA I INSTYTUCJACH RYNKU PRACY	66
16.	ZADANIA REALIZOWANE W OPARCIU O USTAWĘ O DODATKACH MIESZKANIOWYCH	68
17.	ZADANIA WYNIKAJĄCE Z USTAWY PRAWO ENERGETYCZNE	68
18.	USTAWA O REHABILITACJI ZAWODOWEJ I SPOŁECZNEJ ORAZ ZATRUDNIANIU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	69

19.	ZADANIA REALIZOWANE NA PODSTAWIE ZAPISÓW USTAWY O USTALENIU I WYPŁACIE ZASIŁKÓW DLA OPIEKUNÓW	73
20.	REALIZACJA Z USTAWY O WSPARCIU KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”	73
21.	DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH USTAWY O OCHRONIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO	75
22.	POZOSTAŁE ZADANIA I DZIAŁANIA OŚRODKA	76
23.	POTRZEBY NA 2021 ROK	83
24.	PODSUMOWANIE	87
25.	DZIAŁALNOŚĆ PODEJMOWANA PRZEZ JEDNOSTKI POMOCY SPOŁECZNEJ NADZOROWANE PRZEZ OŚRODEK	89